

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031

ILISIMATUSARNERMUT AVATANGIISINULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Eqqakanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031

Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

Postboks 1015

3900 Nuuk

Oq +299 345000

Saqqummersinneqarpoq Juuni 2020

Assit

Ilioqqaasoq

Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

Nuisi

Imai

7 Siulequt

9 Aallaqqaasiut

10 Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031

13 Anguniakkat ilaat pingarnertullu anguniakkat

15 Anguniakkat ilaat 1: **Ullumikkut eqqagassalerineq**

20 Anguniakkat ilaat 2: **Pilersarusiorneq aqutsinerlu**

25 Anguniakkat ilaat 3: **Paassisutissat innuttaasunillu peqataatitsineq**

28 Anguniakkat ilaat 4: **Eqqakkanik pitsaliuineq kaaviiartumillu aningaasaqarneq**

31 Anguniakkat ilaat 5: **Eqqakkanik passussinermi igitassanik tigooraaveqarfiiit**

35 Ataatsimut ikuallaavimmik iluarsiissut

39 Ineriartornermi aqqusaagassat aamma pilersarusiornermi allanut eqqaanartut

43 Piujuartitsinermik naliliineq

44 Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-p ataatsimut aningaasaqarnikkut sunniutai tassungalu aningaasaliineq

49 Ilangussaq 1: **Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-mut aningaasaqarneq pillugu naatsorsukkat**

58 Ilangussaq 2: **Eqqakkanut iliusissanut pilersaarut 2010-2013-imut nalilersuineq**

Siulequt

Naalakkersuisut, inuaqatigiit piujuartitsisumik ineriertornisaat kissaatigaat. Ukiuni kingullerni ataatsimoorluta eqqakanik passussinermi pitsaanerusunik angusaqarsimavugut. Eqqaavissuarnik salisoqarpoq, eqqakkanut iluarsiissutinik misileraasoqarpoq, aamma eqqaavinnik atuinermut immitsinut qujaffigisarpugut. Ukkatarineqaleriartorpoq ataatsimoorluta avatangiisitsinnik eqqiluititsinissarput aamma nuannersumik angalaarfinginnissinnaanissarput. Nunaqarfik imaluunniit illoqarfik eqqiluitsoq, inuunermut pitsasumut peqqissutimullu tunngavigaagut.

Maanna eqqakkat pillugit passussinermut suli immikkut kivitseqqinnissap tullianut ingerlaqqissalluta piareerpugut. Naalakkersuisut pingaartilluinnarpaat pingortitatsinnit kusanarluiinnartumit eqqakkat peerneqarnissaat – kisianni eqqakkanut suliassaqarfik aamma suli allanut attuumassuteqarpoq. Tamakkiisumik aamma periarfissat isigisariaqrapagut. Taamaammat suliniuteqassaagut, ataatsimut isigalugu pingortitamut, avatangiisintut aamma peqqissusermut annepaanik pissarsiffiusunik. Aperissaagut: Nuna tamakkerlugu eqqakkat qanoq pitsaanerpaamik passussinnaavagut? Eqqakkat assigiinngitsut immikkut tamaasa qanoq pitsaanerpaamik passussinnaavagut? Eqqakkat pinaveersaartissinnaavagut, atoqqillugit imaluunniit kiassarnermut atorsinnaavagut?

Pingaaartumik eqqakkanik immikkoortiterisarnerup atoqqiisnarerullu ukkatarineqarnissaat Naalakkersuisut kissatiagaat. Tassami eqqakkat eqqagaannaanngillat. Ilai iginneqartarpot, ilai atoqqinneqarlutik allatut atorneqarsinnaallutik. Allat atoqqinneqarsinnaasunik sanaajusarput, tamannalu eqqakkanik immikkoortiterinitsinni iluaqtigisinnavaarput. Taamatut isumalluutit sapinngisamik pitsaanerpaamik atorluarnissaat pingaauteqarpoq. Taamaattumik atoqqiineq aamma eqqakkanik immikkoortiterisarnissaq Naalakkersuisut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni 2020-immaajimeersumi siunnerfinni qitiutinnejqarput.

Naalakkersuisut kommunillu eqqakkanut suliassaqarfip ilusilersornerata tunngaviusumik allangortitinnissaanut allo-riarnerit siullit tigusimavaat. Tamanna pisimavoq, kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiip ESANI A/S-ip, nuna tamakkerlugu eqqakkanik ikuallaavinnik nutaalialnik marlunnik pilersitsineq aamma ingerlatsineq pillugit isumaqatigiissuteqarnikkut. Ikuallaaviiut nuna tamakkerlugu eqqakkanik passussissapput, avatangiisintut peqqissutsimullu

pitsasumik. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani, eqqakanik tigooqqaavinnik pilersitsisoqassaaq, taamaalilluni eqqakkat tamarmik sapinngisamik pitsaanerpaamik passunneqarsinnaaqqullugit, aamma eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut Sisimiuni Nuummilu ikuallaavinnut nutaanut assartorneqaqqullugit.

Eqqakkanik suliassaqarfik komunit akisussaaffigisaraat. Isumaqarpunga, komunit eqqakkanut suliassaqarfimmi akisussaaffimmik takutitsisimanerat aamma siunissami iluarsiissutinik pitsaanerpaanik ujarlernermi suleqataanerat assut nersualaartariaqartut. Neriuppunga komunit tamarmik suleqatigiinnissaq toqqassagaat, taamaalilluta eqqagassalerinermik ataatsimoorluta siunissamut qulakkiikkamik ineriertitsiniassagatta. Ataatsimoorluta kivitsigutta nammagassat ikinnerpaat oqimaappallaartussaapput.

Naalakkersuisut komunit suliniutaannut tapersersuissallutik piareersimapput. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031, ukiuni aggersuni eqqakkanut suliassaqarfimmi suliniutinut aamma ineriertitsinernut killissaliivoq. Pilersaarummi allaaserineqarput, Naalakkersuisut inatsisitigut killissarititanik naeqquttunik, paassisutissiinermi suliniutinik aamma kommuninik siunnersuinermeri qulakteerinninnissamik anguniagai. Taakkununnga ilaapput aningaasaliineq, tassani Avatangiisintut aningaasaateqarfip, avatangiisintut suliassaqarfimmi suliniutinut siuarsaniarpoq aamma tapersersuiniarpoq. Innuttaasunut suliffeqarfinnullu ersarissuussaaq, avatangiisintut akitsuutit Avatangiisintut aningaasaateqarfimmut nakkartarnerat tamatumalu kingorna avatangiisintut pitsangorsaanelmeri atorneqartarnerat, minnerunngitsumik eqqagassalerinermut suliassaqarfimmi.

Eqqakkanut suliassaqarfimmi, mingutsitsinngitsumik, piujuartitsisumik ineriertitsineq qulakteerinarlugu pisortaqarfifit, suliffeqarfifit aamma inuunnaat akornanni ataatsimut suliniuteqarnissaat pisariaqartinneqarpoq. Tamatta immikkut pinngorritap nunattalu paarinissaak akisussaaffigaarput. Immitsinnut uagutsinnullu annerusumik piumaffigisariaqarpugut.

Ingerlallualeereerpugut ataatsimoorlatalu mingutsitsinngitsumut allangortitsinermut, Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-mi allaaserineqarsimasutut ingerlaannarnissarput nuannaarutigaara.

Jess Svane

Suliffeqarnermut, Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq

Aallaqqaasiut

Eqqakkanut suliassaqarfik tunngaviusumik allanngoriartorpoq. Naalakkersuisut aamma kommunit, ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu ikuallaavinnik pilersitsisoqarnissaa aalajangiussimavaat. Tamanna isumaqarpoq, ukiuni aggersuni nuna tamakkerlugu, eqqakkanut ikuallaavinnik marlunnik nutaanik pilersitsisoqassasoq, taakku kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanik ingerlatseqatigiffianit ESANI A/S-imit ingerlan-neqassapput. Ikuallaaviit nutaat, nuna tamakkerlugu eqqakkanik passussinermik malunnartumik pitsaanerusumik peqaler-nissamut qulakkeerinneqataassapput.

Maannakkut eqqakkanik passussineq assigiinngitsutigut naammaginanngilaq. Nakkutigineqanngitsumik eqqaaeq aamma eqqakkanik ikuallaaneq, inunnut avatangiisinullu an-neruumik akornutinik kinguneqartarpoq, ilaatigut sanane-qaatinik ajoqusernartunik silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinertut ilusilimmik. Tamanna pinngortitamik mingut-sitsinermik aamma peqqissutsikkut navianartorsiornermik kinguneqartarpoq. Saniatigut naleqqutinngitsumik eqqakkanik passussineq, plastikit aamma eqqakkat allat pinngorti-tamut, imaanut illoqarfimmiluunniit siaruernerannik kingune-qartarluni, taakku nunatsinni uumasunut ajoqutaasarpuit aam-ma sumiifimmi najugaqartunut takornarianullu isikkivinnut akornutaasumik kinguneqartarpuit.

Ullumikkut suliarisinnaasatsinnit 30 %-it tikingajallugit annertunerusumik eqqaasarpugut. Tamatuma kinguneranik eqqakkanik suliarineqanngitsunik aamma peqqissutsimut navianartunik katersuuttoqartarpoq, ingammik nunaqarfinni illoqarfinnilu mikinerusuni. Najugaqarfippassuaqarpoq, eqqakkanik passussinermut sanaartukkanik atorsinnaanngitsunik ilalinnik aamma eqqakkanik passussinermut sanaartuk-ka, ullumikkut atortut, pisoqaasut aserfallassimasullu. Ikuallaaviit arlallit ingerlanneqartut eqqakkanik passussinermut naammassisinnaasaat annertuumik annikillisimallutik aamma putsumik ajoquisiisinaasumik aniatitsisunik, innuttaasunut akornutaasumik ajoqutaasumillu, soorlu aamma imermik isumalluutit eqqakkanik ikuallaavimmit sananeqatink minner-nik nakkaasunik mingutsinneqarnissamut navianartorsiortin-neqartut. Taamaammat nukinginnarluinnarpoq eqqakkanut suliassaqarfimmi malunnartumik pitsanguititsinissaq.

Siunissami eqqakkat tamarmik nunaqarfinnit tamanit kater-sorneqartassapput, sapinngisamillu pitsaanerpaamik passun-neqarlutik. Eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut nuna tamakker-lugu eqqakkanik ikuallaavinnut assartorneqartassapput, taa-maalillutik akisussaasumik ikuallanneqartassallutik, nukissar-ku atorneqarluni. Taassuma kinguneraa, kommunit tamakker-

lutik sumiifimmi eqqakkanut tigooraavinnik pilersitsinissaat, taakkunani eqqakkat sumiifimmi passunneqarsinnaapput imaluunniit allamut atoqqiinermut ikuallaanermulluunniit ingerlatseqqillugit assartorneqartarsinnaapput. Pisariaqr-luinnarpoq, nuna tamakkerlugu ikuallaaviit annertujaartunisaat, ikuallaavinni anginerni pujuanik saliinermik naammagi-nartumik qulakkeerininnissaq aamma pitsaasumik ikuall-aavimmit nukissamik atuisinnaaneq pissutigalugu.

Tamatuma saniatigut eqqagassaqalernissamik pitsaaluiunik-kut, atoqqienerunkut atueqqittarnikkullu eqqagassat anner-tussusaat killilersimaarneqassapput. Nuna tamakkerlugu aamma nunani allani, asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqtsineq ukkatarineqaleriartorpoq. Aningaasaqarnerup kaaviiartinnejqarnerani pineqarpoq ator-tut tunisassiallu sapinngisamik sivisunerpaamik sapinngisa-mik naleqarnerpaatillugit, aningaasaqarnikkut kaaviiartinnej-qarnerat. Tassa imaappoq tunisassiaq tunisassiarineqannas-sangitsoq, atorneqaannarani iginneaannaranilu, kisianni assigiinngitsutigut arlaleriarluni atorneqassalluni aammalu eqqaavissuarmiilernissaanut taarsiullugu tunisassiornermi ilaatinneqarsinnaassalluni. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut suliiniutinik arlalinnik imaqpaoq, taakku eqqakkani isumalluutit atorluarneqarnerulernissaanik ukkataqarput.

Eqqakkanik passussinermik malunnaatilimmik pitsanngue-rup kingunerissavaa, annertuunik aningaasaliissutinik pisari-aqartitsineq, kiisalu siunissami eqqakkanut ataqatigimmik aaqqissuussinermi aningaasartuutit qaffanneri. Eqqakkanik suliassaqarfimmi aningaasaliineq suli mingutsitsisoq akiliis-saaq-tunngavik tunngavagineqarpoq, tamanna kommunit eqqakkanik passussineranni kommunit eqqakkanut akilera-rutaannik aallaaveqarpoq. Saniatigut Avatangiisinut aningaa-saateqarfik 2019-imi januaarimi pilersinneqartoq, siunissami eqqakkanik passussinermi suliassaqarfinnik aalajangersi-munik aningaasaliinerup ilaattut pingaarutilittut ilaasaaq.

Eqqakkanut suliassaqarfimmi pitsannguutit, FN-p piujuart-isumik ineriartornermut nunarsuarmi anguniagaasa arlallit eqqortinneqarnissaanut tuniseqataassapput. Ingammik silaannarmut, imermut aamma nunamut aniatitsinerup millisiinneqarnissaanut, annerusumik allamut atoqqiinermut aamma eqqakkanik ikuallaanermut piujuartitsisumik kiassar-nermut ataatsimoorussamut malunnaatilimmik pitsannguu-tinik kinguneqassapput.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut eqqakkanut suliassaqarfimmi immikkoortumut pilersaarutitut atorpoq.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031

Siunertaq tunngaviusorlu

Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu anguniagaqarfiusumik nungusaataanngitsumillu mingutsitsinngitsunut nuusserusupput. Mingutsitsinngitsunut nuussinissamut pingaarutiltut eqqagassalerineq annertuumik pitsannguiffigineqassaaq.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi siunertarineqarpoq, nuna tamakkerlugu eqqakkanut politikkimut najoqquṭassanik aalajangersaanissaq. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut, Naalakkersuisut eqqakkanut suliassaqarfimmi angusaqrluarusussaannik allaaserinnipoq aamma kommunit siunissami eqqakkanut pilersaarusiornissaannut passussinissaannullu killiliussananik aalajangiivoq.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip qulakkiissavaa, eqqakkanut suliassaqarfimmi ataqtigisssaarneqartumik aqutsisoqarnissaa aamma ineriertortitsisoqarnissaa, tassani avatangiisnit aamma peqqinissamut tunngasumik pissutsit ukkatari-neqassapput, ilagalugit eqqakkanik millisaanissaq aamma asu-liinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqtsineq. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu, illoqarfinni nunaqarfinnilu tama-ni, eqqakkanik passussinermut sanaartukkat aamma iluarsiisutit pilersinnejnqarnissaat eqqarsaatigalugit, inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pilersaarusiornermik periarfissiisaaq.

Eqqagassalerinermut pilersaarut eqqagassalerinermut, eqqakkat pillugit nalunaarummi maleruagassiuunneqartunut atuuttussatut killiligaavoq. Tassalu pilersaarummi imeq errortuutikoq anartarfilerinerlu sammineqanngillat.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi matumani, eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut (2008) kingulleq, tassungalu sanaar-tornermi immikkoortumut pilersaarut (2015) atasooq aallaav-ineqarpoq. Ilangussaq 2, eqqakkanut iliuusissanut pilersaa-rummik kingullermik naliliinermik imaqarpoq.

Takorluukkut

Naalakkersuisut eqqakkanik avatangiisnit peqqissutsimullu isumannaatsumik passussisarnikkut silaannarmik, immamik, sikunik, qaqqanik nunamillu mingutsitsinissamut pinaveersa-rtitsinissaq akiuinianissarlu, aammalu isumallututnik atuinerup tamaangaannartitsisarnerullu killilorsornerisigut nungusa-taanngitsumik ineriertortitsinissaq takorluugaraat.

Takorluukkut anguneqassapput:

- **innuttaasunut paassisutissiisarnerup annertunerulernissaata qulakkeerneratigut**
- **atingaasaqnerup kaaviaartinneqarneratigut siunnerfilimmik sulinissaq**
- **eqqagassalerinermi siunissamut ungasissumut anguniakkat aamma eqqagassalerinerup aqqissuussaanera tunngavigalugu eqqagassalerinermut uningaasaliinikkut**
- **FN-ip nunarsuarmi anguniagaani nungusaataanngitsumik ineriertortitsinissap eqqumaffigineratigut, taamaalillunilu eqqagassalerinermi pinngortitami inuuniarnermilu atugas-saritaasut ajorseriartinneqannginnerisigut – maanna kinguariinnilu tulliuttuni.**

Anguniakkat pingarnerit, aappaatigut inuiaqatigiinni qaffa-sissumik paassisutissiinikkut, aappaatigullu piffissamut naleqquttumik avatangiisnit peqqinissamullu tunngasunik eqqakkanik passussinermk aamma peersinermk qulakkiinik-kut anguneqassapput.

Anguniakkat pingarnerit annertusineqarsimapput piujuartitisumik tunngaviup ilanngunnerasigut. Tamanna isumaqarpoq, Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip, pinngortitamik aamma inuunermi atugarisanik maannakkut imaluunniit siunissami kinguariinnut ajornerulersitsisinaasunik suliniuteqarto-qassanginnissaq qulakkiissaga.

Ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissut

Eqqakkanut suliassaqarfimmi suliniutinut ukiuni aggersuni tunngavik, tassaavoq ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissummit atortuulersitsinissaq. Naalakkersuisut kommuninilu tallimaasuni borgmesterit politikkut ataqatigiissaarnermi eqimattat septembari 2018-imi ataats-miinnerminni isumaqatigiissimapput nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissutit pilersaarusiorneri aamma suliniutip pilersaarusiornera aallartinneqassasut. Avannaata Kommunia 2019-imi aalajangerpoq, nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermi aaqqiissutissamut suleqataanissaq kissaatiginagu. Kisiannili Avannaata Kommunia suli ESANI A/S-imi piginneqataavoq.

Nutaamik aaqqissuinernut siunertaavoq eqqakkanik passussineq pitsaasoq, avatangiisnit peqqissutsimullu akisussaasoq, aamma eqqakkanik pitsaanerpamik atueqqinneq, soorlu nukisiorneq il. il. qulakkeerneqarnissaat.

Ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiisutit ilagaat nutaalialaasunik eqqakkanik ikualaavinnik marlun-nik Sisimiuni aamma Nuummi, aamma uuliamut maangaannar-tumut suliarinniffisanik arlalinnik pilersitsinissaq. Illoqarfinni nunaqarfinnilu tigoonaqqaavinnik pilersitsisoqassaaq, taakku eqqakkanik kateriviussapput immikkoortiteriffiullutillu, aamma eqqakkat allallu ikuallanneqarsinnaasut poortorneqassapp-put, eqqakkanillu ikuallaavinnut assartorneqarlutik. Eqqakkat immikkoortukkaat allat atoqinneqassapput imaluunniit aki-sussaasumik allatut passunneqassallutik.

Ikuallaavinnik nutaanik eqqakkanik ikuallannermi naammasi-sinnaasanut pisariaqartitat qulakkeerneqassapput. Ikuallaavii taakku saniatigut aamma kiassarneq pilersinneqartoq sunni-uteqarluartumik atorsinnaassavaat aamma silaannarmut ania-titsinerit navianartut aqussinnaassallugit. Maannakkut illoqarfinni ikuallaavii arfinillit kiisalu nunaqarfinni ikuallaavii tamakkerlutik siunissami matuneqassapput.

Ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiisutit kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanik ingerlatseqati-giiffianit ESANI A/S-imit ingerlanneqassapput, taanna kom-muninit marsi 2019-imi pilersinneqarsimavoq. Ingerlatseqati-giiffiup ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanut

ikuallassinaasunut iluarsiissutit pilersissavaat aamma ingerlallugit. Tassunga ilaapput eqqakkanut ikuallaavinnik aamma uuliamik maangaannartumik ikuallaavinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu, kiisalu assartuinermut suliareqqiinermullu aningaa-sartuutinut assiguummik pisussaaffeqarluni matusineq.

Tunngaviusumik tunngavissat

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut tunngavinnik arlalinnik pingaarutilinnik tunngaveqarpoq, pingarnersiorlugit ataani naatsumik eqqartorneqartunik.

Eqqakkanik immikkoortiterineq aaqqissuussineq tassaavoq tamakkiisumik eqqakkanik pilersarusiornermut tunngaviusoq, qanoq eqqakkat passunneqassanersut, avatangiisutut pitsaanerpaamik kinguneqarnissaat anguniarlugu. Eqqakkat pissuni amerlasuuni isumalluutaapput nalituut. Taamaammat eqqakkanik passussineq tulleriaarinerit tulliuttut malillugit ingerlanneqassaaq, soorlu llusiliaq 1-imi ersersinneqartoq: 1) Eqqakkanik pitsaaluiineq, 2) Toqqaannartumik atoqqiineq, 3) Allatut atoqqiineq, 4) Allatut iluaqtissanngortitsineq, assersuut ikuallaaneq nukissionermut atorneqartoq, 5) Peersineq/Toqqorsineq.

Eqqakkanik immikkoortiterineq avatangiisit aamma isumalluutit eqqarsaatigalugit suliarineqarsimavoq. Suliarinninnerut ilusissamik qinersinissaq pillugu aalajangiinermi taamaattoq, avatangiisutut, nukissanut aamma isumalluutinut attuumassuteqartunik kiisalu aningasaqarnikkut pissutsinik nalilinerit ilaassapput. Tamanna eqqakkanut immikkoortiterinermi aaqqissuussinerup maleqqissaarneqannginneranik kinguneqarsinnaavoq.

Asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningasanik aqtsineq. tunisassianik kaaviiartitsinermi isumalluutinik pitsasumik atuinermut attuumassuteqarpoq, taakku piffissani tamani

qaffasinnerpaamik naleqarsinnaaqquullugit. Ima isumaqarpoq, tunisassiat sapinngisaq tamaat atorlugu aserfallatsaaliorne-qassapput, atoqqinnejassapput imaluunniit igitsiinnartoqar-nani atoqqisoqassaaq. Piujuartitsisumik ineriertortitsinermik ulakkeerinninnerut tuniseqataavoq.

Teknologii eqqiluinnerusoq pillugu tunngaviusoq atorneqartassaqq eqqakkanut ataqtiguummik aaqqissuussanik allangui-nermi, taamaaliluni eqqakkanik passussinermi aamma suliaqar-nermi sapinngisamik BAT (Best Available Technology, Teknolo-giit Pissarsiarineqarsinnaasut Pitsaanerpaat) atorneqarlutik. Siunertarineqarpoq avatangiisutut tunngasumik pitsannguuti-nik angusaqarnissaq, soorlu aniatitsinerit ajoqutaasut killiler-nerisigut, allamut atoqqiinerup siuarsarneratigut, eqqakkat ikilisinneratigut aamma aatsitassanik isumalluutinik maanga-anartitsinerup killilerneratigut.

Mingutitsisoq akiliissaaq-tunngavik aalajangiivoq, atuisut eqqakkanik pilersitsisut, peersinermut attuumassuteqartumik aningaaasartuutit tamakkerlugit akiliissasut. Taamaammat, kommunit eqqakkanik passussinermut atatillugu aningaaasar-tuutaat, kommunit innuttaasunit aamma inuussutissarsiutinik ingerlatisunit akiliutinit taakkuningga akileqquneqartartunit matussuserneqartassapput.

Inatsisartut Avatangiisutut aningaasaateqarfik pillugu Inatsi-sartut inatsisaat nr. 9, 27. november 2018-imeersoq akuerisi-mavaat, taanna 1. januari 2019 atuutilerpoq. Avatangiisutut aningaasaateqarfik avatangiisutut pitsanngorsaatissatut suliniutinut aamma sulianut tapersersuilluni atorneqassaaq, nioqqutissanut aalajangersimasunut akitsuutinik imaluunniit qulanaveeqqutsinik akileeqqusinikkut. Naatsorsutigineqar-poq. Avatangiisutut aningaasaateqarfip aningaasaataiilaati-gut misilummik suliniutinut aamma nuna tamakkerlugu eqqak-kanut iluarsiissutinut tapersiissutitut atorneqarsinnaassasut.

Ilusiliaq 1

Eqqakkanik immikkoortiterinermi aaqqissuussineq

Eqqakkanut suliassaqarfimmi akisussaaffik Naalakkersuisut kommunillu akornanni avinneqarsimavoq. Naalakkersuisut qitiusumik oqartussaasutut eqqakkanut suliassaqarfimmi killigititanik, ilagalugit inatsisit tunngaviusut pisariaqartinneqartunik qulakteerinnittussat, suliassaqarfiullu ineriaitorneranik malittarinntussat aamma tapersersuisussat. Kommunit tassaapput eqqakkat passunneqarnerannut aamma peerneqarnerannut akisussaaffeqarlutik pingarnertut pisortaasut.

Pilersaarut pisusanullu piffissaq killilik

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut ukiunut sisamanut iliuusissanik 2020-2023-mut atuuttumik aamma ukiunut arfineq-pingasunut pisusanut piffisanik 2024-2031-imut atuuttunik imaqarpoq.

Kommunit eqqakkanut pilersaarutaat

Kommunit, kommunini eqqakkanut pilersaarutinik, nuna tamakerlugu eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutini killigititat iluani sanassapput. Kommunit tallimat tamarmik maannakkut kommunit eqqakkanut pilersaarutaat tulleriini siulleq suliarisimavaat. Kommunit eqqakkanut pilersaarutaat tulleriinni tullinguuttoq, taamaallilluni piffissatut pilersaarutigineqartumi aggersumi eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip matuma killigititaasa iluani suliarineqassaaq.

Kommunalbestyrelset, ataatsimoorussamik eqqakkanik ingerlatseqatigiiffik ESANI A/S-i kommuninut ataatsimut eqqakka-

nut pilersaarummik suliaqassasoq aalajangersinnaapput. Eqqakkanut pilersaarut kommunimut immikkut imaluunniit kommuninut ataatsimut eqqakkanut pilersaarutitut suliarineqarluarpalluunniit, pilersaarut kommunalbestyrelsemit akuerineqassaaq.

Eqqakkanik passussineq kommunit akisussaaffiata iluaniippoq, aamma Naalakkersuisut taamaammat kommunit suleqatigalugit suliassaqarfimmi ataatsimoortumik salliuitsinermik angusaqarniarlutik suleqatigiiissimapput. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip matuma, suliarineqarnissaa siqqullugu, kommunit apeqqarissaafgineqarsimapput eqqakkanik passussineq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutit pingartut aamma immikkut ittut pillugit ilanngukkusutaat pissarsiariniarlugit. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut, taakku saniatigut kommunini aamma soqutigisaqaqtigiiinni naleqquttuni tusarniaatigineqarsimavoq.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi suliat ataasiakkaat kommunit suliassaqarfiani ima erseqqissarneqarsimapput, ersarissumik takusassiaralugu, eqqakkanut suliassaqarfimmi kommunit sunik pisussaaffeqarnersut.

Kommunini aamma Naalakkersuisuni, maannakkut immikkut ukkatarineqarpoq ataatsimoorussamik assartuinermut aamma ikuallaanermut iluarsiisummiik pilersinsinissaq.

Aappilattumi saviminernut eqqaavik

Anguniakkat ilaat pingarnertullu anguniakkat

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut suliassaqarfinni tallimaasuni pingarnernik anguniagaqarfivoq. Anguniagassat immikkoortunik suliassanillu, piffissami pilersaarusrusiorfiusumi 2020-2023-mi naammassineqartussanik aalajangersaasoqarpooq.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniakkat tallimaasut sukumiisumik allaaserineqarnerinik imaqarpoq. Anguniakkat tamarmik immikkut ataanni anguniakkat aalajangersimasut angusinnaaniarlugit suliassat suut aallartinneqassaner-sut allaaserineqarput. Aqtsinerup kinguneri kiisalu pingarnertut peqqissutsikkut aamma avatangiisnit tunngasut kinguneranit pitsangguutit nalunaajarneqarput.

2020-2023-mut anguniakkat anguniakkallu immikkoortui

Pilersaarusrusiorneq aqutsinerlu	Anguniagaq 1: Eqqagassalerinermi pilersaarusrusiornermut aqutsinermullu sinaakkutissat pitsasut naleqquuttullu qulakteerneqassapput. Anguniakkat imm. 1.1: Eqqagassalerinermi inatsisitigut tunngaviusut nutarterneqassapput annertusarneqassallutillu. Anguniakkat imm. 1.2: Eqqagassalerinermut aningaasaliinissamut periarfissat ersarissarneqassapput. Anguniakkat imm. 1.3: Eqqagassalerinermi nakkutilliineq pitsangortinnejassaaq. Anguniakkat imm. 1.4: Kommunini eqqagassalerinermik aqutsinermut pilersaarusrusiornermullu sinaakkutissanik pitsasunik qulakteerisoqassaaq.
Paasissutissiisarneq innuttaasunillu akuutitsineq	Anguniagaq 2: Eqqagassalerinermi innuttaasut inuusutissarsior tunillu ingerlataqartut ilisimasaat annertusineqassapput, taamaalilluni kikkut tamarmik eqqagassalerinermi anguniakkanut inatsisinnulu naapertuutumik iliuuseqartassallutik.
Eqqaasarnermik pinaveersaartitsineq aningaasaqarnerlu kaaviiartoq	Anguniagaq 3: Eqqaasarnermik pinaveersaartitsisoqassaaq, taamaalillunilu eqqakkat ikilisinneqassapput. Anguniakkat imm. 3.1: Eqqakkanik atueqqittarneq atoqqisarnerlu annertusineqassaaq. Anguniakkat imm. 3.2: Pisortat inuussutissarsior tunillu ingerlataqartut eqqagassanik pilersitsisarnerat annikillisinneqassaaq.
Eqqakkanik suliaqarnissamut tigooqqaaviit	Anguniagaq 4: Nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigooqqaasarneri isumaginnitarnermilu suleriaatsit ingerlalluassapput. Anguniakkat imm. 4.1: Illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartortoqassaaq. Anguniakkat imm. 4.2: Eqqaavissuatoqqat salinneqassapput matuneqassallutilluunniit, aammalun inissiivinnik nakkutigisanik taarsorsorneqassapput.
Ikuallaavinnut ataatsimoorussanut aaqqiissutissat	Anguniagaq 5: Eqqakkanik ikuallaavimmik ataatsimoorussamik, eqqakkanik ikuallaanermi silaannarmut pitsasumik aniatitsisunik aniatitanillu annikillitsisunik sanaartortoqassaaq. Anguniakkat imm. 5.1: Eqqakkanik ikuallaaviiit ataatsimoorussat komunitat ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffaataat ESANI A/S aqqutigalugu pilersaarusrusiorneqassapput. Anguniakkat imm. 5.2: Ikuallaavinnik nutaanik, avatangiisnit peqqissutsimullu isumannaatsumik eqqakkanik uuliakunillu ikuallaanissamut naammattunik piginnaasalinnik sanaartortoqassaaq. Anguniakkat imm. 5.3: Illoqarfinnit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut eqqakkanik ikuallaavinnut assartorneqartassapput.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip FN-p piujuartitsisumik ineriar tornermut nunarsuarmi anguniagaanut tuniseqataanera

FN-p piujuartitsisumik ineriar tornermut nunarsuarmut anguniagai, Naalakkersuisut suliaanni peqataallutik ilaapput, taa-mammallu eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummut atatillugu ukkatarineqarput. Nalunaarsuiffimmii ataaniittumi ersersinne-qarput, eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi, anguniakkat ataasiakkaat piujuartitsisumik anguniakkanki sorlernik sunninersut. Nunarsuarmut anguniakkat, Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummit toqqaannartumik sunnerneqartut taamaallaat, nalunaarsuiffimmii ilaatinneqarput.

FN-p piujuartitsisumik ineriar tornermut nunarsuarmut anguniagi

		Anguniakkatilaat 1 Pilersaarusioneq aqtsinerlu	Anguniakkatilaat 2 Paasisuttiataat innuttaasunillu peqataatsineq	Anguniakkatilaat 3 Eqqakkanik pisaaluiineq asulinnartisinetqangngitsumillu aningaassanik aqutsineq	Anguniakkatilaat 4 Eqqakkanik tigusinissamut igitassanik tigoroavaeqarfitt	Anguniakkatilaat 5 Ataatsimut kualiaavimmiik luarsiiressut
ANGUNIAGAQ 6 Imeq saligaartsoq eqqiluisaarnisslilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaa pitsangortinneqassaaq, mingutsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atorunnaarsinneratigut, akutissanik atortussanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup suliarineqangngitsup ilaaniq affaannanngortitsinikkut, atoqqiinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik atoqqiinikkut.	x	x	x	x	x
	6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pingortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerat, ilagalugit qaqqat, orippassuit, masarosqarfitt, kuit, nunap iluanu imisiivissut aamma tatsit illorsorneqassapput aamma pilersinnejeqqissapput.	x	x	x	x	x
ANGUNIAGAQ 7 Nukissiutit piujuartitsisut	7.2: 2030 nallertinnagu, nunarsuarmi nukissiornermi akuleriisitsinermi ataavartumik nukissanit pissarsiat malunnaatlimmik qaffanneqassapput.	x				x
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaasumik atuineq tunissiornerlu	12.4: 2020 nallertinnagu, akutissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiinutit akisussaasumik passussineq anguneqassaaq, nunat assigiiungngitsut akornanni isumaqatigisstutini killigititatit piumasagaatit iluanni, taakkulu sillaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat anner tuumik millisinneqassaaq ajortumik inuit peqissusaannut avatangiinutillu sunniutaat millisinniarlugit.	x	x	x	x	x
	12.5: 2030 nallertinnagu, eqqakkat annertussusaat malunnaatlimmik ilanganngassapput pitsaaliuneq, ilangannganeq, atorsinnaangngortitseqqinnej aamma atoqqiineq aqqtigalugu.	x	x	x	x	x
	12.6: Suliffegarfinnik, ingammik angisuut aamma suliffegarfitt nunanut arlalinntu siuarsimatasut, piujuartitsisumik suliniissaannut aamma pisartumik nalunaarsiornerminni piujuartitsineq pillugu paassisutissanik ilangngussinissaannut kaammattuineq.	x		x		
	12.7: Pisortat piujuartitsisumik pisortortarnerannik, nuna tamakkerlugu politikkinkik pingarnersiunernillu naapertuismik siuarsaneq.	x				
ANGUNIAGAQ 13 Silap pissusianut suliaq	13.2: Silap pissusiat allanngoriartornera akiorniarlugu suliniutit nuna tamakkerlugu politikkinkut, iliuusissanut aamma pilersaarusionermut peqataalersillugit.	x				x
ANGUNIAGAQ 14 Immami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imaani mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanganngarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami suliannit pissuteqartoq, ilagalugit imaani eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq.	x	x	x	x	x
ANGUNIAGAQ 15 Nunami uumassusillit	15.1: 2020 nallertinnagu, pingortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerinik atatitsiinnarneq, iluarseeqqinnej aamma piujuartitsisumik nunami, imermilu tarajoqangngitsumi, immikkullu orippassuarni, masarosqarfinni, qadqani aamma sumiiffinni panertuni nunat assigiiungngitsut akornanni isumaqatigisstut atanni pisussaafitt naapertorlugit atuinermk qualakeerinninnej.	x	x	x	x	x

Ullumikkut eqqagassalerineq

Naalakkersuisut kommunillu ukiut arlerlugin nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermik pitsannguinissamik aallussimapput. Taakku pitsaasunik inerneqarput, kisiannili eqqagassalerinerup pitsaasumik, kiisalu avatangiisiniut peqqissutsimullu isuman-naatsumik inerlalernissaata tunganut suli pimoorussiviusumik suliniuteqarnissaq pisariaqartinneqarpoq.

Matuma kinguliani ukiuni tulliuttuni eqqagassalerinermut tunngavissat allaaserineqarput. Kommunit eqqagassalerivii maanna atorneqartut suliassaqarfimmullu aningaasaqarnerat takussutissiorneqarput.

Eqqagassaleriviit maanna atorneqartut

Kommunit eqqagassalerinermi sullississutaannut eqqaaveqarfiiit assigiiingitsut, illoqarfinni nunaqarfinnilu inissisimasut pineqarput. Pagineqartut tassaapput eqqakkanik ikuallaaviit, eqqaavissuit aamma eqqakkanut navianaatilinnut tigooqqaaviiut il.il. Ilusiliat 2-4-mi nunap assingini eqqaaveqarfiiit suut kommunit tallimaasunit pigineqarnersut aammalu eqqaaveqarfiiit killiffii takutinneqarput.

Eqqakkanik ikuallaaviit

Ullumikkut kommunit tamarmik eqqakkanik ikuallaavinnik annerusunik peqarput, illoqarfilli tamakkerneqanngillat. Ikuallaavinnilli arlallit siunissami atorneqarsinnaassagunik piorsaneqartariaqarput. Qaqortumi, Nuummi, Maniitsumi, Sisimiuti, Ilulissanilu aammalu Aasianni ilaannakoortumik eqqakkanik ikuallaavinniit kissaq ungasaniit kiassarnermut atorneqarpoq.

Siusinnerusukkut nunaqarfinni ikuallaavilersuisoqarsimavoq, eqqakkat najukkami passunneqarsinnaissaat siunnerfigineqarluni. Kisiannili ullumikkut nunaqarfinni amerlasuuni ikuallaaviit ingerlanngillat imaluunniit aserfallassimallutik.

Kommuneqarfik Sermersumi kommunip illoqarfiiit nunaqarfiiinillu eqqakkat Nuummi ikuallaavimmut assartorneqartarput. Tamanna Kommuneqarfik Sermersumi Nuup kisimi ingerlasumik ikuallaavilittut Ilusiliaq 2-mi nunap assingani nalunaarsoneqarneranut tunngavigineqarpoq.

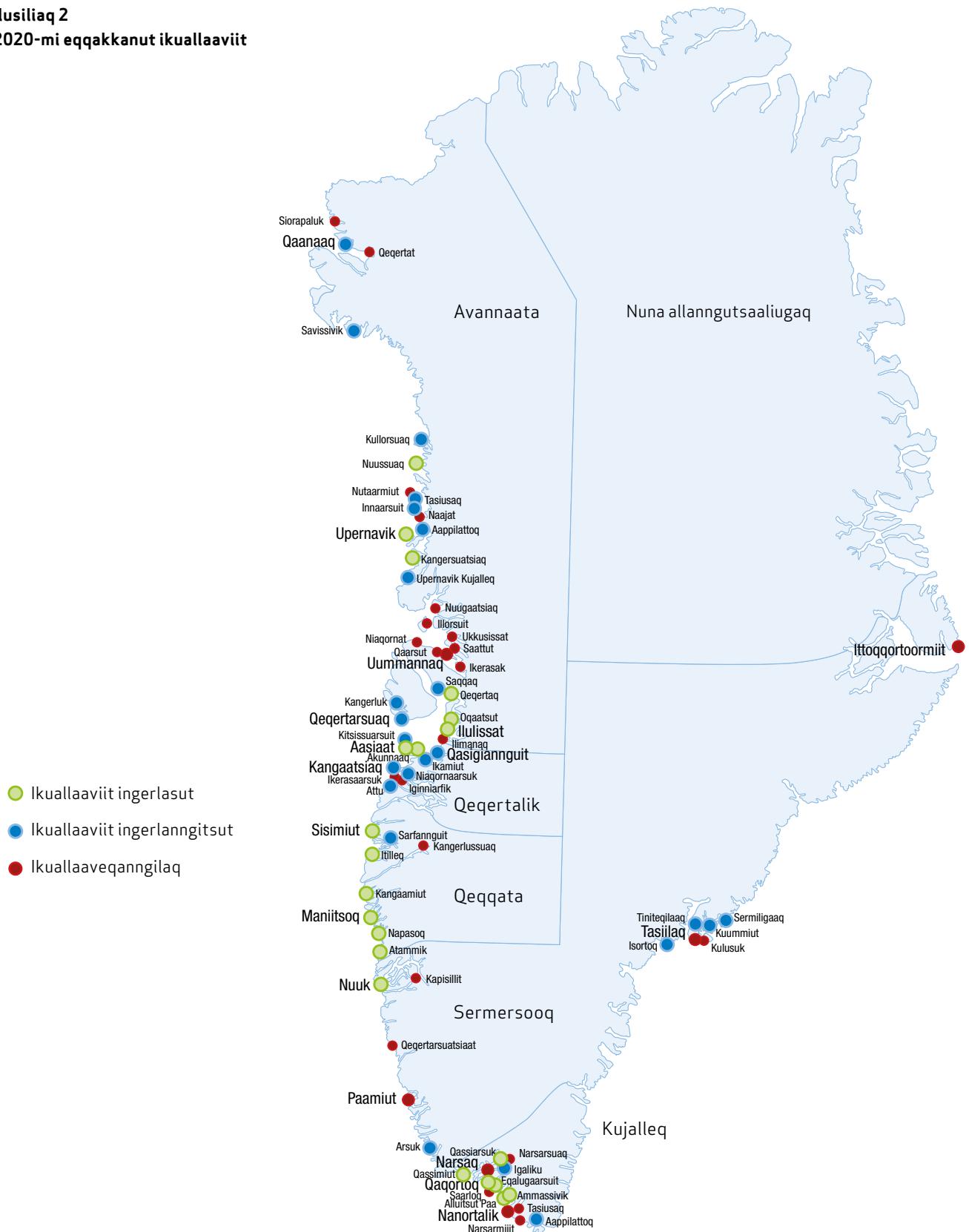
Eqqaavissuit inissiiviillu nakkutigisat

Iolloqarfinni nunaqarfinnilu eqqaavissuarnik saliinermik aallartitsisoqarpoq. Ilusiliaq 3-mi nunap assingani sumi saliinissamat aamma/imaluunniit torersaanissamat aningaasaliissutinik immikkoortitsisoqarsimanersoq nalunaarsorsimavoq. Suliniut 2014-imi aallartinneqarpoq, tassanilu eqqaavissuarnik saliinermi immikkut ittumik suliffissaqartitsinissamat 44,5 mio. koruunit Naalakkersuisunit immikkoortinnejärput. Tamatuma kingunerisaanik eqqaavissuit aaqqissuussaanerusumik nakkutigineqarnerullutillu ingerlalernissaannut alloriarneq pingautilik suliniutigineqarpoq. Kisiannili suli eqqaavissuaqarpoq, nakkutigisaanngitsutut nalunaarsorsimasunik. Tamanna nunaqarfinnut arlalinnut illoqarfinnullu ataasiakkaanut atuuppoq.

Suli eqqaavissuarnik inissiivittut nakkutigisatut nalunaarsorsimasunik soqanngilaq. Eqqaavissuit inissiivittut nakkutigisatut nalunaarsorneqassappata, eqqakkanut assigiiingitsunut, taamaalillunilu eqqakkat avatangiisiniut isumannaatsumik uninngatinneqarsinnaasunngorlugit ilioraavilersorneqarlutik aaqqissunneqartariaqarput. Tamatuma saniatigut inissiivinni nakkutigisani avatangiisiniut akuersisoqartussaavoq. Eqqakkat atoqqinnejqarsinnaangngitsut ikuallanneqarsinnaangngitsullu kisimik inissiivinniitinneqartassapput. Eqqaavissuit inissiivinnik nakkutigisanik taarserneqarnissaat siunertaavoq, takuuq anguniagaq 4.

Eqqaavissuarnut tunngatillugu maanna ikuallanneqarsinnaasunut amerlanerusunik eqqaasoqartarnera unammilligassaavoq. Taamaattumik eqqakkat eqqaavissuarni katersuuttarput. Aamma sumiiffinni amerlasuuni eqqakkanik immikkoortiterinisamat atortunik amigaateqartoqarpoq. Nuna tamakkerlugu ataatsimoorussamik eqqagassalerinermi aaqqiissuteqarnisamat tamanna tunngaviuvoq, tassanilu eqqakkanik ikuallaavinik tigooqqaavinnillu nutaanik nutaalialasunik sanaartortoqas-saaq.

Ilusiliaq 2
2020-mi eqqakkanut ikuallaaviit

Ilusiliaq 3**2020-mi eqqaavissuit/inissiiviit nakkutigisat**

Eqqakkanik navianaatilinnik tigooqqaaviiit

Ilusiliaq 4-mi takutinneqartutut ullumikkut nunatsinna sumiif- finnut amerlanerpaanut eqqakkanut navianaatilinnut tigooq- qaaavilliorissamut aningaasaliisoqarsimavoq. Kisiannili nuna- qarfiiit ilaanni atortunik taamaattunik amigaateqartoqarpoq, aammalu tigooqqaavinnik ingerlalluartunik pilersorneqarsima- sunit sumiiffiit tamarmiunngillat. Eqqakkat navianaatillit, soor- lu batteriit, uuliakut kemikaliakullu, Danmarkimut isumannaat- sumik isumagineqartussatut nassiuunneqannginnerminni eqqak- kanik navianaatilinnik tigooqqaavinni isumagineqartarput.

Tigooqqaaviiit nuna tamakkerlugu ataatsimoorussamik eqqa- gassalerinerik aqqiinissamut ilaatinneqarlutik sananeqart- tussat, eqqakkanik navianaatilinnik tigooqqaavinnut pioerer- sunut ilanngullugit eqqarsaatigineqarnissaat anguniarneqar- poq. Taamaalilluni atortuni taakkunani ilusilersuinerit atuine- rillu pitsaanerulersinnaavoq.

Kommunini eqqakkanut aningaasaqarneq

Kommunit eqqagassalerineri tunngaviusumik akitsuutit imaluunniit kommunimut nunalluunniit karsianut akileraarutit aqqutigalugit aningaasalersorneqartarput. Tassani mingutsit- sisup akiliisarnerata tunngavigineqarnera malinneqarpoq. Kisiannili kommunit eqqagassalerinerut aningaasaqarnerinik misissuinermi, 2018-imi ingerlanneqartumi takutinneqarpoq, kommunit ataatsimut isigalugit eqqakkanik katersuisarnermut piiaasarnermullu atatillugu aningaasartuutik matussuserneq ajoraat. Misissuineq malillugu kommunit tamarmik immikkut 2017-imi sulanut amigartooraat 11 aamma 41 millioner koruunit akornanniipput. Taakkulu malillugit innuttaasumit ataatsimit isertinngitsuukkat 500-4.000 koruunit akornanni amerlassuseqarput. Taakkununnga Namminersorlutik Oqartussanit tapiissutit ilaatinneqarput.

Kommunit eqqakkanut akitsuutinit imaluunniit akileraarutinit isertitassanik qaffaanissamut, taamaalillunlu eqqagassaleri- nerut aningaasartuutinut matussusiinissamut periarfissaqar- put. Eqqagassalerinerup pitsaassusiata naammaginartumik annertussuseqarnissaanik kulakkeerinissaq pisariaqarpoq – minnerunngitsumik suliassaqarfiup ineriartornissaanik pisariaqartitsineq, eqqagassalerinerut pilersaarummi allaaserineqartoq kulakkeerniarlugu.

Naalakkersuisut kommunini ikualaavinnut tigooqqaavinnullu arlalinnut sanaartornissamut tapiissuteqarput. 2015-2018-imi ukiut tamaasa kommunini eqqaaveeqarfennik pitsangorsaanis- samut aammalu eqqakkanik misiligungutaasumik assartuussinis- samut sulanut 14-15 mio. koruunit aningaasaliissutigineqarput. 2019-imiit Avatangiisut Aningaasaateqarfik aqqutigalugu avatangiisini, minnerunngitsumillu eqqagassalerinermi sulias- sanut aningaasanik immikkoortsisoqartalerpoq. Aamma oqaatigineqareersutut 2014-imi taamani Naalakkersuisuusut eqqaavissuarni saliinissamut 44,5 mio. koruuninik immikkoor- titsipput.

Eqqagassalerineri aningaasaqarneq immikkoortumi 2020- 2031-mi eqqagassalerineri pilersaarutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai tamarmiusut aningaasalersuinissarlu-mi sukumiinerusumik allaaserineqarput.

Ilusiliaq 4
2020-mi eqqakkanik navianaatilinnik tigooqqaaviit

Anguniagaq 1

Pilersaarusiorneq aqutsinerlu

Anguniakkat anguniakkallu immikkoortui

Pilersaarummut piffissaq 2020-2023

Anguniagaq: Eqqagassalerinermi pilersaarusiornermut aqutsinermullu sinaakkutissat pitsasut naleqquttullu qulakteerneqassapput.

Anguniakkat imm. 1.1: Eqqagassalerinermi inatsisitigut tunngaviusut nutarterneqassapput annertusarneqassallillu.

Anguniakkat imm. 1.2: Eqqagassalerinermut aningaasaliinissamut periarfissat ersarissarneqassapput.

Anguniakkat imm. 1.3: Eqqagassalerinermi nakkutilliineq pitsanngortinneqassaaq.

Anguniakkat imm. 1.4: Kommunini eqqagassalerinerrik aqutsinermut pilersaarusiornermullu sinaakkutissanik pitsasunik qulakteerisoqassaaq.

Pisussanut piffissaq 2024-2031

Anguniagaq: Piffissami pisussanik pilersaaruteqarfiusumi 2020-2023-mi sulinutinik naliliinerit tunngavigalugit eqqagassalerinermi aqutsinermut aningaasaqarnermullu sinaakkutissat ineriatortinneqarneri ingerlateqqinneqassapput. issanut pilersaarutip ukiut sisamakkaartumik suliarineqartarnerani.

Tunngaviusut

Eqqakkanut suliassaqarfik, pissuanartut annertuut maannakut eqqakkanik passussinerup mingutsitsinermut, peqqissutsum navianartorsiortitsinermut aamma isumalluutinik aqutsinermut attuumassuteqartut nassataraisa naammassiniarlugit, annertuumik pitsangorsaaffigineqarnissamik pisariaqartitsivoq. Ataatsimut nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissut (takuuk Anguniakkat 4 aamma 5) taamatut pitsangorsaanermet killissarititaasunik pilersitsivoq, taamaallaalli iluatsissinnaalluni, suliassaqarfimmuit naammattunik aningaasaliisoqarnekut, sanaartukkanut nutaanut, aammattaarli ingerlatsinermut aserfallatsaaluiuermullu aningaasaliinikkut.

Naalakkersuisut, eqqakkanik passussinermut tunngasumik inatsisiiornermut killissarititaasut qaquguluunniit pissarsiuneqarsinnaanissaat aamma ingerlaavartumik eqqagassioruntuun kommuninullu siunnersuinermik ilitsersuinermillu kiffartuussinnaanissartik qulakkiissavaat.

Kommunit ulluinnarni eqqakkanik katersineq aamma passus-sineq akisussaaffigaat. Taamaammat pingaartorujussuuvoq, kommunit sumifimmii ingerlatsinermut isumalluutinik naammattunik pikkorissunillu immikkoortitsinissaat. Taamaatto-qanngippat, ataqtigiaartumik aaqqissuussineq ingerlanneqarsinnaanngilaq, ataatsimut nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissut pillugu aalajangiinermi suliniutigineqarsimasoq. Suliniutigineqarpoq, ataatsimut kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiata kommuninit eqqakkanut ikuallanneqarsinnaasunut akisussaaffik, talittarfimmii usilertosertoqnerani tigussagaat. Tamanna isumaqarpoq, eqqakkanik ingerlatseqatigiiffik, eqqakkanut ikuallanneqarsinnaasunut assartuinermut malittaanillu suliarinninnermut (ikuallaanermut) akisussaasuus-sasoq.

Siunissami suliassanik allaaserinninneq

Suliani tulliuttuni anguniakkat immikkoortui uku naammassineqassapput

Anguniakkap imm. 1.1: Eqqagassalerinerimi inatsisitigut tunngaviusut nutartereqassapput annertusarneqasallutilu.

Suliassaq 1.1.a: Inatsisinik nalunaarutinillu iluarsaassineq

Suliassaq 1.1.b: Ilitsersuutit malittarisassallu tamanut tunngasut nutaat

Anguniakkap imm. 1.2: Eqqagassalerinermut aningasaaliiinssamut periarfissat ersarissarneqassapput.

Suliassaq 1.2.a: Avatangiisnut Aningasaateqarfik aqqutigalugu eqqagassalerinermut aningasaalersuineq

Suliassaq 1.2.b: Mingutsitsisup akiliisarnissaanik tunngaveqarnerup aamma tunissiortup akisussaasuuneranut aaqqissuussinerup atorneqarnissaata aallunneqarnera

Anguniakkap imm. 1.3: Eqqagassalerinerimi nakkutilliineq pitsangortinneqassaaq.

Suliassaq 1.3.a: Nuna tamakkerlugu nakkutilliinerup nukittortinneqarnissaa

Suliassaq 1.3.b: Kommunini nakkutilliinerup nukittortinneqarnissaa

Anguniakkap imm. 1.4: Kommunini eqqagassalerinerimik aqtsinermut pilersaarusrionermullu sinaakkutissanik pitsaasunik qulakkeerisoqassaaq.

Suliassaq 1.4.a: Kommunini eqqagassalerinerimik aqtsinermut pilersaarusrionermullu sinaakkutissanik pitsaasunik qulakkeerisoqassaaq

Suliassaq 1.4.b: Eqqakkat ingerlaartarnerinik ilisimaarinninnermik pitsangortitsineq

Inatsisinik nalunaarutinillu iluarsaassineq

Aallaqqaammut piffissami pilersaarusrionermillu aggersumut naammattumik inatsisinik tunngaviliinerup qulakkeerneqarnissa pisariaqarpoq. Piviusuuvooq eqqakkanut nalunaarut nutaaq takkutingajalermaat, eqqakkanik passussinermut killissaliisus-saq. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut nunamik mingutsitsineq pillugu nalunaarummik, kiisalu suliffeqarfinni annertuumik mingutsitsisuni avatangiisnut akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummik piareersaapput.

Ilitsersuutit malittarisassallu tamanut tunngasut nutaat

Naalakkersuisut eqqagassalerinerimi quequttanut assiginngitsunut ilitsersuutinik malittarisassanillu ingerlaavartumik suliaqartarput. Kommunit eqqagassalerinerimik aqtsinissamut pilersaarusrionissamullu naapertuutunik sinaakkutissaqarnissaat qulakkeerniarlugu tamanna ingerlanneqarpoq. Piffissami eqqagassalerinermut pilersaarusrionermi, Naalakkersuisut ilaatigut sanaartornermi eqqagassani saffiegassanut oqimaatsunut, aammalu peqqinnissaqarfiup nakorsaanermi eqqakkanik navianaatilinnik passussisarneranut tunngatillugu ilitsersuutinik saqqummiussinissartik naatsorsuutigaat.

Eqqagassalerinermut Avatangiisnut Aningasaateqarfik aqqutigalugu aningasaalersuisarneq

Avatangiisnut Aningasaateqarfik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 27. november 2018-imeersoq, Inatsisartut ukiaanera ni ataatsimiinneranni 2018-imi akuerineqarpoq. Avatangiisnut Aningasaateqarfip, avatangiisnut pissutsit pillugit nuna tamakkerlugu suliad pingaarutillit ikorfartorpai.

Avatangiisnut Aningasaateqarfik aqqutigalugu ilaatigut qularnaveeqqusiinermut aamma isaterinernut aaqqissuussi-nernik pilersitsinissaq periarfissaqarpoq, taakku innuttaasut aamma inuussutissarsiortut tunissianit atorunnaarsimasunik isumannaatsumik passussassanik tunniussisinhaalersillugit. Kiisalu Avatangiisnut Aningasaateqarfikkut avatangiisnut akitsuutinik nutaanik pilersitsineq periarfissaassaaq, taakku saniatigut aningasaartuutinik, tunissianik atorunnaarsimasunik peersitsinermut attuumassutilinnik ersersitsissapput. Avatangiisnut akitsuutinit nutaanit isertitaqaatit sulanut aamma sulinuitut, avatangiisnut iluaqutinut atorneqassapput. Avatangiisnut akitsuutit nutajusinnaasut Inatsisartut inatsisaanni immikkoortuni akuerineqassapput.

Suliassaqfiit taakku, ukiuni tulliuttuni Avatangiisnut Aningasaateqarfimmit ikorsiullugu pingaarnersiorneqartussat ilagaat nuna tamakkerlugu eqqakkanik iluarsiissut, angallatit assakaasullit atorunnaarsimasut ingitserneri, aalisernerri atortorissaarutit annasat qimatallu, plastikimik atukkat aamma uuliakut. Sammisqaqrfinnik ataasiakkaanik kivitsineq, Avatangiisnut Aningasaateqarfimmi aningasaatit amerlineri malillugit aallartinneqartassaaq.

Avatangiisnut Aningasaateqarfik pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilassutitit, siunissami qularnaveeqqusiinermut iluar- siissutaasinjaasut aamma avatangiisnut akitsuutaasinjaasut nutaat pillugit, Inatsisartut inatsisaannik aamma nalunaarutinik suliaqartoqartassaaq.

Taakku saniatigut Avatangiisnut Aningasaateqarfik ukiut tamaasa avatangiisit pillugit aallarniutitut suliniutinut aningaasaliisassaaq.

Mingutsitsisup akiliisarneranik atuinerup aallunneqarnera aamma eqqakkanik pilersitsisarnermi akisussaasunut aaqqissuussinerit

Eqqakkanut suliassaqfimmut "mingutsitsisoq akiliissaq-tunngavik" aallaaviuvoq. Kommunit tamarmik taamaammat kommunini eqqakkanik passussinermi aningasaartuutit matussusernarlugit, innuttaasunit aamma inuussutissarsiortunit akitsuutinik akiliisitsiniartarpot. Kommunit akitsuutinik, suliaqarfinni aalajangersimasumi ingerlatsinermut aserfallat-saaliuinermullu aningasaartuutinik tamakkiisumik matussusii-sinnaasunik, taamaallunilu aningasaqarnerup nammineerluni ingerlalernissaanut akiliisitsisinjaapput. Tamanna ullumikkut tamatigoortumik pisangnilaq, taamaattumillu eqqakkanut akit mingutsitsisup akiliisarneranut naapertuutunngorlugit iluar-sineqarnissaat pisariaqarsinnaavoq.

Aamma avatangiisini aningaasaqnermut aqutsissutinik, eqqakkat immikkoortuisa toqqakkat passunnissaannut aningaasalersuinissamut atorneqartussanik pilersitsisoqarnissaa pilersaaraavvoq. Tamanna taamaattoq immikkoortunut, imikkut inatsiliunneqartunut atuuppoq, aamma nalinginnaasumik kommunini eqqakkanik passussinermut aningaasaliinermut sunniuteqassanngilaq.

Eqqakkanut suliassaqfimmi eqqakkanik piiaanerup ilaanut, soorlu nutaamik inatsisiornikkut eqqakkanik pilersitsinermi akisussaaffeqarnermut aaqqissuussineq aqqutigalugu aningaasalersuititsisoqarsinnaavvoq, tassani nioqqtissat püärneqarnissaannut akisussaaffik nioqqtissanik tunisassortunut/ eqqussisartunut tunniunneqarsinnaalluni. Akitsuutiviusut eqqartorneqangnillat, kisianni akerlianik eqqakkanik peersinermut akiilut, eqqagaqartumit tunisassortunut/nioqqtissanik eqqussisunut nuunniarneqarpoq. Naalakkersuisut piffissami pilersaarusiorfiusumi eqqakkanik pilersitsinermi akisussaaffeqarnermut aaqqissuussinerup atorneqarnissaanut periarfissat misissussavaat.

EU-mi elektronikimik eqqakkat pillugit aaqqissuussanut malitarisassat akuerineqarsimapput WEEE-mi (Waste Electric and Electronic Equipment) aalajangersakanik taaneqartartunik, aamma Europami nunat amerlanerpaat poortuutinut eqqakkat pillugit aaqqissuussat assinginik pilersitsimapput. Kisiannili Kalaallit Nunaanni eqqakkanik pilersitsisartut akisussaaffiinut aaqqissuussanik atuutsilernissamut atatillugu teknikkukut aamma inatsisitigut paasissutissiissutit naammanngillat.

Nuna tamakkerlugu nakkutilliinermik pitsangorsaaneq

Nalinginnaasumik eqqakkanik passussinermut tunngatillugu innuttaasunut aamma inuussutissarsortunut annerusumik nakkutilliineq pisariaqarpoq. Inuussutissarsortut eqqakkanik pilersitsinermut annertuumik tuniseqataapput, taamaammat taakkunannga eqqakkanik passussinermut naleqqiulugu pitsanguuit periarfissaapput pingaartillit. Tamanna pingaartumik eqqakkanut, peqqissutsimut aamma avatangiisimut aarlerinartunut atuuppoq, kisianni aamma inuussutissarsortunit eqqakkanik annertuunersumik atueqqinnerup qaffakkiartornissaaukkatarineqaleriartorpoq. Inuussutissarsortunik isumannaatsumik aamma pitsaasumik eqqakkanik passussineq pillugu oqaloqateqarnissaq taamaattumik nalinginnaasumik annertusinnejqassaaq.

Naalakkersuisut suliffeqarfiiatangisintut akuerisamik eqqakkanik passussinerannik nakkutiginninnissaq akisussaaffigaat. Taamaammat suliffeqarfinnik avatangiisintut akuerineqarsimasunik oqaloqatigiinneq, nalinginnaasumik avatangiisintut akuerineqarnermut, kingornatigullu nakkutilliinermut atatillugu ingerlanneqarsinnaavvoq. Tamanna pissutigalugu piffissami pilersaarusiorfiusumi nuna tamakkerlugu suliffeqarfiiit avatangiisit pillugit akuersissuteqarfiusut akuttoqatigiimmik misissuiffigineqartarnissaat siunnerfigineqassaaq. Matuma siuliani oqaatigineqareersutut aamma suliffeqarfinni annertuumik mingutsitsisuni avatangiisintut akuersissuteqartarneq

pillugu nalunaarut iluarsaaneeqarpoq, taannalu pitsasumik nakkutilliinissamut periarfissanik pitsannguissaaq.

Inuussutissarsortut nalinginnaasumik isumannaatsumik eqqakkanik passussinerisa qulakkeerneqarnerata saniatigut, suliffeqarfiiit attuumassutillit arlallit eqqakkanik pinaveersaartsineq aamma atueqqinnejq annertunerusoq pillugu oqaloqatiginerat aamma suleqatiginerat pilersinnejqassaaq, ajornangippat suliffeqarfimmit ataatsimit allamut nioqqtissanik eqqakkanik tunisinikkut. Suliffeqarfiiit taakku eqqakkanik pinaveersaartsinermut aamma annertunerusumik atueqqinermut maligassiilluarsinnaapput.

Eqqakkat amerlassusaannik appartitsinermut aamma eqqakkanik pitsaanaerumik immikkoortitsinermut, sakkortuumik paasissutissiilluni sulisoqarnissaa aamma eqqakkanik nioqqtissortunut sunnineq suli sakkortunerusoq pisariaqarpoq, taakku eqqakkanik nioqqtissiornertik aamma akisussaaffitsik suli ilisimanerulertariaqarpaat. Eqqakkat amerlassusaannik appartitsineq aamma teknologiinik eqqiluinnerusunik atuineq, ilaatigut paasissutissiinerup aamma ilitsersuinerup annertusineqarnera aqqutigalugu pitsangorsarneqassaaq, kisianni aamma tamanna pillugu piumasaqaatinik avatangiisintut akuersissutini aalajangersanikkut naggataatigullu peqqussutinik naalakkiiinkut.

Kommunit nakkutilliinerannik pitsangorsaaneq

Kommunit pingaarnertut innuttaasunik aamma suliffeqarfinnik avatangiisimut akuerineqarsimanngitsunik eqqakkanik passussineq pillugu pissutsinik nakkutiginninnissaq pisussaaffeqarput. Tassunga ilaapput, eqqakkamik eqqortumik tunniussinermut pissutsinik nakkutilliineq kiisalu eqqakkat igiinnakkat/ iliinnakkat appartinnissaannik ukkataqarneq.

Naalakkersuisut ingerlaavartumik kommuninik ilitsersuissapput aamma siunnersuissapput, sumiiffinni eqqakkanik passussinermut avatangiisintut aamma ingerlatsinermut pitsaanaerumik periarfissat qulakkeernissaat siunertaralugu. Piviuseumik suliniutinut ilaatigut ilaapput pisariaqartillugu ilitsersuinertermik suliaqarneq aamma eqqakkanik passussineq pillugu malittariassiorneq. Ilutigalugu Naalakkersuisut kommuninut malin-naassapput, kommuneqarfinni eqqakkanik passussinerup ineriertinnejqarnissaq ulakkeerniarlugu.

Sumiiffiit ilaanni suliffeqarfinni immikkoortiterinerit annertusinerat iluatsissimapput, paasissutissanik suliniutinik aaqqissuussinikkut (ilaatigut paasissutissiilluni ataatsimiinnerit) aamma eqqakkanik tigooqqaavinni tunniussisunik nakkutilliinerni (eqqakkat immikkoortitersimanngitsut itigartinnerisegut). Inuussutissarsortunit eqqakkat immikkoortukkaat assiginnngitsut assiginnngitsumik akeqartinnerisa kingunerisinaavaat immikkoortiterinerut aningaasaqarnikkut qiimmasaat. Misilitakkat pitsaasut aveqatigiinneqassapput, taa-maalillutik suliffeqarfiiit aamma innuttaasut nuna tamakkerlugu pitsaanaerumik eqqakkanik immikkoortiterisaleqqullugit.

Kommunini pilersaarusiorneq aqtsinerlu

Kommunit eqqakkanut suliassaqrifimmi suliaat, kommunimi nammineq eqqakkanut pilersaarut akuerineqarsimasoq aallaaavigissavaat, taanna eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut tunuliaqtaralugu suliarineqassaaq, kiisalu pilersaarutaasinaasut kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanik ingerlatseqatigiifii aqqutigalugit suliarineqassapput.

Kommunit, kommunini eqqakkanik passussinermi eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi iliuusissat aamma anguniakkat atortuulersinnejarnissaannut peqataassapput. Taamaammat kommunini pisortaqaifiit suliassaannut atatillugu, inuussut-sarsiortunut ilinniartitisneq aamma ikiuineq, kiisalu eqqakkanut sulanut nutaanut atortuulersitsineq annerusumik suliarineqassaaq.

Kommuninut eqqakkanut pilersaarusiorneq ilaatigut kommunini malittarisassanik suliqaqarnermik/nutarerinermerk aamma nammineq ingerlatsinermut sulisunik ilinniarnissamut pilersaarutnik ilaqqassaaq.

Kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanut ingerlatseqatigiififinnik pilersitsineq aqqutigalugu annertuumik aamma pingaarutilimmik alloriarsimapput, eqqakkanut suliassaqrifimmi allaf-fissorneq aamma pilersaarusiorneq pillugu qaffasinnerusumik suleqatigiinnissaq aamma ataqtigiimmik aaqqissuussamik misilitakkaniq avitseqatigiittarnissaq eqqarsaatigalugit.

Eqqakkat ingerlaarnerinik paasisimaarininnineq pitsaaneerusoq
Suliffeqarifiit avatangiisnut akuerisat siunissami ukiumoortumik eqqakkanik passussineq pillugu nalunaarusiortassapput. Tamanna aamma kommunini eqqakkanik suliarineqartussanut tigooqqaavinnut attuupoq, taakku minnerpaamik ukiumut eqqakkat tigooqqakkat annertussusaannik aamma taakku passunnerannik (suliarineqarneri imaluunniit ingerlateqqitasat) nalunaarutigineqartussat.

Eqqakkat ingerlaartarnerinik paasisimaarininnerup pitsaa-nulernera, eqqakkat amerlassutsimikkut ineriatorneri eqqakkallu ingerlaartut assigiinngitsut isumagineqarneri eqqaasarnermik pinaveersaartitsinissamut aammalu atueq-qittarnerup annertusinissaanut anguniakkanut naleqqiullutik eqqortumik ingerlanersut naliliinissamut aallaavissanik pitsaa-nerusunik pilersitsissapput.

Kommuninut eqqakkanik pilersaarutip sapinngisamik eqqakkat annertussiusaannut allannguutit aamma katitigaaneratut naatsorsuutigineqartut, ataqtigiimmik aaqqissuussinerup ilaannik assigiinngitsunut naammassisinnaasanik aalajangii-nermi ilaatinneqassapput. Allannguutit taakku s. i. inissiat aamma/imaluunniit inuussutissarsiornermut sumiiffit alliler-neqarneranik, siunissami eqqaavissuarnik aaqqissuinerit aamma takornariaqarnerup qaffakkiartorneranit peqquteqar-sinnaapput. Ingerlatsinerit annertunerit ASN-imut pisussaaf-fillit aamma misilitakkat malillugit eqqakkat (nalinginnaasumik sanaartukkanit eqqakkat), passunneqartussat annertus-susinerannik kinguneqartarpuit.

Aqtsinerup kinguneri

Naalakkersuisunut suliassaassapput

- Eqqakkanut suliassaqrifimmi inatsisitigut tunngavinnik nutarsaanerit atulersinneqarneri, ilagalugit soorlu:
 - Eqqakkanut nalunaarut nutaaq
 - Nunamik mingutsitsineq pillugu nalunaarut
 - Avatangiisnut aningaasaateqarfiup ataa ni inatsisiliorneq suliniutillu
 - Peqqinissaqrifimmi timimik passussissutikunik navianaateqarsinnaasunik passussinermut ingerlatseriaaseq
 - Sanaartornermi eqqakkanut aatsitassat oqimaatsut pineqartillugit (soorlu PCB) kimittusitsinernut killigititat pillugit ilitsersuutit
 - Najoqqutassanik naleqquttunik suliqaarneq
- Nuna tamakkerlugu eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi suliniutinik malittarininnineq
- Avatangiisnut aningaasaateqarfimmik aqtsineq
- Kommuninik inuussutissarsiornermillu ingerlatsisunik ingerlaavartumik ilitsersuineq aamma siunnersuineq
- Igitassanik tigooraaveqarifiit eqqakkanik suliariinnissamut avatangiisnut akuersissummi eqqakkat annertussusaat pillugu paassisutissanik nalunaaruteqarnermik atulersitsineq
- Kommunini avatangiisini sulialinnut ukiumoortumik avatangiisnut ulloqartitsineq

Kommuninut ataasiakkaanut suliassaassapput

- Eqqakkanut suliassaqrifimmi kommunit nakkutilliinerannik pitsangorsaaneq, ilagalugit illuliornermi sanaartornermilu suliassaqrifik
- Kommunimut eqqakkanut pilersaarusiorneq, ilagalugit kommunit eqqakkanut pilersaarutaannik suliqaarneq, malittarisassiat aamma nammineq ingerlatsinermi inuttanut ilitsersuinkut pilersaarutit
- Kommunit akornanni eqqakkanik suliassaqrifimmi annerusumik ataqtigiissaarineq aamma suleqatigiinneq
- Kommunit sanaartornermi suliniutaanni suliariinnittussarsiornermi sanaartornermi eqqakkanik passussinissamut piumasaqaatinik ilanngussineq

Avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasuni pitsannguutit

Eqqakkanik passussinermut pitsaasumik pilersaarusrusiorneq aamma aqutsineq, eqqakkanik aaqqissuinermut taamatullu avatangiisirut aamma peqqissutsimut pitsaasumik kinguneqartitsinermik tunngaviuvoq.

FN-p piujuartitsisumik ineriarornermut nunarsuarmut anguniagai (Anguniagaq 1)

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniagaq 1, pilersaarusrusiornermut aqutsinermullu tunngasoq, eqqakkanik passussinermut pitsannguutinut tamakkiisumik tunngaviuvoq aamma taamaalilluni FN-p piujuartitsisumik ineriarornermut anguniagaanut arlalinna tuniseqataavoq, soorlu nalunaarsuffinni allassimasuni takuneqarsinnaasoq.

Avatangiisit pillugit isumannaannerusumik innuttaasunut aamma inuussutissarsiortunut eqqakkanik passussinermut pilersarutit pilersitsissapput, siuissami avatangiisirut eqqaavissuarnit aamma ikuallaavinnit akutissanik navianartunik aniatitsinerup annikillineranut aamma taamaalilluni erngup pitsasusaanut pitsanngueqataalluni, soorlu aamma immami, tatsini, kuunni aamma nunami inuuniarnermut pissutsini (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 6.3, 6.6, 14.1 aamma 15.1). Ilutigalugu avatangiisit pillugit eqqakkanut isumannaatsumik passussinerit eqqakkat ingerlaernerannut tamanut (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.4), eqqakkat annertussusaannik millisitsineq (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.5) aamma annertunerusumik piujuartitsineq inuussutissarsiortunik kajumilertsinermut eqqarsaatigalugu (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.6) pilersitsissaaq.

ANGUNI-AGAQ 6 Imeq saligaatsoq eqqiluisaarnissamilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaap pitsanngortinneqassaaq, mingutsitsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atornaaarsinneratigut, akutissanik atortussanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup sularineqanngitsup ilaanik affaannannangortitsinikkut, atoqqinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik atoqqiinukkut. 6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerat, ilagalugit qaqqat, orpippassuit, masarsoqarfii, kuitu, nunap iluanini imisivissuit aamma tatsit illorsorneqassapput aamma pilersin-neqaqqissapput.
ANGUNI-AGAQ 12 Akisussasaumik atuineqtunisassisornelu	12.4: 2020 nallertinnagu, akutissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiisirut akisussasaumik passussineq anguneqassaaq, nunat assigiingngitsut akornanni isumaqatigiissutini killigititatut piumasaqaatit iluanni, taakkulu silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat anner tuumik millisinneqassaaq ajortumik inuit peqqissusaannut avatangiisinnullu sunniutaat millisinniarlugit. 12.5: 2030 nallertinnagu, eqqakkat annertussusaat malunnaatlimmik ilanggarneqassapput pitsaaliuineq, ilangganeq, atorsinnaangortit-seqinneq aamma atoqqineq aqquitalugit.
ANGUNI-AGAQ 14 Immami uumassusillit	12.6: Suliffeqar finnik, ingammik angisuu aamma suliffeqarfii nunanut arlalinna siaruarsimat, piujuartitsisumik sulinissaannut aamma pisartumik nalunaarusior tarnerminni piujuartitsineq pillugu paassisutissanik ilanggussinissaannut kaammattuineq.
ANGUNI-AGAQ 15 Nunami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imaani mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanggarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami sulianit pissuteqartoq, ilagalugit imaani eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq. 15.1: 2020 nallertinnagu, pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerinik atatitsiinnarneq, iluarseeqqinneq aamma piujuartitsisumik nunami, imermilu tarajoqanngitsumi, immikkulu orpippassuarni, masarsoqarfinni, qaqqani aamma sumiiffinni panertuni nunat assigiingngitsut akornanni isumaqatigiissutit ataanni pisusaaftiit naapertorlugit atuinermerk qulakeerinninneq.

Anguniagaq 2

Paasissutissat innuttaasunillu peqataatitsineq

Anguniakkat

Pileraarummut piffissaq 2020-2023

Anguniagaq: Eqqagassalerinermi innuttaasut inuussutissarsiortunillu ingerlataqartut ilisimasaat annertusineqassapput, taamaalilluni kikkut tamarmik eqqagassalerinermi anguniakanut inatsisinillu naapertuuttumik iliuuseqartassallutik.

Pisussanut piffissaq 2024-2031

Anguniagaq: Inuiaqtiginni kikkut tamarmik nuna tamakkerlugu kommuninilu paasitsinsiaanerit kingunerisaannik, piffissami pilersaarusrifusumi eqqakkanik pinaveersaartitsinerup aamma eqqakkanik eqqortunik isumaginninnerup isumaa ilisimaarissavaat.

Tunngavigisaq

Innutaasut inuussutissarsiortullu qanoq illutik eqqakkatik piiarsinnaanerlugit paasippatsigit, aatsaat eqqagassalerineq ingerlallualersinnaavoq. Innutaasut aamma inuussutissarsiortut taamaammat pingaaruteqarluinnarpot eqqakkanut sulias-saqarfimmi piujuartitsisumik ineriatortitsinissamut peqataanissaat. Tamanna eqqakkanik igitsiinnarnernut aamma ilisiin-narnernut pissutsinik pinaveersaartitsinermut atuuppoq aamma katersuivinnut immikkoortiterivinnullu atatillugu kiisalu eqqakkat annertussusaannik killiliinissaq eqqarsaatigalugu.

Taamaammat suli annertuumik innutaasunut aamma inuussutissarsiortunut eqqakkanik eqqortumik immikkoortiterineq aamma peersineq pillugit paasissutissat pisarialerujussuupput. Annertuumik paasissutissiinissaq pisariaqarpooq – nuna tamakkerlugu aamma kommunini.

Arsakoorfiit kaasarfimmiorisinnaasat
Pinngortitamut piginnaasallit paasitsinsiaanerannit

Siunissami suliassanik allaaserinninneq

Naalakkersuisunut suliassaassapput

Suliassaq 2a: Nuna tamakkerlugu paasitsinsiaanerit
Suliassaq 2b: Kommunini paasissutissanik suliaqarneq

Nuna tamakkerlugu paasitsinsiaanerit

Ingerlaavtumik paasissutissanik suliniutinik ingerlatsiso-qassaaq, innutaasut eqqortumik eqqakkanik peersitsinermut aamma eqqakkanik pinaveersaartitsinerup pingarutaanik, atueqqinnermullu paasisimasaat pisarialik qaffatsinniarlugu. Suliniutit taakku ilaatigut ilagissavaat:

- Nuna tamakkerlugu ajornartorsiutaasinnaasut pillugit paasissutissanik ussassaarinissamut pilersaarutit.
- Siunertalimmik paasissutissiineq aamma immikkullarissunik suliffissuaqarfinnik inuussutissarsiortunillu oqaloqateqarneq.

Assersuutigalugu errorsinermut kingunerutinik atuinaveersaarnissaq, cigaritsit kimmivikuunik tamaangaannaq igitsinaveersaarnissaq il.il. pillugit paasitsinsiaasoqassaaq. Piffissami pilersaarusrifusumi paasitsinsiaanerit meeqqanut inuusutunullu tunngatinneqartut immikkut aallunneqassapput. Avatangiisut Aningasaateqarfiup 2020-mi avatangiisit pillugit paasitsinsiaanerit inuinnarnit ingerlanneqartut tapersersorpai.

Naalakkersuisuniit kommunit innutaasunut inuussutissarsiortunullu paasitsinsiaaneri tapersorsorneqassapput.

Kommunini paassisutissanik suliqaarneq

Kommunit akisussasaasuuput innuttaasunut aamma inuussutissarsiorttunut sumiiffinni eqqakkanut suliassaqarfimmi suliniutit pillugit paassisutissiinissamut kiisalu sumiiffinni eqqakkat pillugit suliniutinut pilersaarusiornissamut. Kommuniitit paassisutissanut suliniutit pisariaqartinneqartut kingorna aallartinneqassapput, kommunini eqqakkanut aqqissuussat annertusarniarlugit. Kommunini eqqakkanut suliassaqarfimmi paassisutissiinermut atatillugu ilaatigut suliaasa ilagissavaat:

- Pasissutissiinermi suliat kommunimi ataatsimi soorlu attuumassuteqarsinnaapput, immikkoortiterineq, eqqakkat navianartut, toqqaannartumik atoqqiineq il. il. pillugit
- Eqqakkanut suliassaqarfimmi paassisutissanik suliniutinut tunngatillugu kommunit allat peqatigillutik misilittagaqarfinnik avitseqatigissinnaapput, kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanut ingerlatseqatigiiffik ESANI A/S aqqutigalugu.
- Eqqarsaatersuutit, qanoq eqqakkanik passussinermut iluaquutasunik meeqqat atuarfianni ilinniartitsinermut ilaatinneqarsinnaanerat.

Aqutsinerup kinguneri

Naalakkersuisunut suliassaassapput

- Nuna tamakkerlugu paassisutissiinernik suliqaarneq naammassinninnerlu
- Kommunit paassisutissiinermut innuttaasunillu peqataatitsinermut atatillugu suliaannut tapersersuineq

Kommuninut ataasiakkaanut suliassaassapput

- Sumiiffimmi eqqakkanut suliassaqarfimmi paassisutissiinernik naammassinninneq
- Eqqakkanik suliassaqarfimmi paassisutissiinermi suliniutit pillugit kommuninik allanik misilittakkanik avitseqateqarneq
- Meeqqat atuarfianni atuartitsinerup ilaattut eqqakkanik passussinermik ilanggussineq

Avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasuni pitsannguutit

Avatangiisirut mianerisaqarnerup aamma inuiaqatigiinni suliniutit siuarsarnissaannut paassisutissiineq pitsaanelusoq sunniutitut pisariaqarpoq aamma eqqakkanik passussinermut pissutsinut inuiaqatigiit akornanni suliniutinut naleqqiullugu. Innuttaasunut aamma inuussutissarsiorttunut taamaammat eqqakkanut suliassaqarfimmi piujuartitsisumik ineriaortitsinissamut paassisutissiineq pisariaqarpoq.

Paassisutissanik suniliutit qaffannerisa qulakkiissavaat, nalinginnaasumik avatangiisirut illersuinissamik qaffasinнерумиk paasisimasasaqarneq, aamma innuttaasumut suliff-suaqarfinnullu eqqakkanik il. il. immikkoortiterinermut peer-sinermullu immikkullarissunik paassisutissanik tunisilluni.

FN-p piujuartitsisumik ineriaortornermut nunarsuarmut anguniagai (Anguniagaq 2)

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniagaaq 2, paassisutissiinernermut innuttaasunillu peqataatitsinermut tunngavooq, siunissami pilersaarutinut piffissami, eqqakkanik passussinermi pitsangorsaatinut siununneqarsimasunut tunngavipput pingaarutillit. Taamaammat anguniakkami suliassat taaku FN-p piujuartitsisumik anguniagaannut arlalinut tuniseqataavoq, soorlu nalunaarsuffimmi takuneqarsinnaasoq.

Innuttaasut aamma inuussutissarsiorttut eqqakkanik passussinernat pingaaruteqarpoq, eqqakkanik eqqortumik immikkoortiterinermut isumannaatsumillu passussivinnut tunniussineran-nut naleqqiukkaanni. Tamanna eqqakkanik pinaveersaartitsinermut, eqqakkanik igitsiinnarnermut aamma ilisiinnarnermut, kiisalu eqqakkanik katersinermut immikkoortiterinermullu pissutsinut atuuppoq. Eqqortumik eqqakkanik immikkoortiterinermi aamma minnerusumik eqqakkanik igitsinermi inissiinermilu, siunissami avatangiisirut eqqakkanik aamma sanane-qaatinik navianartunik aniatitsinerit annikinnerulissapput, taamaallilunilu erngup pitsaassusaas pitsaanelulerluni, soorlu aamma imaani, tatsini, kuunni aamma nunami (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 6.3, 6.6, 14.1 aamma 15.1) inuuinnarnermi piumasaqaatit pitsaanelerllasut.

Innuttaasut inuussutissarsiorttullu aamma eqqakkanut pinaveersaartitsinernut aasuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqutsinernullu (aamma takuuq Anguniagaq 3) aalajangersakkanik pilersaarusiornermut peqataapput pingaarutillit, eqqakkat tamarmik kaaviaarnerinut (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.4) avatangiisit pillugit isuman-naatsumik eqqakkanik passussinermut ukkataqarnermik aamma eqqakkat annertussusaannut millisitsinernut (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.5) kinguneqartut.

ANGUNI-AGAQ 6 Imeq sali-gaatsoq eqqiluisaarnissamilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaq pitsangortinneqassaaq, mingutsitsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atorunnaarsinneratigut, akutissanik atortussanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup suliarineqanngitsup ilaanik affaannangortitsinikkut, atoqqiinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik atoqqiinikkut. 6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerat, ilagalugit qaqqat, orippassuit, masarsoqarfii, kuit, nunap iluani imiisivissuit aamma tatsit illersorneqassapput aamma pilersinneqaqqissapput.
ANGUNI-AGAQ 12 Akisussasaumik atuineq tunisassiornerlu	12.4: 2020 nallertinnagu, akutissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiisutin akissaasumik passussineq anguneqassaaq, nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini killigititatut piumasaaqatit iluanni, taakkulu silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat annertuumik millisinneqassaaq ajortumik inuit peqqissusaannut avatangiisinullu sunniutaat millisinniarlugit. 12.5: 2030 nallertinnagu, eqqakkat annertussusaat malunnaatlimmik ilanngarneqassapput pitsaliuineq, ilanngaaneq, atorsinnaanngortitseq-qinneq aamma atoqqiineq aqqutigalugu.
ANGUNI-AGAQ 14 Immami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imaani mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanngarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami sorianit pissuteqartoq, ilagalugit imaani eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq.
ANGUNI-AGAQ 15 Nunami uumassusillit	15.1: 2020 nallertinnagu, pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerinil atatitsiinnarneq, iluarseeqqinnej aamma piujuartsisumik nunami, imermilu tarajogqanngitsumi, immikkullu orippassuarni, masarsoqarfinni, qaqqani aamma sumiiffinni panertuni nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutit ataanni pisussaaf-fiit naapertorlugit atuinermik qualkeerinninneq.

Anguniagaq 3

Eqqakkanik pitsaaliuineq kaaviliaartumillu aninggaasaqarneq

Anguniakkat pingarnerit

Pilersaarummut piffissaq 2020-2023

Anguniagaq: Eqqaasarnermik pinaveersaartsisoqassaaq, taamaalillunilu eqqakkat ikilisinneqassapput.

Anguniakkat imm. 3.1: Eqqakkanik atueqqittarneq atoqqisarnerlu annertusineqassaaq.

Anguniakkat imm. 3.2: Pisortat inuussutissarsiutinillu ingerlataqartut eqqagassanik pilersitsisarnerat annikillisinneqassaaq.

Pisussanut piffissaq 2024-2031

Anguniagaq: Piffissami siunnerfeqarfiusumi eqqaasarnermik pinaveersaartsinermut, atueqqittarnermut atoqqisarnermullu suliniutit ingerlateqqinneqarnerisa kingunerisaanik eqqakkat ikiliartussapput.

Tunngavigisat

Pilersaarsiornermut piffissami aggersumi eqqakkanik pinaveersaartsinermut annertunerusumik ukkatarineqassaaq kiisalu suliniutinik ilisaritsineq aamma atortuulersitsineq, asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqtsinermut saqinnermut aamma piujuartitsinssamut saqinnermut. Taman na pingaarnertut isumaqarpooq, immikkoortiterinermut annertunerusumik ukkataqarnissamik, innuttaasunut aamma inuussutissarsiortunut, aamma atortorissaarutinik atoqqinneqarsinnaunik pitsaasumik ilitsivissanik periarfissat ukkatarissallgit, sumiiffinni imaluunniit nunap ilaani/nunarsuaq tamakker-lugu.

Suliniutit akimut ikaarlugit ukkatarineqarpoq plastikimik mingutsitsineq killilerniarlugu, plastikimik atunermik appartit-sinikku, katersinerup annertusineratigut, plastikimik allanut atueqqinnikkut aamma atoqqiinikkut, kisianni aamma peqataasut ataqtigiiinni nalillit assigiinngitsut oqaloqatiginerisigut.

Pilersaarummut piffissami suliassanik allaaserinninneq

Suliat tulliuttut aallartinneqassapput

Anguniakkap imm. 3.1: Eqqakkanik atueqqittarneq atueqqisarnerlu annertusineqassapput.

Suliassaq 3.1.a: Eqqakkanik immikkoortiterinissaq

Suliassaq 3.1.b: Eqqakkat immikkoortuinik atueqqittarneq pillugu misileraalluni suliassat nalunaarsorneqassapput

Suliassaq 3.1.c: Toqqaannartumik atueqqittarnermi suliniutissat

Anguniakkap imm. 3.2: Pisortat inuussutissarsiutillu eqqakkanik pilersitsisarnerat anikillisinneqassaaq.

Suliassaq 3.2.a: Nioqqutissanik eqquissartut niuertullu poortuitissat pillugit oqaloqatigineqassapput

Suliassaq 3.2.b: Pisortani mingutsitsinngitsunik pisiniartarnermik ineriertartitsineq

Eqqakkanik immikkoortiterineruneq

Eqqakkanik immikkoortiterisarneq qanoq annertusitinneqarsinnaersoq, Naalakkersuisut vil sammen med kommunit aamma ESANI A/S peqatigalugit misissorniarpaat. Eqqakkat tamma naleqqutsillugu, immikkuualuttunut arlalinut immikkoortiterneqartassapput. Tassani pineqarput eqqakkat immikkuualuttortai iluaqutaasumik atoqqinneqarsinnaasut. Aamma eqqakkat arrorsinnaasut eqqakkanit ikuallanneqarsinnaasunit immikkoortiterternissaat naleqqussinnaavoq, taamaalillutik assartorneqarnissamut ikuallanneqarnissamullu naleqqun-nerulersinneqarlutik.

Kommunit eqqagassalerineq pillugu suliffeqarfinnut inuinnarnul lu piumasaqaatinik, ilanngullugu eqqakkanik immikkoortiterisarneq, kommunimi eqqagassalerinermut malittarisassani aala-jangersasarput. Eqqagassalerinermut malittarisassani tamatumunga piumasaqaatinik annertunerusunik ilanngussinillut aammal immikkoortiterinermut periarfissat pitsaunerulersin-nerisigut eqqakkat immikkoortiterneqartarnerat qanoq pitsaa-nerulersinneqarsinnaersoq, misissorneqassaaq. Tamatumun-nga isumaliutersuutinut ilaatigut eqqakkat immikkuualuttora-annik atoqqisarneq pillugu paasiniaanerup aamma misileraal-luni suliniutip inernerri aallaavigneqassapput (Suliassaq 3.1.b).

Eqqakkat immikkoortuinik atueqqittarneq pillugu misileraalluni suliassat nalunaarsorneqassapput

Pilersaarsiornermi piffissami aggersumi kommunit asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqtsinerup atortuulersineqarnissaanut periarfissat aamma aporfitt misissussavaat, taakku iluanni eqqakkat immikkoortut assigiinngitsut allanut atoqqinneqarnerusinnaaneri. Tamanna ilaatigut ilaqaassaaq tigusisussat qanoq issusaannik, annertussutsinik aamma aningaasartuutinik (assartuinerut aamma ilisinermut akit) ataa-siakkaanik immikkoortunut assigiinngitsunut. Tamatumunnga atatillugu aamma atueqqinnermi mingutsitsinermik siaruartit-sinnginissap eqqumaffigineqarnissaa qulakkeerneqassaaq. Misissuinissamut suliniutinik atorfissaqartitsisoqarsinnaavoq immikkoortunut assigiinngitsut suliassat nutaat pillugit.

Allanut atoqqiinerut periarfissat suussusenissaat ukkatarineqassaaq sumiifimmisassinganillu nunap ilaani/nunarsuaq tamakker-lugu. Tamanna ilaatigut misilittagaqarfinnik tunnga-vegassaaq, siusinnerusukkut misilummik suliniutit kiisalu kommunit allat misilittagaqarnerannit anguneqarsimasut. Ukiemoortumik Avatangiisit ulluat pingaaruteqarpoq sammisa-put tassunga kommunit misilittagaannik avitseqatiginnermut oqallififttut.

Eqqakkanut assigiinngisitaartunut misiliutit suliniutit ingerlanneqassapput, atoqqiinerut aamma allanut atoqqiinerut periarfissat pillugit suli misissussallugit pisariaqarfillit. Suliniutit taamak ittut soorlu imaattut tunngasinnaapput, eqqakkat uumassusillit (naasut asiulersut naggorissaatit il. il.) imaluunniit aalisakerivinnit eqqakkat. Misilummik suliniutit nalinginnaasumik kommuninit aningaasaliiffigineqassapput, kisianni Avatangiisit Aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqarsinnaassapput.

Toqqaannartumik atoqqiineq pillugu suliniutit

Toqqaannartumik atoqqiineq eqqakkanik ikililerinermi peeriaatsinut ilaavoq. Tassani toqqaannartumik atoqqiineq eqqartorneqarpooq, tunisassiat eqqakkatut katersoqqaartinnagit tunineqarsimagaangata imaluunniit tunniunneqarsimagaangata. Toqqaannartumik atoqqiineq annertusiniarlugu, Naalakkersuisut inuinnaat suliniutaannut ikorfartuinissamik siunnersuisarnissamillu kommunit kaammattuippuit. Imaassinnaavoq atornikuerniarfinni imaluunniit iluarsaasarfinni, atortut aserorsimasut iluarsanneqarsinnaasut tuniniarneqarlutillu. Sulias-saqarfimmi inuinnaat suliniuteqartut amerlareerput, soorlu Facebook-imi eqimattakkaat, atornikuerniarfiit, peqqissaasut il.. Naalakkersuisut kommunillu inuinnaat suliniutaat taa-maattut pillugit sinaakkutissanik pitsaasunik pilersitseqataasinhaapput siaruarteqataasinnaallutillu.

Nioqqtissanik eqquussuisunik niuertarfinnillu poortutissat pillugit oqaloqateqarneq

Pilerausiornermut piffissami aggersumi Naalakkersuisut nioqqtissanik eqquussuisunik aamma nioqqtissanik nalingin-naasunik tuniniaasunik poortututnik atuinermut nalinginnaasoq aamma immikkut plastikit pillugit oqaloqateqarnissamut peqataarusoq. Poortutissat annertussusaata annikillisins-saat (eqqakkanik pitsaaliuineq) ukkatarineqassaaq. Poortutissanik naleqqussaaneq nioqqtissanik assartorneqartunik taamaattoq annerusumik maangaannartsinermik kinguneqartariaqangilaq, pissutigalugu, tamanna poortututnik sipaerner-mi avatangiisnit iluaqutip tammarneranik kinguneqassamat.

Pisortani mingutsitsinngitsunik pisiniartarnermik ineriartortitsineq

Piffissami pilerausiorfiusussami pisortani mingutsitsinngitsunik pisiniartarnermik ineriartortitsineq aallunneqassaaq. Tamanna ilaatigut poortutissanik atuinerup annikillitinneqar-nissaanut tunngasinnaavoq.

Tasiilami eqqakkat poortornikut assartorneqartussat

Aqutsinerup kinguneri

Naalakkersuisunut suliassaassapput

- Suliffeqarfinni inuinnarnilu eqqakkanik immikkoortiterinerusalernissamut piumasaqaatinik nutaanik periarfissanillu inerisaanermut kommuninut ikuunneq
- Kommunit eqqakkanik passussineranut tapersiissutit eqqakkat immikkoortut assigiiingitsut (ingerlaavartumik misissuinerit) allamut atoqqinnejqarsinnaanerannut periarfissanik misissuinermut tuniseqataaneq
- Eqqakkanut immikkoortunut aalajangersimasunut misilummik suliniutit naammassineqarnissaanut pilerausiornermullu kommunik tapersersuineq
- Pisortani piujuartitsisumik pisiniarnermut politikkip atuutsinneqalernissaanik ukkataqarerulerneq
- Nioqqtissanik eqquussuisunik nalinginnaasumillu tuniniaavinnik poortutissanik atuineq pillugu oqaloqateqarneq

Kommuninut ataasiakkaanut suliassaassapput

- Suliffeqarfinni inuinnarnilu eqqakkanik immikkoortiterisarneq pillugu piumasaqaatinut tunngatillugu eqqagassalerinermut malittarisassanik misissuineq
- Eqqakkat immikkoortut assigiiingitsut allamut atoqqinnejqarnissaanut periarfissanik aporfinnillu misissuineq
- Eqqakkanut immikkoortunut aalajangersimasunut misilummik suliniutinik pilerausiorneq aamma naammassinnineq, taamaattoqassappat
- Toqqaannartumik atueqqittarneq pillugu inuinnaat suliniuteqarnissaannut sinaakkutissanik pitsaasunik pilersitsinissaq
- Pisortani piujuartitsisumik pisiniarnermut politikkip atuutsinneqalernissaanik ukkataqarerulerneq

Avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasuni pitsannguutit

Eqqakkanik pitsaaluiineq aamma annertunermik eqqakkanik immikoortunik allamut atoqqiinnermut nuussineq, toqqorsivnitt aamma ikuallaavinnit eqqakkat annertussusaannik peersissaq, avatangiisimut artorsartitsinermik annerusumik aamma inuussutissanik pitsaanerusumik atuinermik kinguneqartumik. Imaata avatangiisirut sananeqaatinik aniatitsinermit mingutsitsineq aamma silaannarmik mingutsitsineq ilagalugu annikillissapput, assinganik eqqiluisaarnermut, takussaasunut aamma isikkivinnut akornutaasut, eqqakkanik nakkutigisaangitsumik peersinerit annikillisinneqassapput. Tamanna plastikinik eqqakkat annertussusaannut aamma atuupoq, pinngortitamut pisartunut.

Eqqakkanik pitsaaluiineq aamma annertunerusumik allanut atoqqiineq eqqakkanut aaqqissuussani piginnaasanik pilersissaaq, tamanna qulakteerinnejataasinnaavoq eqqakkat ullumikkut isumannaatsumik passunneqanngitsut siunissami aaqqissuussami ilaasinjaanerannik.

Eqqakkanik pitsaaluiineq aamma annertunerusumik allanut atoqqiineq inunnut aamma uumasunut peqqissutsimut navianartunik millisitsinermik kinguneqassaaq, pissutigalugu nakutigineqanngitsumik eqqakkanik passussineq annikillissamat aamma eqqakkanik passussineq eqqakkat tulleriaarneqarneranni "qullassammatt".

FN-p piujuartitsisumik ineriarornermut nunarsuarmut anguniagai (Anguniagaq 3)

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniagaq 3, eqqakkanik pitsaaluiinnermut kaaviaartumillu aningaasaqarnermut tunngasoq pillugu, FN-p piujuartitsisumik ineriarornermut nunarsuarmut anguniagaanut arlalinngut tuniseqataassaaq, soorlu nalunaarsuiffimmiaataani takuneqarsinnaasoq.

Eqqakkanik millisitsinerup aamma asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqutsinerup atortuilersinnerata kingunerrissavaa eqqaavissuurnut aamma ikuallaavinnut eqqakkat annikillinerat, aamma taamaalliluni pinngortitamut sananeqaatinik navianartunik aniatitsineq annikilliluni. Tamanna erngup pitsaassusaanut pitsannguinerterik kinguneqassaaq, soorlu aamma imaanit, tatsini, kuunni aamma nunami (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 6.3, 6.6, 14.1 aamma 15.1) inuuinnarnermi piumasqaatit pitsaanelissasut.

Eqqakkanik pitsaaluiineq aamma asuliinnartitsinertaqanngitsumik aningaasanik aqutsineq isumannaatsumik eqqakkanik passussinermut ukkataqarnermik, eqqakkat kaaviaarnerinut tamakkiisumik (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.4), eqqakkat annertussusaannik millisitsinerup (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.5) aamma suliffissuaqarfinnut piujuartitsinissamut annertunermik kajumissaarinermik (nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat 12.6) kinguneqassaaq.

ANGUNI-AGAQ 6 Imeq saligaatsoq eqqiluisaarnissamilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaapitsanngortinneqassaaq, mingutsitsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atorunnaarsinneratigut, aкутissanik atortusanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup sularine-qanngitsup ilaaniq affaannangortsinikkut, atoqqiinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik atoqqiinikkut. 6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerat, ilagalugit qaqqat, orpippassuit, masarsoqarfii, kuit, nunap iluani imiisivissut aamma tatsit illorseorneqassapput aamma pilersinneqaaqqissapput.
ANGUNI-AGAQ 12 Akisussaasumik atuineqtunisassiornerlu	12.4: 2020 nallertinnagu, aкутissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiisirut akisussaasumik passussineq anguneqassaaq, nunat assigüngitsut akornanni isumaqati-giüssutini killigigitatut piumasqaatit iluanni, taakkulu silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat annertuumik millisinneqassaaq ajortumik inuit peqqissusaannut avatangiis-nullu sunniutaat millisinniarlugit. 12.5: 2030 nallertinnagu, eqqakkat annertussusaat malunnaatlimmik ilanggarneqassapput pitsaaluiineq, ilanngaaneq, atorsinnaanngortitseq-qinneq aamma atoqqiineq aqqutigalugu. 12.6: Suliffeqarfinnik, ingammik angisuu aamma suliffeqarfiit nunanut arlalinngut sruuarsimat, piujuartitsisumik sulinissaannut aamma piusuartumik nalunaarsuitor tarnerminni piujuartitsineq pillugu paassisutissanik ilanngussinissaannut kaammattuineq.
ANGUNI-AGAQ 14 Immami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imaan mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanggarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami sorianit pissuteqartoq, ilagalugit imaan eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq.
ANGUNI-AGAQ 15 Nunami uumassusillit	15.1: 2020 nallertinnagu, pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerik atatitsiinarnaeq, iluarseeqinneeq aamma piujuartitsisumik nunami, imermilu tarajoqanngitsumi, immikkulu orpippassuarni, masarsoqarfinni, qaqqani aamma sumiiffinni panertuni nunat assigüngitsut akornanni isumaqatigiissutit ataanni pisussaaffit naapertorlugit atuinermik qulakteerinneq.

Anguniagaq 4

Eqqakkanik passussinermi igitassanik tigooraaveqarfít

Anguniakkat anguniakkallu immikkoortui

Pileraarummut piffissaq 2020-2023

Anguniagaq: Nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigooqqaasarneri isumaginnittarnermilu suleriaatsit ingerlalluassapput.

Anguniakkat imm. 4.1: Illoqarfínni nunaqarfínnilu eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartortoqassaaq.

Anguniakkat imm. 4.2: Eqqaavissuatoqqat salinneqassapput matuneqassallutilluunniit, aammalu inissiivinnik nakkutigisanik taarsorsorneqassapput.

Pisussanut piffissaq 2024-2031

Anguniagaq: Piffissami siunnerfeqarfíusumi nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigooqqaanermut isumaginninnermullu atortut nutaat patjaatsumik ingerlassapput, taamaalilluni eqqakkat peqqissutsimut avatangiisinsullu isumannaatsumik, aammalu sapinngisamik eqqakkat tulleriaarneri naapertorlugit sularineqarsinnaassallutik.

Tunngavigisaq

Eqqakkanik passussineq peqqissutsimut aamma avatangiisintut isumannaatsumik eqqakkat tulleriaarneri aallaavigalugit ingerlanneqassaaq. Tamanna isumaqarpoq, sumiiffimmi eqqakkanik passussinerit piffissamut tullaangitsut, silaannarmik, imermik, qaqqanik aamma sikumik mingutsitsinernut ajoqutit, eqqakkat aamma eqqaavissuit isikkui pissutaallutik innuttaasunut/sulisunut aamma isikkivinnut ajoqutit qimassagigut.

Ataatsimoorussilluni nunap iluani eqqakkanik aaqqiinerit kingueraat najugaqarfínnit eqqakkanik aamma eqqakkanik ikuallanneqarsinnaasunik allanik katersuinissaq pillugit piumasaqatnik, ataatsimoorussamik ikuallaavinnik aaqqiissutnik (takuuk Anguniagaq 5) aamma annertunerusumik allanut atoqqiinermik ukkataqarnermik.

Aaqqiissut tamanna piviusunngussappat, najugaqarfínnit tamaniit eqqakkanik aamma eqqakkanik ikuallanneqarsinnaasunik allanik katersisoqassaaq aamma eqqakkanik assartuinerit pilersinneqassapput, nuna tamakkerlugu ikuallaavinni marlunni nutaani naleqquttumik suliareeqtitassanngorlutik. Ukiuni kingullerni (laatigut eqqakkanik assartuinermut suliniutinut atatillugu) aaqqiissutit tigussaasut assigiinngitsut misilinnejnar simapput aamma tassannga misilitakkat eqqakkanik assartuinermut aaqqissussanik pilersitsinissamut atorneqartariaqarput.

Eqqakkanik toqqorsineq aqquaassaaq kingulleq, ima oqaatigalugu, taamaallaat eqqakkat allanik atorneqarsinnaanngitsut toqqorneqarsinnaallutik. Immikkoortut assigiinngitsut allanut atoqqinnejqarsinnaasut (soorlu igalaamineq aamma savimineq) aamma eqqakkat ikuallassinnaasut (soorlu qisuk) toqqorsiviit immikkut inaannut toqqorallarneqarsinnaapput, mingutsitsinermik kinguneqartitsinngippata imaluunniit annertuumik nungukiartorpata. Immikkut toqqorsinerup kingunerissavaa, kingorna eqqakkanut immikkoortunut assigiinngitsunut ataa-siakkaanut ornigussinnaaneq, taakku kingusinnerusukkut atorneqassappata imaluunniit nuunneqassappata.

Maannakkut eqqaavissuarnik iluarsaassinißamut atatillugu suliniutinik tulleriaarisoqassaaq, suliniutip avatangiisintut aamma peqqissutsimut sunniutai qaffasinnerpaat qulakteeriarlugit.

Eqqaavissuarnik iluarsaassinermit eqqakkat immikkoortiterneqassapput aamma eqqortumik suliareeqtitassanngorlugit assartorneqassapput. Ukiuni kingullerni eqqaavissuit ilai ilaannakortumik iluarsaanneqarsimapput aamma tamanna aqquitalugu suliaqarluni ingerlatsinermit misilitakkaniq pissarsisoqarsimavoq.

Siunissami suliassanik allaaserinninnej

Anguniakkat immikkoortuini tamani suliassat tulliuttut naammassineqassapput

Anguniakkat imm. 4.1: Illoqarfínni nunaqarfínnilu tamani tigooqqaavinnik sanaartortoqassaaq.

Suliassaq 4.1.a: Eqqakkanik poortuisarneq, isumaginnittarneq assartuussisarnerlu pillugit kommunit misilitakkaminnik akunnerminni avitseqatigittarnerat

Suliassaq 4.1.b: Atortut pioreersut annertusinerisigut eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartorneq

Suliassaq 4.1.c: Sulisut eqqagassalerinermut ilinniartinnejnarneri

Anguniakkat imm. 4.2: Eqqaavissuatoqqat salinneqassapput matuneqassallutilluunniit, aammalu inissiivinnik nakkutigisanik taarsorsorneqassapput.

Suliassaq 4.2.a: Inissiivinnik nakkutigisanik, avatangiisintut akuerisanik sanaartorneq

Suliassaq 4.2.b: Eqqaavissuarni toqqarneqartuni mingutsitsinermik misissuineq

Suliassaq 4.2.c: Eqqaavissuarnik pioreersunik saliineq matooqqaanerlu

Suliassaq 4.2.d: Angallatinik sanaartukkani avatangiisintut akuerisanai aserorterisarneq

Eqqakkanik poortuisarneq, isumaginnittarneq assartuussisarnerlu pillugit kommunit misilitakkaminnik akunnerminni avitseqatigittarnerat

Illoqarfínni aamma nunaqarfínni assigiinngitsuni, ukiuni kingullerni eqqakkanik poortuinermut, passussinermut aamma assartuinermut aaqqiissutnik piviusunk arlalinnik misileraasoqarsi-mavoq. Taakku misilitakkat piviusut siammarsarneqassapput aamma sumiiffini assigiinngitsuni pissutsinut naleqqussar-neqarlutik, illoqarfínni aamma nunaqarfínni assigiinngitsuni eqqakkanik suliareeqtitassanik igitassanik tigooraaveqarfínnik pilersaarusrornermut ilaallutik. Eqqakkanik poortuinermut aamma toqqorsinerput, kiisalu umiarsuakkut nassitsinernut tunnganerupput.

Kommunit, kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanik ingerlatseqatigiffiat ESANI A/S-i aqquitalugu, nalinginnaasumik eqqakkanik passussineq pillugu misilitakkaniq avitseqatigii-

nermut aamma eqqakkanik poortuinermut passussinermullu naleqqiullugu misilitakkat immikkut ukkataralugit oqalliffimik pilersitsisimapput. Kommunit akornanni ingerlaavartumik oqallinnerup saniatigut, ukiumoortumik avatangiisut ulluat misilitakkanik avitseqatigiinnermut oqalliffiuvooq pingaaru-tilik, Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfíup ingerlattagaa.

Atortut pioreersut annertusinerisigut eqqakkanik tigooraaveqarfinnik sanaartorneq

Illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani avatangiisut akue-risanik eqqakkanik igitassanik tigooraaveqarfinnik pilersitsisoqassaaq, tassani sumiiffimi eqqakkat tiguneqassapput aamma imaluunniit sumiiffimi passunneqarlutik, imaluunniit naammaginartumik passunneqarnissaannut ingerlateqqinnej-qrarlutik. Tigooraaviit taakku eqqakkanut navianartunut tigooraavinnut ataatsimut eqqarsaatigisariaqarput, taamaallillutik najugaqarfinnut tamanut eqqakkanik tigooraavik ataasiinnangorluni.

Siunissami eqqakkanik passussinermut annertussusiliinermut kommunit misillugu ilanngullugu eqqarsaatigissavaat, siunis-sami eqqakkat annertussusaat aamma ataqatigiinnerisa iner-iartornerat. Tamanna pingaarnertut ineqarfíit- aamma tunisa-siorfíit allilerneqarnerannit, eqqaavissuarnik iluarsaassinernit, takornarissat amerlinerannit il. il. sunnerneqarpoq.

Kommunit, igitassanik tigooraaveqarfíimi eqqakkanik sulias-sanik passunneqarsinnaasunit qanoq annertutigisumik pinngor-finnik immikkoortiterinerit naammassineqarsinnaanersut, ingerlaavartumik malinnaaffiginnissapput. Tamanna sumiiffimi pissutsinit, eqqakkanik allanut atoqqiinermi immikkoortunut assigiinngitsunut soorlu tuniniaanissamut periarfissanik iner-iartotsinermut, aalajangerneqassaaq.

Eqqakkanik suliassanut igitassanik tigooraaveqarfíit assigiin-ningitsumik qaffassisusillit eqqartorneqarumaarput, najugaqarfíit ataasiakkaat angissusaat apeqquaallutik.

Igitassanik tigooraaveqarfíit ilaqqassapput:

- Eqqakkanik, ilagalugit eqqakkat navianartut, tigooraanermut atortorissaarutit
- Eqqakkanik ikuallatassanik, allanut atoqqitassanik aamma allatut suliassanik poortuutinut atortorissaarutit
- Toqqorsiviit naammaginartumik piginnaasallit

Igitassanik tigooraaveqarfík eqqakkanik tigooqqakkanik nalunaarsuveqassaaq (ajornanggippat uttortaat atorlugu) kiisalu eqqakkanik ilitsivinnut atortorissaarutit, soorlu silo, containerit imaluunniit assingusut, apeqquaalluni nunap anner-tussusaa aamma taliffigitinnissamut periarfissat apeqquaallutik. Eqqakkat poortorneqarsimasut uumasunit illersorniarlu-
git qaliaasat ataanni, ungalulialinni imaluunniit assingusuni inissinneqartassapput.

Eqqakkat ikuallaavimmukartut nalinginnaasumik poorsuarnik poorneqartarput, taakku ilitsivittut assartuinernullu naleqqum-mata. Kisianni iluarsiissutit allat arlallit nassaassaapput (con-tainerit, bigbags-it plastikimik poorsuit angisuut il. il.), sumiiffimi pissutsit apeqquaallutik. Eqqakkat allanut atoqqitassat poortorneri nalinginnaasumik containerinut pisassaaq. Eqqak-kanut poortuutissanik toqqaaneq igitassanik tigooraaveqarfík attuumassutilik suleqatigalugu pisassaaq.

Igitassanik tigooraaveqarfínnut atatillugu pilersinneqassapput:

- Ikuallaaviit (Sisimiut aamma Nuuk)
- Uuliamik maangaannartumik suliarinninnissamut sanaartukkat (illoqarfíit toqqakkat)
- Toqqorsiviit naammaginartumik piginnaasallit (takuuk ataani)

Sulisunik eqqagassalerinermut ilinniartitsineq

Eqqakkanik suliassanik tigooqqavinni ataasiakkaani piginnaa-nilinnik pisariaqartunik sulisoqarnissaq qulakkeerneqassaaq. Tamatumani sulisut tigooqqavaiup atortullu tassunga atasin-naasut ingerlanissaannut pisariaqartunik ilinniartitsisoqarnis-saa pisariaqartinneqarpoq.

Inissiivinnik nakkutigisanik, avatangiisut akuerisanik sanaartornissaq

Igitassanik tigooraaveqarfínnut atatillugu, eqqakkanik sulias-sanut kommunit tamarmik toqqorsivinnik naammaginartumik piginnaasalinnik pilersitsissapput. Taanna igitassanik tigooraaveqarfímmi immikkoortunut assigiinngitsunut, allatut passunneqarsinnaanngitsunik utaqqiisa imaluunniit ataannar-tussamik toqqorsivissaaq. Toqqorsivik naammaginartumik piginnaasalik nutaanik nakkutigisanik toqqorsivinnit pilersinne-qarsinnaavoq, imaluunniit eqqaavissuarnit pioreersunit allan-guinikkut, taamaallilluni toqqorsiviit nakkutigisat avatangiisi-nut piumasaqaatit eqqortillugit. Nunamik mingussimasumik

eqqakkallu immikkoortuinik attuumassutilinnik allanik suliaqarnissamut atortunik sanasoqarsinnaavoq.

Toqqorsivinnik avatangiisimut akuersinerup ilaatigut qulajassavaa, toqqorsiviup eqqakkat suussusaat sorlit tigusin-naanerai aamma qanoq toqqorsivimmi eqqakkat passunneqarnissaannut piumasaqaateqarnersoq. Kommunit ataasiakkaalutlik aalajangissavaat toqqorsivinnik nakkutigisanik pilersitsineq, ilaallutlik kommunip iluani qassit aamma inissisimaviit pilersarusiornissaat.

Eqqavissuarnik toqqakkanik mingutsitsinermut misissuinerit
 Eqqaavissuit pioreersut avatangiisinut aamma peqqissutsimut navianaataat qanoq annertutiginersoq paasiniarniarlugu, Naalakkersuisut eqqaavissuarnik toqqakkanik misissuiniarpuit, ilagalugit eqqaavissuup tigooraasuanik sunniutit kiisalu perkolatit ataqtigiinneri. Misissuinerit inernerissavaat, eqqaavissuarnik misissukkanik avatangiisinut aamma peqqissutsimut navianaatit pillugit piviusumik nalilersuinerit, kisianni aamma nalinginnaanerusumik qaffasissutsit/appasissutsit suunerinik nalilersorneqassapput, taakku pingarnertut navianaatinik pilersitsisut (najugaqarfinnut ungasissuseq, nunap aamma imip avatangiisiiinut aniatitsineq il. il.).

Misissuinerit taakku, kingorna iluarsaassinerut suliniutinut tulleriaarinernut atorneqassapput. Eqqaavissuit taakku, avatangiisinut aamma peqqissutsimut immikkut navianaatillit, taamaalillutlik iluarsaassilluni sulinermit pingarnerpajussapput, utaqqiisaa eqqaavissuit allat atuinnarneqarsinnaapput imaluunniit toqqorsivittut nakkutigisatut allanngortillugit.

Eqqaavissuarnik pioreersunik iluarsaassineq matusinerlu
 Kommunit eqqaavissuarnik iluarsaassinnamut aamma matusinissamut pilersarusiussapput, ilaallutlik suliniutinut tulleriairinerit, eqqaavissuarnik ataasiakkaanik avatangiisinut aamma peqqissutsinut navianartunik nalilersuineq tunngavigalugu.

Kinguneratigut iluarsaassinerut, eqqakkanik navianartunik, ikuallassinaasunik aamma allanut atoqqissinnaasunik, taama tulleriillutlik, immikkoortiterineq, poortuineq aamma umiar-suakkut nassiussineq pisariaqarpoq.

**Angallatinik sanaartukkani avatangiisinut
akuerisani aseroterisarneq**
 Umiarsuarnik qimaannakkanik arlalinnik peqarpoq, akuttungitsumik talittarfiit eqqaani, ilaatigut uuliamik mingutsitsinermut navianaatillit. Pilersarusiornermut piffissami aggersumi ingerlaavtumik umiarsuarnik isumannaatsumik isaterineq annertunerusumik ukkatarineqassaaq. Piginnittup akisussaaf-figaa umiarsuamik isaterineq ingerlatissallugu aamma tassunga aningaasartuutit akilissallugit.

Piffissami pilersarusiornfiusumi angallatit inatsisit malillugit aammalu sanaartukkani akuerisani aseroterneqartarnissaat Naalakkersuisunit qulakkeerneqassaaq. Umiarsuarnik mikinerik aamma aquuteranlik isaterineq avatangiisinut akuerisani sanaartukkani ingerlanneqassaaq. Avatangiisinut akuersissut ilaatigut eqqakkat immikkoortut pillugit allattukkanik ilaqs-saaq, nalinginnaasumik umiarsuarnik isaterinermi aamma taak-kuningga eqqortumik passussinermi pilersartunik. Sumiiffimmi isaterineq passunneqarsinnaangippat, umiarsuaq nunamut allamut nassiunneqassaaq.

Aqutsinerup kinguneri

Naalakkersuisunut suliassaassapput

- Kommunit eqqakkanik passussineq, eqqaavinnik salinermit il. il. pillugit misilitakkani katersinermit aamma avitseqatigiinnerik ikiuineq
- Eqqakkanik suliariinninnermi igitassanik tigooraavinnut avatangiisinut akuersissummut ingerlatsinermillu piumasaqaatinik suliaqarneq, ilagalugit immikkoortut ataasiakkaat (toqqorsiviit ilanngullugit) nalunaarsuinissaanut passussinissamullu piumasaqaatit
- Kommunit eqqakkanik passussineranik nakkutilliineq
- Eqqaaviit ilaannik misissuineq avatangiisinut peqqissutsimut tunngasunik navianartut, saliinissamut piumasaqaatinik aalajangersaaneq kiisalu kommunit saliinermut suliaannik naliliineq nakkutilliinerlu naleqquuttoq.
- Angallatit inatsisit malillugit aammalu sanaartukkani akuerisani aseroterneqartarnissaannik qulakkeerinissaq

Kommuninut ataasiakkaanut suliassaassapput

- Eqqakkanut iluarsiissutit piviusut pillugit kommunit akornanni misilitakkani katersinerup avitseqatigiinnerullu ataqtigiimmik aaqqissunneqarnera
- Eqqakkanik immikkoortiterineq pillugu najugaqarfinnut tamanut ilinnummik suliaqarneq
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani eqqakkanik suliaqarnermut igitassanik tigooraaveqarfinnik avatangiisinut akuerineqarsimasunik pilersitsineq, ilagalugit toqqorsiviit naleqquatumik imartussusillit avatangiisinut akuerineqarsimas
- Piginnaasanik qulakkeerininniq (sulisunik atorfinit-sitsineq/ilitsersuineq) eqqakkanik suliaqarnermut igitassanik tigooraaveqarfiiit tassungalu sanaartukkat atasut ingerlanneqarnerinut
- Eqqaavinnik pisoqqanik pioreersunillu saliinernik aamma matusinernik tulleriissaarineq.
- Oqaloqatigiinneruneq aamma malittarininniq umiarsualiviiit eqqakkanik passussinerannut naleqqiullugu ilagalugit umiarsuit minnerit umiatsiaaqqallu isaterneri (umiarsualivinni pisortat attuumassuteqartut soleqatigalugit)

Avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasuni pitsannguutit

Akisussaasumik aamma ullutsinnut naleqquttumik eqqakkanik passussinermik atulersitsinermi avatangiisirnik qanittunik mingutsitsinermik millisitsissaq, ingammik imaani avatangiisirut sananeqaatinik mingutsitsisunik seerineq aamma silaannarmik mingutsitsineq, kiisalu nakkutigineqanngitsumik eqqakkanik peersinermi eqqiluisarnermik, takussaasumik aamma kusanartumik akornutit millisinneqarneri.

FN-p piujuartitsisumik inerartornermut nunarsuarmut anguniagai (Anguniagaq 4)

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniagaq 4, eqqakkanut igitassanik tigooraaveqarfinnut tunngasoq, eqqakkanut passussinermi ataqatigiimmik aaqqissuussinermi nutaami ilaavoq pingaarutilik taamaallunilu FN-p piujuartitsisumik anguniagaannut arlalinnut tuniseqataavoq, soorlu nalunaarsuiffimmi takuneqarsinnaasoq.

Avatangiisirut tunngasumik akisussaanerusumik eqqakkanik passussinermut pilersaarutit kingunerissavaat, siunissami sananeqaatinik navianartunik eqqaavinnit ikuallaavinnillu avatangiisirut aniasornerit ikinnerulernerat, taamaallunilu imaani, tatsini, kuunni aamma nunami inuunermut atugassariti-taasut pitsanngornerat (6.3, 6.6, 14.1 aamma 15.1). Igitassanik tigooraaveqarfinnik pilersitsinerup immikkoortiterinerullu annertusinera, avatangiisirut akisussaanerusumik akoorti-tissanik eqqakkanillu, eqqakkat piunerat tamakkerlugu (12.4), kiisalu annerusumik allamut atoqqiineq/atoqqiineq eqqagas-sallu annertussusaata (12.5) ikilinerat kingunerissavaa.

ANGUNI-AGAQ 6 Imeq saligaatsoq eqqiluisar-nissamilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaa pitsangortinneqassaaq, mingutsitsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atorunnaarsinneratigut, akuutissanik atortussanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup suliarineqanngitsup ilaanik affaannanngortsinikkut, atoqqiinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik atoqqiinakkut. 6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerat, ilagalugit qaqqat, orpippassuit, masarsoqarfiit, kuitu, nunap iluan iimiisivissuit aamma tatsit illorsorneqassapput aamma pilersinneqaaqqissapput.
ANGUNI-AGAQ 12 Akisussaasumik atuineq tunisassiornerlu	12.4: 2020 nallertinnagu, akuutissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiisirut akisussaasumik passussineq anguneqassaaq, nunat assigiungitsut akornanni isumaqatigiisutini killigitatut piumasaqaatit iluanni, taakkulu silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat anner tuumik millisinneqassaaq ajortumik inuit peqqissusaannut avatangiisinnullu sunniutaat millisinniarlugit. 12.5: 2030 nallertinnagu, eqqakkat annertussusaat malunnaatlimmik ilanggarneqassapput pitsaliuineq, ilanngaaaneq, atorsinnaangortitseq-qinneq aamma atoqqiineq aqqutigalugu.
ANGUNI-AGAQ 14 Immami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imaani mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanggarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami sulianit pissuteqartoq, ilagalugit imaani eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq.
ANGUNI-AGAQ 15 Nunami uumassusillit	15.1: 2020 nallertinnagu, pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerinik atatitsiinnarneq, iluar-seeqqinneq aamma piujuartitsisumik nunami, imermilu tarajooqanngitsumi, immikkullu orpippassuarni, masarsoqarfinni, qaqqani aamma sumiiffini panertuni nunat assigiungitsut akornanni isumaqatigiisutit ataanni pisus-saaffiit naaper torlugit atuinermerik qualkeerinninneq.

Anguniagaq 5

Ataatsimut ikuallaavimmik iluarsiissut

Anguniakkat anguniakkallu immikkoortui

Pileraarummut piffissaq 2020-2023

Anguniagaq: Eqqakkanut ikuallaavimmik ataatsimoorussamik, eqqakkanik ikuallaanermi silaannarmut pitsaasumik aniatitsunik aniatitanillu annikillitsisunik sanaartortoqassaaq.

Anguniakkat imm. 5.1: Eqqanik ikuallaaviit ataatsimoorussat kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiutaat ESANI A/S aqqutigalugu pilersaarusrorneqassapput.

Anguniakkat imm. 5.2: Ikuallaavinnik nutaanik, avatangiisinut peqqissutsimullu isumannaatsumik eqqakkanik uuliakunillu ikuallaanissamut naammattunik piginnaasalinnik sanaartortoqassaaq.

Anguniakkat imm. 5.3: Illoqarfinit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut eqqakkanik ikuallaavinnut assartorneqartassapput.

Pisussanut piffissaq 2024-2031

Anguniagaq: Piffissami siunnerfeqarfiusumi eqqakkanik ikuallaaviit ataatsimoorussat ingerlalluartut, ESANI A/S-imit pitsaasumik aqunneqartut, aammalu piffissap ingerlanerani siornatigut najukkani aaqqiissutaasarsimasunut tamakkiisumik taarsiisussat.

Tunngavigisaq

Illoqarfinit angisuuni arfinilinni, piffissami 1986-2004-mut ikuallaavinnik pilersitsisoqarsimavoq. Ikuallaaviit taakku ullumikkut nalinginnaasumik nungullarsimapput, sumiiffiit ilaanni naammangnitsumik ikuallaasinnaassuseqarput aamma sananeqaatinik navianartunik, ilagalugu dioxin kimittusitsinernik qaffasippallaamik aniatitsisarput. Illoqarfinit akunnattumik angissusillit ikuallaaveqangillat, taamaammallu eqqakkat eqqaavinnut iginneqartarpuit. Illoqarfinit minnerit nunaqarfiiillu amerlanersaat piffissami 1995-2000 nunaqarfimmi ikuallaavinnik pilersitsiffigineqarsimapput. Taakkunannga amerlasuut illumikkut ingerlanngillat.

Maannakkut ikuallaavinnit aniatitsinermik uuttortaanerit nalinginnaasumik dioxinimik sananeqaatinillu navianartunik allanik aniatitsinermik ersersitsipput, taakku EU-p killigitatut naligititaannit qaffasinnerujussuupput. Naalakkersuisut siusinnerusukkut anguniakkamik aalajangiisimapput, tassa ikuallaaviit tamarmik 2024-mit EU-p ikuallaanermut malitasaanik equuutitsissasut, ilagalugit putsunut gassinnguutumik saliinermut piumasaqaatit. Tamanna tunuliaqtalaralugu nukinginnarluinnarpoq, najugaqarfinit tamanit eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut avatangiisinut tunngasumik akisussaasumik suliarineqarnissaannut naammattumik ikuallaasinnaanissap ulakkeerneqarnissa.

Naalakkersuisut kommuninullu tallimanut borgmesterit, politikkut ataqatigiissaarinermi eqimattakkaani ataatsimiinnermi, Nuummi septembari 2018-imi ingerlanneqartumi isumaqati-giissimapput, kommunit ataatsimut kommunit eqqakkanut ingerlatsivimmik pilersitsissasut, eqqakkanik ikuallanneqarsinnaasunut nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissummit pilersitsinissamik ingerlatsinissamillu siunertaqartumik. Tassunga ilaavoq eqqakkanik ikuallaavimmik aamma uuliamik maangaan-nartumik ikuallaavimmik pilersitsineq ingerlatsinerlu kiisalu assigimmik pisussaaffeqarluni assartuinermut suliaqarnermulu aningaasarttuutinik akiliisarnissaq. Kommunit ataatsimoorussamik eqqakkanut ingerlatseqatigiiffi ESANI A/S-i marsi 2019-imi pilersinneqarpoq.

Siunissami nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissummi, kommunit ataasiakkaat suli eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut katersornissaannut umiarsualivimmullu qaninnerpaamut assartornissaannut akisussaaffik tigummissavaat, tamatumalu kingorna, ataatsimut kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiata eqqakkanut akisussaaffik tigussavaa. Nukissiorfiit nukissiornermut akisussaapput tamatumunalu eqqakkanik ikuallaanermiit kiassarnerup pilersinneqartup atornissaanut. Taa-maamat ullumisut kommunit, ESANI A/S Nukissiorfullu akornanni, eqqakkanik ikuallaaneq aamma kiassarnermik pilersunei neq pillugit soleqatigiiitotqassaaq.

Siunissami suliassanik allaaserinninneq

Anguniakkat immikkoortuini tamani suliassat tulliuttut naammassineqassapput

Anguniakkap imm. 5.1: Eqqakkanik ikuallaaviit ataatsimoorussat kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiutaat ESANI A/S aqqutigalugu pilersaarusrorneqassapput.

Suliassaq 5.1.a: Kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiutaata ESANI A/S-ip ineriaartortinnejarnissa aamma ataatsimoorussamik ikuallaaviliorissamut pilersaarutit

Anguniakkap imm. 5.2: Ikuallaavinnik nutaanik, avatangiisinut peqqissutsimullu isumannaatsumik eqqakkanik uuliakunillu ikuallaanissamut naammattunik piginnaasalinnik sanaartortoqassaaq.

Suliassaq 5.2.a: Ikuallaavinnik nutaanik sanaartorneq

Suliassaq 5.2.b: Eqqakkanik ikuallaanermiit kissamik atorluanissaq

Suliassaq 5.2.c: Eqqaavinnik pioreersunik matooqqaanissamut pilersaarusroneq

Anguniakkap imm. 5.3: Illoqarfinit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut eqqakkanik ikuallaavinnut assartorneqartassapput.

Suliassaq 5.3.a: Eqqakkanik assartuussisarnermik atuutsitsilerneq aamma ingerlasussanik aaqqissuussisarnermik piareersaasarnermillu ingerlatsineq

Kommunit ataatsimoorussamik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiata ESANI A/S-ip ineriertortinnejarnera amma ataatsimoorussamik ikuallaaveqarnikkut aaqqiissutissanut pilersaarut

Politikkut ataqtigiaasaarinermi eqimattat ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffianik pilersitsineq nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissummut pingaarnertut ilaassasoq aalajangersimapput. Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiat aallaavittut pingaarnertut suliassaqarfii tulliluttut akisussaaffigissavai:

- Eqqakkanut ikuallaaviit, uuliamut maangaannartumut ikuallaaviit kiisalu toqqorsivit pisariaqartinneqartut naammattut (sumiiffinni qitiusumillu) pilersaarusrorneri, pilersinneri aamma ingerlanneri.
- Nuna tamakkerlugu assartuinermut aamma ikuallaanermut ataqtigiaimmik aaqqissuussinermik atulersitsinermi ingerlatsinermilu assigiaimmik pisussaaffeqlarluni aningaasartutuinik matusineq.

Kommunit kissaateqarnerat malillugu kommunit ataatsimoorussamik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiisa ineriertortinnejarnerinut Naalakkersuisut kommuninut ikuutiissapput.

Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiata, kommunit tallimat suleqatigalugit ataatsimoorussamik ikuallaanermut iluarsiissutip pilersinneqarnissaanut pilersarummik, ilagalugit sanaartukkanut nutaanut aningaasaliinermut aningaasaliinermillu pilersaarutinik peqqissaartumik suliaqassapput. Pilersaarut misissuinernik naammassineqareersunik, politikkut aalajangiinerup imarisaa naleqqiullugu nutarterneqartumik tunngaveqassaaq.

Ikuallaavinnik nutaanik pilersitsineq

Ikuallaavinnik nutaanik marlunnit pilersitsisoqassaaq, Sisimiuni aamma Nuummi, taama tulleriillutik. Aniatisinermut piumasaqaatit, sinnikunik passussineq il. il. sanaartukkanut avatangiisiniut akuersissutini erseqqissarneqassapput. Ikuallaaviit tamarmik 2024-miit EU-p ikuallaanermut malitassaaniq ilaatigut silaannarmut aniatisineq eqqarsaatigalugu eqquutsitsissapput.

Eqqakkanut ikuallaavinnut atatillugu toqqorsivinnik pilersitsisoqarnissaas pisariaqartinneqarpooq, aserfallatsaaluiinerni pilersaarutigineqartuni, ikuallaaviit isasoorneranni il. il. atorneqarsinnaasunik. Pisariaqartinneqarttoq tamanna ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffianit itinerusumik nassuaasersorneqassaaq.

Eqqakkanik ikuallaanermut aamakut, siunissami toqqorsivinni avatangiisiniut akuersissutilinni immikkut toqqorneqartassapput, massa ikuallaavimmit arsakut teqqartut nunanut allanut nassiuinneqartassasoq inaarautaasumillu toqqorneqarluni. Ingerlaavartumik naliliiffigineqartassaaq, aamakut ikuallaavimillu arsakut teqqartut qanoq passunneqarnersut, taamaallilluni avatangiisiniut aamma inuiaqtigiiinnut pitsaanerpaamik passunneqartarneri qulakkeerniarlugit.

Uuliamut maangaannartumut ikuallaavimmik pilersitsisoqas-saaq. Aniatisinermut piumasaqaatit, sinnikunik passussineq il. il. sanaartukkanut avatangiisiniut akuersissutini erseqqissarneqassapput. Uulakut atortuni akuerisani suliarineqartarnissaat aammalu nukissiornermi pitsasumik atorneqarnissaat qulakeerneqassaaq.

Eqqakkanik ikuallaanermut kissartumik atorluaanissaq

Kissaq ullumikkut eqqakkanik ikuallaanermut atatillugu tunisassiarineqartartoq sumiiffinni arlalinni ungasianiit kiassaneq aqqutigalugu tunineqartarpooq. Eqqakkat siunissami nukissiornermi isumallutitut annerujussuarmik atorneqarnissaat anguniarneqarpooq. Taamaattumik nuna tamakkerlugu eqagassalerinermi aaqqiissutissanut Nukissiorfiit suleqatigineqarnerisa ingerlaannarnissaas pisariaqarpooq. Ilaatigut eqqakkanik ikuallaanermut kissap ungasianiit kiassanermik tunisassiornernit allanit salliuinneqarnissaanut periarfissat suunersut eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Ikuallaavinnik pioreersunik matooqqaanissap pilersaarusrornerneqarnissa

Illoqarfinni arfinilinni ikuallaaviit kiisalu nunaqarfinni ikuallaaviit tamarmik siunissami matooqqarneqassapput, aammalu assartuussinermi aaqqiissutissanik, nuna tamakkerlugu ikuallaavinnik naleqqutunik ilaqtinneqartunik taarserneqassalutik. Ikuallaaviit pioreersut illutaat tigooqqaavinnik/toqqorsivinnik pilersitsinissamut pilersaarutinut tamakiisunut ilanngullugit eqqarsaatigineqarsinnaapput.

Ikuallaavinnik pioreersunik matooqqaanermi piffissami ikaarsaafiusumi ikuallaanissamut piginnaasaqarnissap (ikuallaaviit nutaat ingerlalersinnaanissaasa tungaanut) pisariaqartinneqarnissaas aamma ikuallaaviit avatangiisiniut pisinnaasaanik tulleriaarisinnaalernissaq eqqarsaatigineqartariaqarpooq.

Eqqakkanik assartuussinissamut piareersasarnerup aaqqisuussinernerullu atuutsinneqalernissa ingerlanneqalernissaalu

Najugaqarfinnit tamanit passussiffissamut, eqqakkanik ikuallanneqarsinnaasunik assartuinermut ataqtigiaimmik aaqqisuussinermik pilersitsisoqassaaq, ilagalugit ikuallaavik (takuuk aamma Anguniagaq 4). Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffiata eqqakkanut ikuallanneqarsinnaasunut akisussaaffik tigussavaa, eqqakkanik illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkaani talittarfimmi aallernermi.

Assartuinermi ataqtigiaimmik aaqqisuussineq iluaqutaasumik eqqakkanik assartuineq pillugu pissarsiarineqarsinnaasunik atorluasinnaavoq.

Aqutsinerup kinguneri

Naalakkersuisunut suliassaassapput

- Kommunik ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatsivianik ineriertortitsinermi ikiuineq, tassunga kommunit kissaataat naapertorlugu
- Eqqakkanut aamma uuliamut maangaannartumut ikuallaavimmut ingerlatsinermut aamma avatangiisirutakuersissummut piumasaqaatinik suliaqarneq, ilagalugu aniatsitsinermut piumasaqaatit aamma sinnikunik passussineq

Kommuninut ataasiakkaanut suliassaassapput

- Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatsiviannik ineriertortitsineq
- Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatsiviannik nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissummiq pilersaarusrioneq pillugu suleqatiginneq
- Siunissami ikuallaavinnik pioereersunik matusineq

Ataatsimoorussamik kommunit eqqakkanut ingerlatseqatigiiffianut suliassat tassaassapput

- Ataatsimut nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissutip pilersinneqarnissaanut pilersaarutip immikkualuttortaaniq ilanggussisumik suliaqarneq, nuna tamakkerlugu eqqakkanut uuliamullu maangaannartumik ikuallaaviup nutaap pilersinneqarnissaanut aningaasaliinerit aningaasaliinerit naleqqiullugit, kiisalu illoqarfinit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat assartorneqarnissaanut pilersaarusrioneq
- Nuna tamakkerlugu eqqakkanut ikuallaavinnut marlunnut immikkualuttortai ilanngullugit pilersaarusrioneq aamma ingerlatsineq
- Uuliamut maangaannartumut ikuallaavinnut marlunnut immikkualuttortai ilanngullugit pilersaarusrioneq aamma ingerlatsineq
- Illoqarfinit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkanik assartuinermik atulersitsineq aamma ingerlatsineq

Avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasuni pitsannguutit

Ikuallaavinnik nutaalialasunik annerusunik marlunnik pilersitsinerup kingunerissavaa, nuna tamakkerlugu eqqakkanik ikuallaanissamut pisariaqartitanut naleqquttumik ikuallaasinnaaneq. Tamanna annertuumik eqqaavinnut eqqakkanik ikuallanneqarsinnaasunik toqqorsinermik ilanngaanermik kinguneqassaaq (immaqa nungutitsinermik), taakua kinguneranit avatangiisirut peqqissutsimullu tunngasunik akornutit arallit ikilinerannik kinguneqartumik (takuuk aamma Anguniagaq 4).

Ilutigalugu eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut ikuallaavinnit mikisunit ullutsinnut naleqqutsinngitsunit, ikuallaavinnut anginerusunut sanaartukkanut nakkutigineqartunut nuunneqassapput, tamatuma kingunerissavaa, silaannarmik mingutsitsineq soorlu dioxinit, aatsitassat oqimaatsut aamma sananeqaatit minnerit malunnartumik millinerat aamma sinnikkut (aamakut ikuallaavimmillu arsakut teqqartut) avatangiisirut tunngasumik akisussaasumik passunneqarsinnaaneri.

FN-p piujuartitsisumik ineriertornermut nunarsuarmut anguniagai (Anguniagaq 5)

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniagaq 5, ataatsimut ikuallaaveqarnikkut iluarsiissutinut tunngasoq, eqqakkanut passussinermi ataqtigimmik aaqqissuussinermi nutaami pingaarutilittut ilaavoq, taamaalillunil FN-p piujuartitsisumik anguniagaannut arlalinnut tuniseqataavoq, soorlu nalunaarsuifimmi ataani takuneqarsinnaasoq.

Ataatsimut ikuallaavinnut iluarsiissut pillugu pilersaarutit kingunerissavaat, eqqakkanut ikuallanneqarsinnaasunut passussinermut ikuallaasinnaassutsit ullutsinnut naleqquttut aamma naammattut. Taakkua kingunerissavaat sananeqaatinik navianartunik eqqaavinnit ikuallaavinnillu avatangiisirut anisornerit ikinnerulerterat, taamaalillunilu imaani, tatsini, kuuni aamma nunami inuunermut atugassaritaasut pitsangorne rat (6.3, 6.6, 14.1 og 15.1). Saniatigut ataatsimut ikuallaanermut iluarsiissutip kingunerissavaa, avatangiisirut akisussaanerusumik akoorutissanik eqqakkanillu, eqqakkat piunerat tamakkerlugu (12.4) ukkataqarneq.

Pijuarartitsisumik nukissiornermut naleqqiullugu ataatsimut ikuallaanermik iluarsiissummut pilersaarutit, illoqarfinit ikuallaavissat nutaat inissinneqarfissaanni (7.2), kiassarnermut nukissap atorneqartup eqqakkanik ikuallaavimmiinnera kingunerissavaa. Kiassarneq taannaikummatissanit uuliamersunit aamarsuarneersunillu tunngaveqartumik kiassarnermik imaluunniit illut ataasiakkaat nammineerlutik kiassarnerannik taarsiisinnavaoq. Eqqakkanit nukissamik pitsaanerusumik atuineq aamma annerusumik eqqakkanik immikkoortunik aala jangersimasunik annerusumik allamut atueqqinnej silap pissianut tunngasumik iluaqutinik kinguneqassaaq (13.2).

ANGUNI-AGAQ 6 Imeq saligaatsoq eqqiluisaarnissamilu atortut	6.3: 2030 nallertinnagu erngup pitsaassusaa pitsangortinneqassaaq, mingutsitsinerup millisinneratigut, eqqakkanik eqqaanerup atorunnaarsinneratigut, akutissanik atortussanillu navianartunik aniatitsinerup millisinneratigut, erngullu maangaannartup suliarineqangngitsup ilaanik affaannaangortsinikkut, atoqqiinerup malunnartumik qaffanneratigut aamma nunarsuaq tamakerlugu isumannaatsumik atoqqiinikkut. 6.6: 2020 nallertinnagu imermut tunngasut pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerat, ilagalugit qaqqat, orpippassuit, masarsoqarfiiit, kuit, nunap iluan iimiisivissuit aamma tatsit illorsorneqassapput aamma pilersineqeqqissapput.
ANGUNI-AGAQ 7 Nukissiuutit piujuartitsisut	7.2: 2030 nallertinnagu, nunarsuarmi nukissiornermi akuleriisitsinermi ataavartumik nukisanit pissarsiat malunnaatlimmik qaffanneqassapput.
ANGUNI-AGAQ 12 Akisussaasmik atuineq tunisassiornerlu	12.4: 2020 nallertinnagu, akutissanik aamma eqqakkanik atuuffii naallugit avatangiisinut akisussaasmik passussineq anguneqassaaq, nunat assigiiingngitsut akornanni isumaqatigiissutini killigititatut piumasaqaatit iluanni, taakkulu silaannarmut, imermut nunamullu aniatitsinerat annertuumik millisineqassaaq ajortumik inuit peqqissusaannut avatangiisinnullu sunniutaat millisinniarlugit.
ANGUNI-AGAQ 13 Silap pissusianut suliaq	13.2: Silap pissusiata allangoriartornera akiorniar-lugu suliniutit nuna tamakkerlugu politikkinut, iliuusissanut aamma pilersaarusrornermut peqataalersillugit.
ANGUNI-AGAQ 14 Immami uumassusillit	14.1: 2025 nallertinnagu, imani mingutsitsinerit tamakkerlutik pitsaaliorneqassapput aamma annertuumik ilanngarneqassapput, ingammik mingutsitsineq nunami sulianit pissuteqartoq, ilagalugit imani eqqakkat aamma tanginik mingutsitsineq.
ANGUNI-AGAQ 15 Nunami uumassusillit	15.1: 2020 nallertinnagu, pinngortitami pissuseqatigiit ataqtiginnerinik atatitsiinnarneq, iluar-seeqqinneq aamma piujuartitsisumik nunami, imermilu tarajoqanngitsumi, immikkullu orpippassuarni, masarsoqarfinni, qaqqani aamma sumiiffinni panertuni nunat assigiiingngitsut akornanni isumaqatigiissutit ataanni pisussaaffit naapertorlugit atuinermik qulakkeerrinnineq.

Ineriartornermi aqqusaagassat aamma pilersaarusrornermi allanut eqqaanartut

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarutip aamma immikkoortortat allat akornanni soqutigisat pingaaruteqartut arlallit ilaatigut qaleriippuit, sunniivigeqatigiit tarneq pissutigalugu. Nalingin-naasumik pisariaqartinneqarpoq, immikkoortortat tamarmik sanaartornermi sulanut atatillugu annerusumik avatangiisut sunniutit isummerfigisassagaat. Avatangiisit eqqarsaatigalugit assersuutigalugu suliariumannittussarsiuussinermut atatillugu pingaaqtinneqarsinnaavoq. Immikkoortortat arlallit allat eqqakkanik immikkoortunik aalajangersimasunik pilersitsisarput, immikkut suliarineqarnissamik pisariaqtitsisunik – assersuutigalugu sanaartornermi eqqakkat PCB-mik akullit aamma napparsimmavinnit eqqakkat nappaatinik akullit. Pisariaqtitsinerit taakku taamaalillutik eqqakkanut suliassaqarfimmi sanaartukkanik aningaasaliinissani ilangulligit eqqarsatiqineqassapput.

Immikkoortunut/suliassaqarfinnut allanut arlalinut immikkoortumut pilersaarutinik suliqartoqassaaq. Taakkua ilaasa arlallit eqqakkanik iliuusissanut pilersaarummut sunniuteqarsinnaapput. Killigitat, eqqakkanut suliassaqarfimmut sunniuteqartut, ilaatigut tassaapput:

- Innuttaasut ineriartornerisa, katitigaanerisa, ingerlaarnerisalu ineriartornerat
- Peqqinissaqarfimmi ineriartorneq
- Nukissiuuteqarnermut immikkoortumut pilersaarut
- Takornariaqarnermi ineriartorneq
- Ineqarnermut immikkoortup iluani siunissami sanaartornermut sanaartukkanillu suliniutit
- Siunissami ataqtigiinnermut aaqqissuussinerit
- Inuussutissarsiornermi ineriartorneq suliffeqarfiillu amerlassusaat
- Aalisarnerup nunalerinermillu iluani ineriartorneq

Eqqaanartut ilaatigut ukuusinnaapput

- Nunaqarfinnit illoqarfinnillu mikinerusunit illoqarfinnut anginerusunut suli nuuttoqartassasoq, tamannalu nuna tamakkerlugu eqqakkanik pilersitsinermik allanguissaaq.
- Peqqinissaqarfimmit eqqakkat eqqortumik passunneqassasut, sumi pilersinnejarsimaneri apeqputaallutik.
- Ikuallaavinnit nukissiorneq kiassarnerlu ataatsimut nukissiornermut pilersaarummut ataqtigiissaarneqassaaq.
- Takornariaqarnermut tunngasut eqqarsaatigalugit eqqakkanut passussinermi pissutsini kusanartuussapput tulluarlutil.
- Sanaartornermi eqqakkat, aamajuitsut aamma PCB annertuut takkuttarsinnaapput, ineqarnermi immikkoortortami annerusumik nutarsaanerit ingerlanneqartillugit.
- Ataqatigiinnermut aaqqissuussinerit sumi eqqakkanik pilersitsisoqneranut kinguneqarput, inuaqatigiit amerlassusaannik sunniutit, takornariassat aamma suliffeqarfiitinisssimaneri pissutigalugit, soorlu eqqakkanik assartuinermut periarfisanut ataqtigiinnermut aaqqissuussanut assinganik kinguneqartoq.
- Suliffeqarfiit amerlassusaat aamma inisisimanerat akisussaasumik eqqakkanik passussinissamut paasissutissiiviginissaannut kisalu pitsanguisinnaaneq pillugu oqaloqatiginissaannut ineriartornermut malinnaanermik pisariaqarput.
- Aalisarnermit nunalerinermillu eqqakkat ullumikkut suliariinneriaatsinut naleqqiullugit immikkut ukkatarineqassapput.

Inuiaqatigijt agguataarnerisa ineriaartornerat

Pisortatigoortumik siumut ullulerlugu inuaat ineriaartorneran-
nut illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkhaarlugit agguataarnerit
kisitsisaatigineqanngillat, tassunga nalorninartut annertuut
attuumassuteqarnerat pissutaalluni. Taamaammat komunit
sumiiffit ataasiakkaat ineriaartorneranlut ilisimasaat pingaa-
ruteqarluinnarput, eqqakkanut ikuallaavii annertussusaat qanoq pit-
saatiginersut illoqarfimmit illoqarfimmut allanngorarput.

Peqqinnissamut isumaginnittooqarfimmi eqqakkanik passussineq

Napparsimmavinnik eqqakkat suussutsinut pingasunut aggor-
nilersorneqarsinnaapput: Eqqakkanut nappaatinik akullit, eqqak-
kat timimik passussissutikut navianaateqarsinnaasut aamma
nakorsaatit sinneri.

Eqqakkat nappaatinik akullit ikuallanneqarsinnaaneranut peri-
arfissaq, nuna tamakkerlugu eqqakkanut iluarsiissutip nutaap
aamma ikuallaavii nutaat ilusilersorneqarneranni ilanngunne-
qarsinnaavoq. Eqqakkanik nappaatinik akulinnik akisussaas-
mik ikuallaaneq sanaartukkamut immikkut ittunik piumasaqa-
teqarpoq, pissutigalugu ilaatigut piumasaqaatigineqarmat
eqqakkanut nappaatinik akulinnut immikkut eqqussuifffimmik
periarfissaqarnissaa aamma aamakut ikuallanneqaaqqinnissaat.
Eqqakkanut ikuallaavii pioreersut arlaannaalluunniit, eqqakka-
nik nappaatinik akulinnik ikuallaanissamut sananeqarsimanngil-
lat. Maannakkut eqqakkat nappaatinik akullit sumiiffimmik nap-
parsimmavimmi/ikuallaavimmi ikuallanneqartarpuit imaluunniit
Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut nassiunneqartarpuit.

Nuna tamakkerlugu eqqakkat timimik passussissutikut navia-
naateqarsinnaasut Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut
nassiunneqartarpuit. Kisianni sumiiffit ilaanxit nalunaarutigine-
qarpoq, eqqakkat timimik passussissutikut navianaateqarsin-
naasut sumiiffimmik ikuallanneqartartut. Eqqakkat navianartut,
eqqakkanit timimik passussissutikunit navianaateqarsinnaasut
nit immikkoortiterinissaq pillugu, peqqinissaqarfimmit naam-
mattumik ilitsersuineq amigaatigineqarpoq. Dronning Ingridip
Napparsimmavissuan assersuutissaqarpoq, eqqakkat timimik
passussissutikut navianaateqarsinnaasut akornanni ilaatigut
eqqakkat nalinginnaasut ilaatigullu eqqakkat navianartut, kom-
munit sumiiffimmik igitassanik tigooraaveqarfiiñut tunniinne-
qartussaagaluartut, nuna tamakkerlugu napparsimmavinniit
tiguneqartarsimasut. Peqqinissaqarfipu komunillu akornanni,
eqqakkanut navianartunut tigooraaveqarfiiñut pillugit akisu-
ssaaffimmik agguaaneq, taamaalluni paatsoorneqassanngikka-
luarpoq.

Nukissiorneq kiassarnermillu pilersuineq

Nuna tamakkerlugu ikuallaavii eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut
peersinnaanissaat anguniarlugu pilersinneqarsimapput.
kisianni eqqakkat nukissiornermut isumalluutaapput, pissuti-
galugu eqqakkanik ikuallaanermi kissartumik pilersitsisoqar-
tarmat, kiassarnermut ingerlatinneqarsinnaasumik.

Eqqakkat kisianni aamma nukissiornermi isumalluutaapput,
pissutigalugu eqqakkanik ikuallaanermi kiassarnermk pilers-
sitsisoqartarmat, taanna kiassaateqarfinnit kiassarnermut
atorneqarsinnaavoq. Illoqarfinni annerni arfinilinni ikuallaavin-
nit kiassarnerup ilaa taamaalluni kiassarnermut ilanngullugu
nassiunneqartarsimavoq. Eqqakkanut ikuallaavinnit kiassar-
nermk atuinissamut periarfissat annertussusaat qanoq pit-
saatiginersut illoqarfimmit illoqarfimmut allanngorarput.

Naalakkersuisut Nukissiuuteqarnermut imermillu pilersuiner-
mik immikkoortumut pilersaarut 2017-imeersoq tunngavigalugu
pijuartitsisumik innaallagissamik aamma kiassarnermk nukis-
siornermut atuinissamut angusaqarluarniarluni anguniakkanik
aalajangiisimavoq. Tassani eqqakkat qitiutinnejarlutik
ilaapput. Nukissiuuteqarnermut imermillu pilersuiner-
mik immikkoortumut pilersaarut malillugu, nukissiuuteqarnermut
isumalluutit aamma eqqakkanik ikuallaavimmit kissartup sin-
neranik atorluaaneq pitsanggorsarneqassaaq. Taamaalluni
ikummatisamik nukissiorluni ikuallaaneq annikillisiinneqar-
sinnaavoq.

Ikuallaavinnit kissarnerup sinneruttup atornissaanut periar-
fissanut sunniutedqartunik arlalinnik pissuteqarpoq – ilagalugit
nukissiuutit sorliit illoqarfimmik kiassarnermut atorneqarner-
sut, kiassarnermk pilersuisut kiassaasinaassusaat il. il. Ava-
tagiisint inuiaqatigiinnullu tunngasumik nalinginnaasumik
isiginnineq aallaavigalugu pisariaqtinnejarpoq ikuallaavin-
nit kissarnerup sinneranik pitsaanerusumik atuinissaq, ullumik-
kumut naleqqiullugu. Maangaannartinneqartup annertussusaat-
nut ukiup qanoq ilinera apeqqutaavoq. Aasakkut kiassarnermk
pisariaqtitsinerup minnerpaaffiani, kissarnerup annerpaar-
taa maangaannartarpoo ukiumut naleqqiullugu kiassarnermk
pisariaqtitsinerup annerpaaffiani.

Eqqakkat tonsit tamarmik ikuallaavinnut ataasiakanut anner-
tuumik ingerlatsinermut suliarinninnermullu aningaasartuutinik
pilersitsisarput. Ikuallaavii allanut naleqqiullugit anginngillat
aamma nunat allat ikuallaavinnut naleqqiullugit aningaasar-
tuutitaqangaatsiarput. Aningaasartuutit annertussusaan-
nut taamaattoq aamma kiassarnermut kissarnerup ingerlatseqqin-
nissaanut periarfissat apeqqutaapput: Kissarneq annertuneru-
soq, ingerlatseqqineqarsinnaatillugu, eqqakkat tonsikkuutaar-
lugit aningaasartuutit appasinnerusarput, pissutigalugu kias-
snermk tunisaqarneq sanaartukkamut isertitaqtitsisarmat.

Tassalu eqqakkanik ikuallaanermi ungasianiit kissamik atuine-
rup pitsanggorsarneqarnissaa komunit aamma ESANI A/S-ip
soqutigisaraat. Nukissiorfiit nuna tamakkerlugu nukissiuute-
qarneq imermillu pilersuineq ingerlataaraat, ilagalugit erngup
nukissiorfiit tallimat, illoqarfinnik arfinilinnik pilers-
suisut aamma kiassarnermut aqqutit. Nukissiorfiit soqutigisa-
rat piujuartitsisumik nukissiornermi isumalluutit pissarsi-
neqarsinnaasut pitsaanerpaamik atorneqarnissaat, taamaall-
luni annertusiartortumik piujuartitsisumik nukissat ikummatis-
sanik nukissiornermut taarsiullugit atorneqarsinnaaqqullugit,
ilutigalugulu nukissiornermi aningaasartuutit taamatullu nukis-

siornermi akigititat sapinngisaq naapertorlugu appasitsinniarlugit. Pingaarteqarpoq ESANI-p aamma Nukissiorfiit akornani qanittumik suleqatigiinnissaq qulakteerniarlugu, nukissiorfiit ineriarortinneqarnissaa ima, eqqakkat, erngup nukinganik aamma piujuartitsisunik allanik nukissiuuteqarnerit imminnut sapinngisamik pitsaanerpaamik tapertariittussanngorlugit.

Naalakkersuisut eqqakkanit kiassarnerup ingerlatseqqinnejarnissaa, kiassarnernit allanit pingaarterutinneqarnissaa tikil-luaqqaat. Taamaammat ikuallaavinnut tassungalu atasunik kiassaateqarfinnut aningaasaliinerit, nukissiornermik pilersuerup ineriarortinneqarneranut aamma qanittumik ataqtigissaarneqassapput.

Maannakkut aamma ikuallaavinnik kiassaateqarfinnillu nutaanik sanaartornermi, ingerlatsinermi pitsangorsaanaermi pissutit qulaani allassimasut ilanngullugit eqqarsaatigineqassapput. Taamaammat Kommunit ikuallaaviini kiassarnermik atuinermik pitsangorsaaneq aamma sanaartukkat nutaat Sisimiut Nuumilu inissismaffi Nukissiorfiit, kommunit aamma ESANI-p qanimut suleqatigalugit peqqissaartumik pilersaarusiorneqartariaqarpoq. ESANI-p, kommunit Nukissiorfiillu akornanni sanaartornermi suliniutaanik ataqtigiiusumik ataatsimut eqqarsaateqarneq aamma naleqqussaaneq, sumiiffinni kiassarnermik pisariaqartitsinerit aamma kiassarnermut pilersuineq tunisinerlu eqqarsaatigalugit pitsangorsaasinnaavoq.

Kusanartulerineq aamma takornarissat

Takornariaqnermik inuussutissarsiornermi isiginnittariaatsi mit isigalugu eqqaavinnik saliinissaq pisariaqartinneqartoru-jussuuvoq, pissutigalugu sumiiffippassuarni pinngortitamik takussunarsaammata aamma takornariarpassuarnut ukiut tamaasa tikittartunut, Kalaallit Nunaannik misigisassaannik ajornerulersimmata.

Inuussutissarsiatinut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfiusimasup 2015-imi naliliisimavoq, sumiiffinnut tulliuttuni (pingaartersiorlugin tulleriaakkani) saliineq aamma eqqakkanik passussinermik pitsangorsaaneq, takornariaqnermut pitsanguisinnaasoq:

1. Qaqortoq
2. Ilulissat
3. Kulusuk
4. Kangerlussuaq
5. Tasiilaq
6. Narsaq
7. Sisimiut

Inuussutissarsiatinut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfik 2014-imi nunaqarfinni isorliunerusunilu inuussutissarsiornermut suliffeqarnermullu suliniuteqarnermut atatillugu, eqqakkanut suliassaqarfimmi suliniutiutinut aningaasanik atorneqartussanik akuersissuteqarpoq. Suliniutiut ilaqpuit nunaqarfinni isorliunerusunilu nalinginnaasumik saliineq, ilaatiut ilagalugit eqqaavinnik saliineq aamma ilursaassineq.

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermi ineriarortitsinermut takornariaqarneq qitiusumik inuussutissarsiatitut pingaarteqarpoq. Taamaammat Naalakkersuisut takornariaqarnermi immikkoortortani pilersaaraataat, takornariat Kalaallit Nunaannut tikeraartartut amerlassusaata annertusinissaannut suliniutinik assigiinngitsunik aralalinnik ilaqpaoq. Suliniutiit kinguneranik aamma mittarfiit nutaat sananeqarnerannit, takornariat suli amerlinissaat naatsorsuutigineqarpoq – taakkunangalu eqqakkanik passussinermik ukkataqarneq, kisianni aamma takornariat eqqakkanik pilersitsinerat – sumiiffinni takornaria-nut aaqqissuussinerit katersuuffianni. Sumiiffepoq soorlu Ilulissat nutaamik Kangiata Ilorsua aamma arsarnernik takutitiveqartumik, kisianni nunap ilaani allani aamma, tassa soorlu imaattut UNESCO-qarfut nutaat aamma illoqarfut takornari-aqarfinnik pilersitsiffiusut.

Ineqarnermut suliassaqarfik

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfip 2016 sioqqullugu 'Naalakkersuisut inissiataannik nutarterineq aamma ingitserinermut' atatillugu immikkoortumut pilersaartaannik eqiterineq naapertorlugu, Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu inissiataata 1.169-it tuaviornerpaamik ingitserisoqartariaqarpoq. Inissiat suli 750-t piffissami sivisunngitsumi atorsinnaanerat sivitsorneqarsinnaavoq, kisianni ukiut 5-10 iluanni qimanneqartariaqarput. Immikkoortortaqarfinni pilersaaru-mi allaaserineqarput, nuna tamakkerlugu illoqarfinnut tamanut immikkut pilersaaruutit taamaallillutillu tamaasa ataatsimut takusassiarineqarput, ukiuni aggersuni sumi sanaartornermi eqqakkat annerttuut naatsorsuutigineqarsinnaanersut.

Inissiarsuarnik ingitserineq eqqakkanik annertoorujussuarnik, assinganillu peersiffisanik avatangiisut akuerineqartunik pisariaqartitsinernik pilersitsisarpoq. Inissiat nalinginnaasumik betonngimit sananeqarsimasarput aamma atortussanik soorlu qisunnik naqillugit manngersakkani, saviminernik, aamaajuit-sunik, PCB-nik aamma aatsitassanik oqimaatsunik imaqpurt.

Ingitserinermi eqqakkanik avatangiisut aamma peqqissutsi-mut akisussaasumik peersineq aamma passussineq eqqakkanut sanaartukkanut piumasaqaateqarput. Eqqaaviit/toqqorsiviit ilusilersorneqarsimassapput immikkoortut passissinnaallugit, aamma tamanna ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqarpoq, ikuallaavii siunissami assersuutigalugu atortussanik PCB-nik akulinnik, appasissumik PCB-mik kimittusisitsinertalinnik imalinnik ikuallaasinnaassanersut.

Ataqatigiinnermut aaqqissuussinerit

Nunami ataqatigiinnermik aaqqissuussinernik ineriertortitsineq toqqaannartumik aamma toqqaannanngitsumik eqqakkanut sullissaqarfimmut pingaaruteqarpoq. Ataqatigiinnermut aaqqissuussinerit eqqakkanik assartuinermut periarfissanut pingaaruteqarput, kisianni aamma innuttaasut aamma suliffeqfiit sumut inissinnerannut pingaaruteqarpoq, kiisalu takornariat sumut takkuttarnerannut, tassuunalu timmisartukkut attaveqaatinut, umiarsualivinnut il. il. pingaaruteqarpoq, eqqakkat sumi pilersinnejarnersut.

Nuummi, Ilulissani aamma Qaqortumi mittarfissat nutaat malittaannik, assartuinermut aamma ineriertortitsinermut periarfissanik nutaanik periarfissaqalissaq.

Naalakkersuisut Umiarsualivinnut immikkoortortanut pilersaarutaat 2017-2027, ukiuni aggersuni umiarsualivinnik allilinnissaq qanoq pilersaarutaanersoq allaaserineqarpoq, taakku eqqakkanik assartuineq pillugu pingaaruteqarsinnaapput.

Suliffeqarfitt

Suliffeqarfitt amerlassusaat aamma inissisimanerisa ineriatrnerat, inuiaqtigii agguataarnerisa ineriatrnerattut eqqakkat annertussusaannut aamma qanoq issusaannut nuna tamakkerlugu sunniuteqarpoq. Ilisimatusarnermut Avatangiisinnullu Naalakkersuisoqarfik kommunit peqatigalugit inuussutissariornermi ineriatrnerit malinnaaffigaat, taamatut suliffeqarfitt, minnerungitsumillu suliffeqarfitt mikinerusut, qanoq inuussutissariornermi eqqakkat passunneqarnissaat pillugit paassisutissinneqartuarnissaat qulakkeerniarlugu.

Oqaatigineqartutut, pisortaqarfitt aamma inuussutissariortut akornanni oqaloqatigiinnerit annertusineqassapput eqqakkanik passussineq pillugu ilisimasat naammattut qulakkeerniarlugu, kisianni aamma oqaloqatigiissutiginiarlugu eqqakkat qanoq pinaveersaartinnejassanersut imaluunniit atoqqinneqassinersut.

Aalisarneq aamma nunalerineq

Nuna tamakkerlugu aalisarnermik tunisassiorneq pingaarnertut tunisassiorerummat, tunngavissaqarluarpoq ukkatarissallugu, aalisakkanik tunisassiorermit eqqakkat qanoq atorneqarsinnaanersut aamma pitsaanerpaamik passunneqarsinnaanersut. Tassani pineqarput aalisarnermi qassutit aamma aalisarnermi atortorissaarutit allat, kiisalu aalisakkanik suliffissuarnit eqqakkanik isumalluutitut, pitsaanerusumik atuineq.

Inatsisartut 2019-imi Upernaakkut Ataatsimiinnermi, aalisarnermi qassutit aamma aalisarnermi atortorissaarutit allat salineqarnissaannut suliaqarnissamut pilersaarut suliarineqassasoq akuerisimavaat. Naalakkersuisut pingaartippaat, aalisarfitt piniarfillu eqqiluissuutinnejarnissaat, aamma imaan ni eqqakkat pinaveersaartsisinaasumik iluarsiissummik nassaartoqassasoq. Suliaqarnissamut pilersaarutip saniatigut, aalisakkanik tunisassiorfinnit eqqakkanik immikkoortortat immikkut ittut pillugit misiliummik suliniutit assigiinngitsut naammassineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq – Avatangiisintut Aningasaateqarfimmit aningaasaliiffigineqartut.

Piujuartitsinermik naliliineq

Eqqakkanik iliuusissanut pilersaarummi suliniutit naammassineqarisa, eqqakkanik passussinermik pitsannguissaput aamma avatangiisutit iluaqtaasumik sunniuteqassapput. Eqqakkanik passussinermik pitsanngornerisa kinguneranit sunniutit pitsaasumik piujuartitsinermut sunniuteqarsinnaapput killiliussanut allanut soorlu aningaasarsiornikkut aamma ingammik peqqinnikkut uuttortaanermi.

Eqqakkanut inatsisiliornerup iluani, tunngavik "mingutsitsisut akiliissaq" aallaavigalugu sulisoqarpoq. Taamaammat, ingerlatsinermut aamma aserfallatsaaliuinermut aningaasartuutit sapinngisamik atuisunit aningaasaliiffigineqarnissaat anguniarlugu sulisoqassaaq, taamaalillunilu kaaviiartumik ingerlalluni. Sanaartornermi aningaasartuutit qaffasinnerujussuat pissutigalugu, nutaanut ineriaortornermi suliniutinut aamma eqqakkanut sanaartukkanut tapiissuteqartoqarnissaas pisariaqartinneqarpoq.

Sisimiuni Nuummilu eqqakkanut ikuallaavinnik nutaalialasunik pilersitsinermi, eqqakkanik ikuallaanermut kiassarnerup inissianik kiassaanermut annerusumik atorneqarnissaat ullumimut naleqqiullugu periarfissaqalissaaq. Ilippanaateqartorujus-suovoq ikummatissanit uuliameersunit aamarsuarneersunillu tunngaveqartumik kiassarnerup taarserneqarnissaat, soorlu Sisimiuni Nuummilu namminerisamik kissarsuutit uuliatortut eqqarsaatigalugit. Ilippanarneranut kisianni apeqquatalluinnarpoq nukissiornermi suliassaqarfiup sinnerani ineriaortorneq,

aamma taamaammat kiassarnermut nukissionermik pitsangorsaaneq kommunit, ESANI A/S Nukissiorfiullu akornanni qanittumik suleqatigiilluni ingerlanneqartariaqarpoq.

Eqqakkanik passussinermik pitsannguineq takornariat Kalaallit Nunaannik pitsaasumik misigisaannik pitsanngueqataassaaq. Takornariat takoqqaagaat eqqaavissuuppata, kangerlunnut eqqakkanik tissukaaffiusut, imaluunniit aqquisinerni pinngortitamili eqqagaappata tamakku eqqaamasarpaat. Taakku takornariat amerlanersaasa Kalaallit Nunaannut tikeraaraangamik pinngortitamik alianaatorsuarmik misigisaqartarnerisa illuatungerluinnaanik sunniuttarput. Tamatuma peqatigisaanik takornariaqarneq eqqakkanik amerlanerusunik pilersitsiviusarpoq, isumaginissaannut piareersimaffigisariaqakkatsinnik.

Inuiaqatigjinnut tunngasumik eqqaavinnik pioreersunik saliinerit ingerlatiinnarneri aqqutigalugit piujuartitsinermi sulifeqarfinnik nutaanik pilersitsisoqarsinnaavoq, taamaalilluni siunissami eqqaaviit nakkutigisaasumik toqqorsivittut ilusilersorneqarsinnaallutik ingerlanneqarsinnaallutillu. Saniatigut illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani eqqakkanik assartuinermi poortuinermut iluarsiissutit suliarineqarnissaannut sulisut pisariaqartinneqassapput.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-p ataatsimut aningaasaqarnikkut sunniutai tassungalu aningaasaliineq

Matuma kinguliani Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-p aningaasaqarnikkut kingunerisassaatut naatsorsuutigisat aningaasalerssuinissallu allaaserineqarput. Tamatumani minnerunngitsumik nuna tamakkerlugu eqqagassalerineremi aaqqiissutissap aningaasalorsorneqarnissa sammineqarpoq.

Aningaasaqarnikkut sunniutai

Tabelini matuma kingulianiittuni 2020-2031-mi anguniakkat tallimaasut iluini aningaasaliissamut piariaqartinneqartussat, kiisalu ingerlatsinermut allaffisornermullu aningaasar-tuutissat qaffaatissaattut naatsorsuutigineqartut takutin-neqarput. Anguniagaq 4-mi aamma 5-im, nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermut aaqqiissutissanut tunngasumi aningaa-sartuutit annerpaanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassanit allaaserineqartunit arlallit eqqagassalerineremik aqutsinermut nalinginaasumut ilaatinneqassapput. Kisiannili kommunit aamma llisimatusarnermut Avatangiisinnullu Naalak-kersuisoqarfik ingerlatsinermut allaffisornermullu aningaasartuutaasa ukiuni tulliuttuni qaffannissaat naatsor-suutigineqarpoq, eqqagassalerineremi anguniakkat annertusine-qartussaammata aammalu sanaartukkat suliassallu nataat amerlisussaallutik.

Ilanngussaq 1-im eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi suliassat ataasiakkaat naammassineqarnissaannut aningaa-satigut tunngavissat sukumiinerusumik allaaserineqarput.

Nuna tamakkerlugu eqqakkanik iluarsiiissutinut aningaasaliineq

Kommunit 2019-im mi upernaakkut, kommunit ataatsimoorus-samik eqqakkanik ingerlatseqatigiiffianut ESANI A/S-imut aallaqqatissatut aningaasaliissuteqarsimapput, Sisimiuni Nuummilu ikuallaavinnik nutaalianik pilersitsissaq ingerlatsil-lunilu. Nuna tamakkerlugu ikuallaavinnut aamma uuliamut maa-nngaannartumut ikuallaaviit minnerusut pingasunut sanaartor-nermi aningaasartuutinut ataatsimut aningaasaliinerit 400 mio. koruunit missaanniinnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ikuallaaviit nutaat 2022-mi aamma 2023-mi naammassineqar-simanissaat naatsorsuutigineqarpoq. Ikuallaaviit annerusumik minnerusumilluuniit assigiissapput aamma akunnerusumik eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut 2-3 tonsit missaat naammassisinnaassavaat.

Aningaasaliissutissat tamarmiusut (1.000 koruunit)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Pilersaarusiorneq aqutsinerlu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paasisutissiisarneq innuttaasunillu akuutitsineq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eqqaasarnermik pinaveersaartitsineq aningaasaqarnerlu kaavialtoq	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Eqqakkanik suliaqar-nissamut tigoqqaaviit	35.000	42.000	35.000	45.000	38.000	45.000	38.000	45.000	38.000	42.000	35.000	42.000
Ikuallaaveqarnermi ataatsimoortumik aaqqiissutissat	6.000	86.000	143.000	134.000	72.000	-	-	-	-	-	-	-
KATILLUGIT	42.500	129.500	179.500	180.500	111.500	46.500	39.500	46.500	39.500	43.500	36.500	43.500

Ingerlatsinermut allaffisornermullu aningaasartuutit qaffaatissaat (1.000 koruunit)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Pilersaarusiorneq aqutsinerlu	9.450	9.350	9.300	9.350	9.250	9.250	9.250	9.250	9.250	9.250	9.250	9.250
Paasisutissiisarneq innuttaasunillu akuutitsineq	1.250	650	650	1.100	650	650	1.100	650	650	1.100	650	650
Eqqaasarnermik pinaveersaartitsineq aningaasaqarnerlu kaavialtoq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eqqakkanik suliaqar-nissamut tigoqqaaviit	3.900	6.700	9.500	11.350	14.150	16.950	19.750	22.550	25.350	28.150	30.950	33.750
Ikuallaaveqarnermi ataatsimoortumik aaqqiissutissat	1.000	2.800	2.800	21.500	34.000	34.500	35.000	35.400	36.000	36.500	37.000	37.500
KATILLUGIT	15.600	19.500	22.250	43.300	58.050	61.350	65.100	67.850	71.250	75.000	77.850	81.150

ESANI A/S-ip ataani nuna tamakkerlugu eqqakkanik iluarsiisutinut aningaasartuutinut naatsorsuutinik sulinummik suliaqartoqarsimavoq. Tassani missingersorneqarsimavoq siunissami aningaasaliinissamut ilusissat, taakku ilaatigut sulinutiutinut naatsorsuutit, kommunit tamakkiisumik katillugu 50 mio. koruuninik tigoriaannarnik aningaasaleeqataanerat aamma Namminersorlutik Oqartussat sanaartornermut tapiissutitut 50 mio. koruuninik tunisinerat naatsorsorneqarsimavoq. Namminersorlutik Oqartussat tapiissutaat pilersinneqassapput ESANI-p atuuffiata, ikualaaviit pillugit takorluukkanik aamma anguniakkank matumani iliuusissatut pilersaarummi piumasaqaatit angusinnaappagit.

Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliissutaasa annertus-susaat assersuutigalugu ukiut 3-5 ingerlanerini sanaartornermi killiffimm naatsorsuutinit kissaatigisanut ingerlatinneqarsin-naapput. Aningaasat Avatangiisinut Aningaasaateqarfik aqutigalugu immikkoortinneqassapput. Avatangiisinut Aningaasaateqarfik sanaartukkanut nutaanit pilersaarusrion-nissamut 6 mio. koruuninik neriorsuuteqarsimavoq. Taakku saniatigut maannamut 20 mio. koruunit Avatangiisinut Aningaasaateqarfimmit sanaartornissamut aningaasartuutis-sanut sipaaneqarput. Sanaartugassanut aningaasaliissutissa-tut tullitutut Avatangiisinut Aningaasaateqarfik aqutigalugu ukiumut 10 mio. koruuninik sipaagaqartoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Aningaasat tigoriaannaat sinneri aningaasaliisartut aningaasaateqarfiinut, aningaasaateqarfinnut imaluunniit assingusunut atorniarneqassapput. Tamakkiisumik niuernerut isikkua eqqarsaatigissallugu ajornakusoopoq, pissutigalugu immikkoortut pingaarutillit marluk tamakkiisumik paasiniarne-qarsimangimmata. Taakku pissutsit paasiniarlugit suliaqartoqarpoq.

✓ **Assartuinermut pissutsit:** Aningaasaqannikkut iluseq, Royal Arctic Linep (RAL) maannakkut eqqakkanik assartuinermut pilersaarutinut assartuinermut aqqissuussat assigalugit iluseqartut aallaavigai, taanna misilummik sulinummisi-linneqarsimavoq. Paasiniarneqassaaq iluseq taanna nuna tamakkerlugu atorneqassanersoq, RAL-ip kissaatigineraa, eqqakkanuinnaq assartuummik/tinik assartuinermut isumaqatigiissusiorunnersoq, imaluunniit assartuinermut periarfissaq peqataasunut allanut (imaluunniit iluarsiissutit taakku akuleriisillugit) ingerlatinneqarsinnaersut.

✓ **Nukissiornermit isertitaqaatit:** Sisimiuni Nuummilu ikual-laavinnik sanaartornissap sumiiffimmik nukissiornermi nukissamik pilersuinermet pinginnaasaanik pingaruteqartumik annertusisisavaa. Sunniuteqaat tamanna, qanoq siunissami nukissiornermit pilersuinermet iluarsiissutinut aningaasaliinissamut tunngavilersornerusariaqarput, ingammik Nuummut, tassani erngup nukinganik nukissiorfik Utoqqarmiut Kangerluarsunguanittooq allilerneqarnissaa pilersaarutaasoq pingarutaamat.

Maannakkut aningaasaleeriaatsit

Inatsit atuuttoq naapertorlugu pisortat periarfissaqarput eqqakkanut ataqatigiiimmik aqqissuussinernut/aaqqissuussi-nernut aningaasartuutinut piviusunut atatillugu, akileraarutinik akiliisitsineq, kommunit imaluunniit nuna tamakkerlugu akile-raarutit aqutigalugit aningaasaliiffigissallugit.

2018-imi ukiakkut misissuinerit ingerlanneqarsimasut, kommu-nit tallimat akornanni ersersinneqarsimavoq kommunit eqqak-kanut passussinernut aningaasartuutit ataatsimut akileraaru-tiniit aningaasalerneqarsinnaanerat inornartoq. Kommunit taamaalillutik sulanut amigartooteqartarpuit. Kisiannili kom-munit ukiuni kingullerni akinut allattorsimaffitutik naleqqus-sarpaat, taamaalillunilu eqqagassalerinermi aningaasartuutinit arallit akitsuutit aqutigalugit akilerneqartalerput – taamaalil-lunilu mingutsitsisup akiliisarnerata tunngavigineqarnera an-tertunerusumik malinnejalerpoq.

Ikualaavinnik aamma tigooqqaavinnik illoqarfinni anginerni pilersitsisoqarsimavoq. Sanaartukkanut taakkununng kommu-nimi akileraarutit aqutigalugit, Naalakkersuisunit sanaartor-nermut tapiissutinik ilallugit aningaasaliiffigineqarsimapput.

2014-imi Naalakkersuisuusimasut 44,5 mio. koruuninik, kommu-nini immikkut saniatigut eqqaavissuarnik saliinissamut sulinutiutinut atorneqartussanik aningaasaliisimavoq. Eqqaavis-suarnik kommu-nini saliinertit piffissami 2014-imiit aamma kingorna siumut ingerlanneqarsimapput.

Piffissami 2015-mit 2018-ip tungaanut Naalakkersuisut uki-umut 15 mio. kr.-it miss. eqqakkanut suliassaqarfimmi pitsan-gorsaunermet aningaasaliisarsimapput. Aningaasaliissutit ilaatigut ikualaaviit sanaartukkat pisinnaassusaannut alliliener-nut avatangiisinullu pitsanguinernut aamma eqqakkanik as-sartuinermi sulinutiutinut atorneqarsimapput. Naalakkersuisut misilummik sulinutiutinut aamma avatangiisinut pitsanguiner-nut sulinutiutinut aningaasaliinermigut kommunit 25 %-imik aningaasaateqataanissaannut piumasaqaateqarsimapput.

Aningaasanut inatsimmi ukiumut 2. mio. kr.-it miss. immikkoortinneqartarpuit qulakeerniarlugu, llisimatusarnermet Avata-angiisinullu Naalakkersuisoqarfik eqqakkanut suliassaqarfimmi malittarinnilluni aamma suleqataalluni ineriertortitseqqinis-samut pisariaqartunik isumalluutissaqartoq. Aningaasanik taakkuningga atuineq aamma tulleriissaarineq eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut una naapertorlugu ingerlassaaq.

Avatangiisinut Aningaasaateqarfik

Avatangiisinut aningaasaateqarfik pillugu Inatsisartut inatsi-saat januaari p aallaqqaataani 2019 atuutilerpoq. Avatangiisi-nut aningaasaateqarfik avatangiisinut pitsanguinernut sulin-utiutinut aamma sulanut atorneqassaaq. Avatangiisinut aninga-a-saateqarfik naatsorsuuserinikut aningaasaateqarfiuvoq aam-ma aningaasaateqarfiuq aqunneqarnera Naalakkersuisunit ingerlanneqarpoq. Avatangiisinut Aningaasaateqarfik aningaa-sanut inatsimmi kontomik nammineerluni peqarpoq (konto pingarneq 77.05.08).

Avatangiisirut aningasaateqarfíup aningasaatai qitiusumik avatangiisirut akileraarutinit il. il. isertitaqaatikkut aqqutissi-unneqassapput, taakku nioqquittisanit imaluunniit sulianit akileraarutaapput, avatangiisimut immikkut artorsartitsiner-mik kinguneqarsinnaasut. Avatangiisirut aningasaateqarfík aamma Nunatta Karsianit aningaasaliiffígineqarsinnaavoq aningasaaliissutit aqqutigalugit. Nukissiornermit avatangiisirut akileraarummik akiligassiisoqartapoq, aamma taakku aningasaatit januaarip aallaqqaataani 2019-mit Avatangiisirut aningasaateqarfímmut atugassanngortinneqarput.

Avatangiisirut akitsuutit nalinginnaasumik nioqquittsat ataasiakkat akitsuutaattut ilusilerneqassapput imaluunniit nioqquittsatut immikkut toqqakkatut utertitassatut, marloqiusamik siunertaqarlutik atuisut nioqquittsamik taassuminnga atuinerat annikillisinniarlugu, aamma avatangiisirut suliniutit tulleriaarnerannut isertitaqaatinik pilersitsinermut.

Avatangiisirut akitsuutit suliarineqarnerinut ilatigillugu Naalakkersuisut avatangiisirut politikkimi aningasaqarner-mik aqutsissutnik misissueqqissaarnermik suliaqarput.

Pingaauteqarpooq, Avatangiisirut Aningasaateqarfíup pilersinnejnarera, komunit pitsaasumik aamma peqqissumik avatangiisirut qulakkeerinninnermi aningasaqarnikkut peqataanertik tulleriissaarinermi kingullinngortissangikkaat. Avatangiisirut Aningasaateqarfíup tapiissutaannut taa-mammat immikkut suliniutit nutaat ilaqassapput, aamma piumasaqaataassaaq komunit, kommunini avatangiisiri sanaartukkanut aningasaleeqataanissaat.

Avatangiisirut akitsuutit pillugit siunissami Inatsisartut inatsisissaattut nutaatut siunnersutigineqartussat

Avatangiisirut akitsuutit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut nutaatut siunnersuut Aningasaqarnermut Naalakkersuisumit Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq. Aningasaqarnermut, aqutsinermut aamma avatangiisirut kingunerit siunnersuutini piiviusuni allaaserineqarumaarput.

"Mingutsitsisoq akiliissaaq"-tunngavik Avatangiisirut aningasaateqarfík pillugu siunnersuut tunngavittut eqqarsaataavoq. Taamaammat tunngavik taanna avatangiisirut akitsuutit pillugit Inatsisartut inatsisissaannut tunngaviliisuussaaq. Tamanna isumaqarpooq, siunissami avatangiisirut akitsuutit nioqquitsan-ut imaluunniit niuerternut, avatangiisirut artorsartitsis-in-naasunut siunnersutigineqarnissaa. Taamaallilluni mingutsitsisoq avatangiisimut akitsuut akilissavaa.

Inatsisartut inatsisissaat nutaaq Avatangiisirut akitsuutit pillugit siunissami Avatangiisirut aningasaateqarfímmut ingerlateqqinnejqarsinnaalissapput, aamma avatangiisirut pitsanguilluni suliniutinut atorneqarsinnaallutik, Inatsisartut inatsit nutaaq suliamut aalajangerneqarpat. Kingullertut taasaq ilutigalugu innuttaasunut aamma suliffissuaqarfínnut ersersissavaa, avatangiisirut akitsuutinit isertitaqaatit ava-tangiisirut pitsanguinernut atorneqarnissaat.

Avatangiisini ajornartorsiutit piivusut, Avatangiisirut aningasaateqarfíup aaqqiivigissallugit tapersersugassai, sammisanut immikkullarissunut killeqarput, taakku inatsimmi allassimapput. Sammisat tulliuttut tassaapput:

1. Ikuallaavinnik sanaartukkanik aamma eqqakkanut iluarsiissutnik pilersitsineq imaluunniit pitsanguineq.
2. Anartaajaanermut atotorissaarutinik pilersitsineq imaluunniit pitsanguineq.
3. Toqqorsivinnik nakkutigisanik pilersitsineq.
4. Angallatinik assakaasulinnik atorunnaarsimasunik passussineq, ilagalugit isaterineq imaluunniit atoqqiineq.
5. Suliffeqarfiit, atorfefqarfiit, inissiaqarfinni eqqaanni imaluunniit nunaannarmi eqqakkanik passussineq.
6. Angallatinik qimaannakkanik passussineq.
7. Qassutinik aamma eqqanik allanik imaanut igiinnakkanik passussineq.
8. Aalisarfinnik aamma piniarfinnik eqqiluisaartitsineq.
9. Suliniutit, innuttaasuni aamma suliffeqarfinni isumalluutinik sianisumik ileqqoqarnermik periarfissiisut imaluunniit oqilisitsisut.

Kinguneranit aningasaqarnikkut sunniutit

Kommuninut kinguneri

Eqqakkanik pitsaunerusumik aamma illersorsinnaasumik passussineq sanaartukkanik ataasiakkaanut ingerlatsinermut aamma aserfallatsaaluiunerut aningasaartuutinik annertusisisstissaaq. Taakku eqqakkanik iliusisanut pilersaarummi ilaangillat. Taamaammat naatsorsuutigineqarsinnaavoq kommuninut assersuutigalugu komunit pilersaarutaannut ilassummik suliaqarnermut aamma nunaminertanik immikoortitsinermut atatillugu allaffissornikkut suli aningasar-tuteqarnissaq. Aningasaartuutit taamak ittut eqqakkat pillugit iliusisanut pilersaarummi ilaangillat.

Kommuninut aamma komunit eqqakkanik ingerlateqatigiifianut, Nuummi aamma Sisimiuni ikuallaasinnaanerup anner-tussusaanik alliliineq, kiassaateqarfínnut ataatsimoorussanut pioreersunut attavilernissamik pisariaqartitsiner-mik kingune-qassaaq, imaluunniit aningasaartuutit appasitsiinnarniarlugit kiassaateqarfíit ataatsimoorussat allilernerqarsinnaapput. Tamanna pinngippat komunit sulianut aningasaartuutaat qaffassapput, assersuutigalugu sanaartukkap nillorsernera-nut. Taamaallilluni eqqakkanut tonsimut ikuallatanut ingerlatsinermut aningasaartuutit annertusissapput. Inuiaqatigiit aningasaqarnerat isigalugu tamanna iluaqutaanaviangilaq. Taamaammat pingaauteqarpooq Nukissiorfiit, ESANI A/S kommuilli kiassarnermik pilersuineq aamma eqqakkanit kissarnerup salliuutinnejqarnissaa pillugu qanittumik suleqa-tigiinnissaat

Umiarsuarmiit saviminikut usingiarneqartut

Innuttaasunut inuussutissarsiornermillu ingerlatsisunut kinguneri

Eqqakkanut akitsuutit naleqqussarneri aqutigalugit kommu-nit ingerlatsinermut aamma aserfallatsaaliuinermut aningaa-sartuutaat suli aningaasalorsornerat isumannaarneqassaaq mingutsitsisoq akiliissaq-tunngavik najoqqutaralugu. Eqqak-kanik passussinermik pitsannguineq aamma akisussaaneq taamaammat naatsorsuutigineqarpoq, innuttaasunut aamma suliffissuaqarfinnut aningaasartuutinik, soorlu eqqakkanik pilersitsisunut, akitsutinik aamma/imaluunniit akileraarutinik qaffaanermik kinguneqarnissaa. Pingaarteqarluinnarporsi-qulakkiissallugu kajumissaarinerup ilusissaa eqqortuutissal-lugu, pissutigalugu eqqakkanik tunniussinermi akitsuutit qaf-fasippallaarata assigisinnamassuk, eqqakkanik pilersitsi-sup unioqqutitsisumik eqqakkanik peersineranik.

Eqqakkanik passussinermik sumiiffimmi pitsannguineq avata-niisiinut aamma peqqissutsimut pitsannguiner-mik kingune-qassaaq. Naatsorsuutigineqarpoq piffissaq ungasinnerusoq isigalugu peqqissutsimut aningaasartuutinut sipaarteqarner-mik kinguneqassasoq.

Naalakkersuisunut kinguneri

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut immikkoortumut pilersaarutit allat ilagalugit, Naalakkersuisut sanaartugassanut aningaasanik pingaarnertut ataqatigiissaarinerup aamma

pilersausrusiornerup pitsangorsarnissaanut ilaapput. Avata-niisiinut aningaasaateqarfik pillugu inatsisip akuerineqarne-ranik Naalakkersuisut ilaatigut avatangiisiinut teknikkut sanaartukkanut tapiisinnaalissapput. Sanaartukkanut aningaasaliinerit piumasaqaatinik aralinnik tunngaveqarpoq, tamanna neriorsuutinit aalajangerneqassaaq. Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniakkat aamma suliniutit aalajangerneqarsimasut ilaatigut, sammisamut qanoq aningaasaliinermik salliutitsinerit, ilaatigut qanoq kommuninit qitiusumik pisortaqrifinnit eqqakkanut suliassaqarfimmi tulleriaarinernit tunngaveqarput.

Sanaartorfigiuminarsaaneq

Eqqakkanut sanaartukkanut nutaanik pilersitsineq sanaartorfigiuminarsaaneq pisariaqartitsisinnavaoq, s. i. illoqarfinni aamma nunaqarfinni toqqorsivinnik nakkutigisanut nutaanik pilersitsivisanut. Tamanna sumiiffinni ataasiakkaani assut apeqqutaavoq. Sanaartorfigiuminarsaanequt aningaasartuutit missingersuutini suliarineqarsimasuni ilaangillat. Su-miiffik apeqqutaalluni sanaartorfissagissaaneq annertungaati-siartunik aningaasartuutaasinnavaoq aamma taamaalilluni suliniummut akitsuutaasinnaalluni. Sumiiffinni eqqakkanut sanaartukkani pioreersuni nutarterinermik/aaqqissuiner-mik ingerlatsivinni nalilersorneqarpoq maannakkuugallartoq sanaartorfigiuminarsaanequt pisariaqartitsineq killilimmik annertussuseqartoq.

Kingunerinik naliliineq aarlerinarsinnaasunillu misissueqqissaarneq

Peqqinnermut avatangiisinullu tunngatillugu kinguneri

Eqqakkanut suliassaqrifimmi suliniutit malunnartumik aamma ersittumik ingerlanngippata, nunap inuusaanut peqqinnermut avatangiisinullu tunngatillugu suli annertuumik kinguneqas-saaq.

Ikuallaavinnit annertuumik qaffasissumik dioxinimik aniatitsinerit sakkortupput, dioxinimik aniatitsinerit annikikkaluarpatluunniit sivisunerusumik sunniutaat kræftinnguutsitsisinaammata aamma kingunerisinnallugu ilumiumik innarliineq, kinguaassiorsinnaanermik appartitsinerit aamma inuup immi-nut illorsorsiinaassusaanik appartitsineq. Naak eqqakkanik ikuallaaneq illoqarfinni anginerusuni ammaannartumi pisartoq, dioxinimik aniatitsineq suli assut annertuvoq. Dioxinimik sali-neq ingerlanneqarsinnaassappat eqqakkanut ikuallaavii im-mikkut angissuseqassapput. Taamaammat eqqakkanut iliuusisanut pilersaarut Nuummi Sisimiunilu, nutaanik marlunnik nuna tamakkerlugu ikuallaavinnik nutaalianik pilersisoqarnissa-anik imaqarpoq, EU-p dioxinip aamma saviminernit oqimaatsut nalingisa killigititaannik atuutsitsisinaasunik.

Illoqarfinni akunnattumik angissusilinni mikisunilu aamma nunaqarfinni arlalinni isumannaatsumik ikuallaanermik aaqqisuussanik amigaateqarpoq. Siunissami taamaammat eqqakkat poortorneqarsimasassapput aamma nuna tamakkerlugu ikuallaavinni isumannaatsumik passunneqartussanngorlugit assar-torneqartassapput.

Eqqaavissuarnik iluarsaassineq toqqorsivinnillu nakkutigisanik aaqqissuineq aammattaaq ikuallaavinnut sammisanut attuu-massuteqarpoq. Eqqakkanik isumannaatsumik ikuallaanermik periarfissaqanngippat, eqqaavissuit naqqisa tikinnissaat ajor-nassaaq. Maannakkut eqqaavissuarnik nakkutigineqanngitsu-nik ingerlatsisarneq ingerlaannassappat, eqqaavissuit suli Kalaallit Nunaata pinngortitaani takussunarsaassapput aam-ma inunnut takussunarlutik, ukiut tamaasa issittumi pinngorti-tamik annertuumik misigisassarsiorlutik aggertartunut. Sulili pingaernerupput avatangiisinut aamma peqqissutsimut; putsu-mit, tipinit, uumasunit ajoquatasunit, piissutsinit peqqinnar-tuunngitsunit, eqqaavissuarmit imermit minguttumit, eqqak-kanit imaanut nakkaasunit il. il. sunniutit.

Iliuusissanut pilersaarutip naammassineqarnerani aarlerinarsinnaasut

Eqqakkanut suliassaqrifimmi pingaarnersiusimanginnejing kinguneqarsimavoq annertuumik aserfallatsaaliuinernik kingu-ar-toornernik aamma atortut nungullarsimanagerannik. Eqqakkanut suliassaqrifimmi aningaasaliisoqaraangat, taamaammat pingaaru-teqarpoq qulakkiissallugu, siunissami ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinermullu aningaasanik immikkoortsisoqar-tarnissaa. Aningaasat Naalakkersuisunesut, eqqakkanut suliassaqrifimmi ineriertortitsinermi suliniutinut sammitinne-qassapput, aamma kommunini suliassaqrifimmut aningaasaliis-sutnik taarsissangilaat.

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarummi anguniakkat piviusun-ningortinnejarnissaannut aarlerinarsinnaasoq alla tassaavoq, eqqakkanut iluarsiissutit pillugit suliap ingerlanerata tuaviutipilunneqarnera, taassumalu malittaani sanaartornermut aningaasaliinernik pingaarnertut pilersausrusiornermik aamma tulleriaarinermerik amigaateqarneq, taamaannera kukkanumik aningaasaliinissamut aarlerinartoqarneranik kinguneqaratar-sinnaavoq. Eqqakkanut suliassaqrifimmi ajornartorsiut alla tassaavoq, sulisunik ilinniarsimasunik pissarsisinnaneq aam-ma sulisoqaannarsinnaaneq, eqqvinni atortunik pitsaasumik ingerlatsinermut paasisimasalinnik. Eqqakkanut atortunik eqqortumik ingerlatsinerup kingunerissavaa aserfallannerit minnerunerat, eqqakkanit isumalluutinit nukissiornermi atuine-rup pitsanngortinnejarnera aamma aningaasaqarnikkut, ava-tangiisinut aamma peqqissutsimut artukkinerup millisinnejarnera. Ilinniarsimasunik sulisussarsiorneq aamma sulisoqaannar-neq taamaammat, nutaanik aningaasaliinerit tamakkiisumik iluanaarutigineqarnissaannut pingaaru-teqarluinnarpoq.

Ilanngussaq 1

Eqqakkanut iliuusissanut pilersaarut 2020-2031-mut aningaasaqarneq pillugu naatsorsukkat

Eqqagassalerinermut pilersaarummi suliassat arlallit, eqqagassalerinermi aallartinneqartussat allassimapput. Suliassat anguniagassat tallimat ataannut immikkoortiterneqarput. Eqqagassalerinermut pilersaarut ukiunut sisamanut pilersaarusiorfiusunut, 2020-2023-mut atuuttussanik, aammalu ukiunut arfineq pingasunut siunnerfiusunut, 2024-2031-mut atuuttussanik imaqarpoq.

Ilanngussami matumani suliassat ataasiakkaat aningaasaqarikkut kingunerisassaat naatsorsuutigineqartut naliliiffigineqarput. Tamatumani suliassat tamarmik ukiut 12-it tulliuttut ingerlanerini aallartinneqarnissaat tunngavagineqarpoq. Tas-salu ilanngussami matumani aningaasaqarnermut kingunerisassat, piffissamut pilersaarusiorfiusumut aamma piffissamut siunnerfiusumut tunngasut pineqarput.

Matuma kinguliani takussutissiani marlunni aningaasaliissutissatut pisariaqartinneqartussatut naatsorsuutigineqartut, aamma Naalakkersuisunut kommuninullu ingerlatsinermut aqtsinermullu aningaasartutissat qaffaatissaattut naatsorsuutigisat katinneri takussutissiorneqarput. Tamatuma kingorna suliassani tamani immikkut aningaasaqarnermut kingunerisassat aalajangersarneqarnerini tunngavissat suut atorneqarsimanersut allaaserineqarpoq.

Aningaasaqarnermut kingunerisassat ataatsimut isigalugit tunngavissat uku malillugit naatsorsorneqarput:

- Aningaasaliissutissat (tassalu sanaartukkanut aalaakkaasunut, pequtinut, maskiinanut assigisaannullu aningaasaliissutissat, kiisalu misileraanernut paasiniiaanernullu aningaasaliissutissat)
- Ingerlatsinermut aningaasartuutit (tassalu akissarsianut aningaasartuutit, atugassatut nassiussat, iluarsaassinerit ingerlaavartut, aserfallatsaaliuineq il.il.)
- Aqutsinermut aningaasartuutit (kommunini aamma Naalakkersuisuni akissarsianut aningaasartuutit, aningaasartuutillu allanggorartut allat)

Suliamut ataatsimut aningaaqasartuutissat tamarmiusut (1.000 koruunit)

Suliassaq 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031

Anguniagaq 1

Eqqagassalerinermi pilersaarusiornermut aqtsinermullu sinaakkutissat pitsaasut naleqquttullu qulakkeerneqassapput.

Anguniakkap imm. 1.1: Eggagassaleriner mi inatsisitigut tunngavissat nutarter negassapput annertusar negassallutillu.

Anguniakkap imm. 1.2: Eqqagassalerinermut aningaasaliinissamut periarfissat ersarissarneqassapput.

Anguniakkap imm. 1.3: Eqqagassalerinermi nakkutilliineq pitsangortinnejassaaq.

Anguniakkap imm. 1.4: Kommunini eqqagassalerinermik aqutsinermut pilersaarusiornermullu sinaakutissanik pitsaasunik qulakkeerisoqassaaq.

Anguniagaq 2

Eqqagassalerinermi innuttaasut inuuusutissarsior tunillu ingerlataqartut ilisimasaat annertusineqassapput, taamaaliluni kikkut tamarmik eqqagassalerinermi anguniakkanut inatsisinullu naapertuutumik iliuuseqartassallutik.

Anguniagaq 3

Eqqaasarnermik pinaveersaartitsisoqassaaq, taamaalillunilu eqqakkat ikilisinneqassapput.

Anguniakkap imm. 3.1: Eggakkanik atueggittarneg atoggiisarnerlu annertusinegassaaq.

Anguniakkap imm. 3.2: Pisortat inuussutissarsiuinillu ingerlataqartut eqagassanik pilersitsisarnerat annikillisinneqassaaq.

Suliassaq	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031

Anguniagaq 4**Nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigoogqaasarneri isumaginnittarnermilu suleriaatsit ingerlalluassapput.**

Anguniakkap imm. 4.1: Illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqakkanik tigoogqaavinnik sanaartortoqassaaq.

a) Kommunit eqqakkanik poortuisarnermi, isumaginnittarnermi assartuussisarnermilu misilittagaannik avitseqatigiinneq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Atortut pioreesut annertusarnerisigut eqqakkanik tigoogqaavinnik sanaartorneq	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
c) Sulicut eqqagas-salerinermik ilinniartinneqarneri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anguniakkap imm. 4.2: Eqqaavissuatoqqat salinneqassapput matuneqassallutilluunniit, aammalu inissiivinnik nakkutigisanik taarsersorneqassapput.												
a) Inissiivinnik nakkutigisanik sanaartorneq avatangiisinsullu akuerineqarneri	3.000	3.000	3.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	3.000	3.000	3.000
b) Eqqaavissuarni toqqartukkani mingutsitsinermik misissuineq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Eqqaavissuarnik pioreesunik saliineq matoogqaanerlu	22.000	29.000	22.000	29.000	22.000	29.000	22.000	29.000	22.000	29.000	22.000	29.000
d) Angallatinik sanaartukkani avatangiisit pillugit akuerisani agguisarneq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anguniagaq 5**Eqqakkanik ikualaavimmiik ataatsimoorussamik, eqqakkanik ikualaanermi silaannarmut pitsasasumik aniatitsisunik aniatitanillu annikillititsisunik sanaartortoqassaaq.**

Anguniakkap imm. 5.1: Eqqanik ikualaaviit ataatsimoorussat kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigüffitaat ESANI A/S aqquitalugu pilersausrusorneqassapput.

a) Kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigüffitaata ESANI A/S-íp ineriar tortinnejarnissa aamma ataatsimoorussamik ikualaavilior-nissamut pilersaarutit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anguniakkap imm. 5.2: Ikualaavinnik nutaanik, avatangiisnut peqqissutsimullu isumannaatsumik eqqakkanik uuliakunillu ikualaanissamut naammattunik piginnaasalinnik sanaartortoqassaaq.

a) Ikualaavinnik nutaanik sanaartorneq	6.000	86.000	143.000	133.000	67.000	-	-	-	-	-	-	-
b) Eqqakkanik ikualaanermiit kissamik atorluanissaq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Eqqaavinnik pioreesunik matoogqaanissa-mut pilersausrusorneq	-	-	-	1.000	5.000	-	-	-	-	-	-	-

Anguniakkap imm. 5.3: Illoqarfinnit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut eqqakkanik ikualaavinnut assartorneqartassapput.

a) Eqqakkanik assartuu-sisarnermik atuutsitsi-lerneq aamma ingerla-sussanik aaqqissuussis-arnermik piareersaasar-nermillu ingerlatsineq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

KATILLUGIT	42.500	129.500	179.500	180.500	111.500	46.500	39.500	46.500	39.500	43.500	36.500	43.500

Ingerlatsinermut aqutsinermullu aningaaasartuutit tamarmiusut (1.000 koruunit)

Suliassaq 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031

Anguniagaq 1

Eqqagassalerinermi pilersaarusrionermut aqutsinermullu sinaakkutissat pitsaasut naleqquttullu qulakkeerneqassapput.

Anguniakkap imm. 1.1: Eggagassaleriner miinatsisitigut tunngavissat nutarter negassapput annertusar negassallutillu.

Anguniakkap imm. 1.2: Eqqagassaleriner mut aningaa saliin issamut periarfissat ersarissar neqassapput.

Anguniakkap imm. 1.3: Eqqagassalerinermi nakkutilliineq pitsangortinneqassaaq.

Anguniakkap imm. 1.4: Kommunini eqqagassalerinermik aqutsinermut pilersaarusiornermullu sinaakkutissanik pitsaasunik qulakkeerisoqassaqa.

Anguniagaq 2

Eeqgagassalerinerimi innuttaasut inuuusutissarsior tunillu ingerlataqartut ilisimasaat annertusineqassapput, taamaaliluni kikkut tamarmik eeqgagassalerinerimi anguniakkanut inatsisinullu naapertuutumik iliuuseqartassallutik.

Anguniagaq 3

Eqqaasarnermik pinaveersaartitsisoqassaaq, taamaalillunilu eqqakkat ikilisinneqassapput.

Anguniakkan imm. 3:1: Eqqakkanik atueqgittarneg atoqgiisarnerlu appertusineqassaaq

Anguniakkap imm. 3.2: Pisortat inuussutissarsiutinillu ingerlataqartut eqqagassanik pilersitsisarnerat annikillisinneqassaaq.

Suliassaq	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031

Anguniagaq 4**Nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigooqqaasarneri isumaginnittarnermilu suleriaatsit ingerlalluassapput.**

Anguniakkap imm. 4.1: Illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartortoqassaaq.

a) Kommunit eqqakkanik poorttusarnermi, isumaginnittarnermi assartuussisarnermilu misilittagaannik avitseqatigiinneq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Atortut pioressut annertusarnerisigut eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartorneq	2.800	5.600	8.400	11.200	14.000	16.800	19.600	22.400	25.200	28.000	30.800	33.600
c) Sulisut eqqagassalerinermik iliniartinneqarneri	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150

Anguniakkap imm. 4.2: Eqqaavissuatoqqat salinneqassapput matuneqassallutilluuniit, aammalu inissiivinnik nakkutigisanik

a) Inissiivinnik nakkutigisanik sanaartorneq avatangiisinnullu akuerineqarneri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Eqqaavissuarni toqqartukkani mingutsitsinermerik misissuineq	950	950	950	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Eqqaavissuarnik pioressunik saliineq matoqqaanerlu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) Angallatinik sanaartukkani avatangiisit pillugit akuerisani agguisarneq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anguniagaq 5**Eqqakkanik ikualaavimmiik ataatsimoorussamik, eqqakkanik ikualaanermi silaannarmut pitsasumik aniatitsisunik aniatitanillu annikillititsisunik sanaartortoqassaaq.**

Anguniakkap imm. 5.1: Eqqanik ikualaaviit ataatsimoorussat kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiataat ESANI A/S aqqutigalugu pilersaarusiorneqassapput.

a) Kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiataat ESANI A/S ipineriartortinnejarnissa aamma ataatsimoorussamik ikualaavilior-nissamut pilersaarutit	1.000	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800

Anguniakkap imm. 5.2: Ikualaavinnik nutaanik, avatangiisnut peqqissutsimullu isumannaatsumik eqqakkanik uuliakunillu ikualaanissamut naammattunik piginnaasalinnik sanaartortoqassaaq.

a) Ikualaavinnik nutaanik sanaartorneq	-	-	-	8.600	18.500	18.800	19.100	19.300	19.700	20.000	20.300	20.600
b) Eqqakkanik ikualaanermiit kissamik atorluaanissaq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Eqqaavinnik pioressunik matoqqaanisamut pilersaarusiorneq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anguniakkap imm. 5.3: Illoqarfinnit nunaqarfinnillu tamanit eqqakkat ikualanneqarsinnaasut eqqakkanik ikualaavinnut assartorneqartassapput.

a) Eqqakkanik assartuussisarnermik atut-sitsilerneq aamma ingerlasussanik aaqqissuussisarnermik piareersaa-sarnermillu ingerlatsineq	-	-	-	10.100	12.700	12.900	13.100	13.300	13.500	13.700	13.900	14.100

KATILLUGIT	15.600	19.500	22.250	43.300	58.050	61.350	65.100	67.850	71.250	75.000	77.850	81.150

Aningaasaqarnermi naatsorsukkanut tunngaviusut

Matuma kinguliani aningaasaqarnermik naliliinermi suliat tunngavissallu tamarmik allattorneqarput. Aningaasaqarneq piffissaq tamakkerlugu ukiunut ilivitsunut naatsorsuiffineqarpoq. Ukiq kaajallallugu sulorisassat 500.000 koruuninut aalajangerneqarput.

Anguniakkani 1-5-imti sorianut tamanut immikkut aningaasaqarnermut naatsorsukkanut misissugassat misiligtillu, kiisalu piffissamik atuineq aamma aningaasalii-nermi ingerlatsinermilu aningaasartutissat eqqarsaatigalugit kommuninit aamma ESANI A/S-imit immersuutigineqartut tunngavagineqarput. Taamaalilluni kitsisit piffissaq tamakkerlugu aningaqaqarnermi annertussusissanik takutitsiviupput.

Anguniagaq 1:
Eqqagassalerinermi pilersaarusrornermut aqutsinermullu sinaakkutissat pitsasut naleqquuttullu qulakkeerneqassapput

Suliassaq 1.a: Intatsinik nalunaarutinillu iluarsaassineq
 Suliassap Naalakkersuisunut sinaakkusiussat pioreersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 1.1.b: Ilitsersuutit malittarisassallu tamanut tunngasut nutaat
 Suliassap Naalakkersuisunut sinaakkusiussat pioreersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 1.2.a: Avatangiisinut Aningaasaateqarfik aqqutigalugu eqqagassalerinermut aningaasalersuineq
 Suliassap Naalakkersuisunut kommuninullu sinaakkusiussat pioreersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 1.2.b: Mingutsitsisup akilliisarnissaanik tunngaveqarnerup aamma tunisassiorup akisussaasuuneranut aaqqissuussinerup atorneqarnissaata aallunneqarnera
 Suliassap Naalakkersuisunut kommuninullu sinaakkusiussat pioreersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 1.3.a: Nuna tamakkerlugu nakkutilliinerup nukittortinneqarnissaa
 2020-2031-imti Naalakkersuisuni suliassamut ukioq kaajallallugu sulorisassamik ataatsimik pisariaqartitsisoqalissasoq naatsorsuutigineqarpoq

Suliassaq 1.3.b: Kommunini nakkutilliinerup nukittortinneqarnissaa
 2020-2031-imti kommunit tamarmik immikkut suliassamut ukioq kaajallallugu sulorisassanik 1,5-inik, katillugit 3.750 koruuninik nalilinnik pisariaqartitsilissasut naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 1.4.a: Kommunini pilersaarusrornerneq aqutsinerlu
 Kommunit suliassaqrifik qaffaavigisariaqarpaat, 2020-2031-mut eqqagassalerinermut pilersaarummut tamarmiusumut ilagitillugu eqqagassalerinerup aallunneqarnerata annertusinissa naatsorsuutigineqarmat. Eqqagassalerinerup qaffaavigineqarnissaanut kommunimi ataatsimi sulisut marlunnik ilaneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassalu ukiumut ukioq kaajallallugu sulorisassat katillugit qulit, ukiumut 5.000.000 koruuninik naleqartussat. Taakku saniatigut suliffeqarfinniit eqqakkanik isumannatsumik isumaginnin-nissamat atatillugu immikkut ittunik suliassaqratoqassaaq.

Taakku saniatigut 2020-2031-mi piffissamut tamarmiusumut paasissutissiisarnermut, isumasioqatigiissitsinissanut il.il. aningaasartutissat katillugit 300.000 koruuninut missiliorneqarput.

Suliassaq 1.4.b: Eqqakkat ingerlaartarnerinik ilisimaarininnermik pitsangortitsineq
 Siunissami eqqagassat amerlassusissaannik alajangersaasaneq Naalakkersuisut kommunillu akornanni suleqatigiffiussaaq, tassanilu inunniq isumallutissanik suliassamut immikkoortitsisoqarnissaa, kiisalu uuttuitinik angallattakanik, eqqakkanik uuttuisarnermut atorneqartussanik ikkussuisinnaaneq pisariaqassaaq.

Kommunit isumallutinik atuinerisa suliassaq 1.3.b-mut aamma 1.4.a-mut ilaatinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Tassunga atatillugu aningaasaliisoqarnissaa pisariaqartinneqalersinnaavoq.

Anguniagaq 2:
Eqqagassalerinermi innuttaasut inuusutissarsiortunillu ingerlaataqartut ilisimasaat annertusineqassapput, taamaalilluni kikkut tamarmik eqqagassalerinermi anguniakkanut intatsisinullu naapertuutumik iliuuseqartassallutik

Suliassaq 2.a: Nuna tamakkerlugu paasititsiniaanerit
 2020-2031-mi ukiut pingasukkaarlugit suliassamut 60.000 koruunit immikkoortinneqartassapput. Taakku saniatigut 2020-2031-mi ukiut sinnerini ukiumut 150.000 koruunit immikkoortinneqartassapput.

Suliassaq 2.b: Kommunini paasititsiniaanerit
 2020-2031-mi ukiut tamaasa kommunikaartumik suliassamut 100.000 koruunit immikkoortinneqartassapput, taakkununngalu innuttaasunik ataatsimiitsisarnermut aningaasartutit ilaatinneqassapput. Taakkulu ukiumut katillugit 500.000 koruuniupput.

Anguniagaq 3:
**Eqqasnermik pinaveersaartitsisoqassaaq, taamaalillunilu
 eqqakkat ikilisinneqassapput**

Suliassaq 3.1.a: Eqqakkanik immikkoortiterineruneq

Suliassap Naalakkersuisunut sinaakkusiussat pioereersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 3.1.b: Eqqakkat immikkoortuinik atoqqiisarnermut

nalunaarsuinerit misileraanerillu

Suliassaq kommuninit ingerlanneqassaaq, ssanilu inuit

isumalluutit ilaneqarnissaat pisariaqartussaavoq.

Naalakkersuisut kommuninut tapersersuissapput.

Naalakkersuisunut kommuninullu sinaakkusiussat pioereersut

iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Naalakkersuisut 2020-2031-mi misissuinissamut ukiumut 500.000 koruuninik immikkoortitsisassapput.

Ukiumut kommunit misiligutitut suliaannik ataatsimik marlunnilluunniit kommunit suliaqartarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Misiligummik sulinuitit tamarmik immikkut

500.000 koruuninik pisariaqartitsiviussasut naliliisoqarpoq, taakkunani Avatangiisnut Aningasaateqarfik aqqtigineqarsinnaavoq.

Suliassaq 3.1.c: Toqqaannartumik atoqqiisarneq pillugit

sulinuitit

Sulinuitissat Naalakkersuisunit kommuninillu ingerlanneqassapput, taakkunani inuit isumalluutit ilaneqarnissaat pisariaqartinneqassaaq. Naalakkersuisut kommunillu isumalluutinik atuinerisa suliassanut 1.3.a, 1.3.b aamma 1.4.a-mut ilaatinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 3.2.a: Nioqquṭissanik eqqussuisartut niuertoqarfíllu

oqaloqatigineqarnissaat

Suliassap Naalakkersuisunut sinaakkusiussat pioereersut

iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 3.2.b: Pisortani mingutsitsinngitsunik

pisiniartermik ineriaortitsineq

Suliassap Naalakkersuisunut kommuninullu sinaakkusiussat

pioereersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Kuummiuni eqqaavik salinneqanngin-
 nerminniit salinneqareernerminniillu

Anguniagaq 4:

**Nuna tamakkerlugu eqqakkanik tigooqqaasarneri
isumaginnittarnermilu suleriaatsit ingerlalluassapput**

**Suliassaq 4.1.a: Kommunit eqqakkanik poortuisarnermi,
isumaginnittarnermi assartuussisarnermilu misilittagaannik
avitseqatiginnej**
Suliassap kommuninut sinaakkusiussat pioereersut
ilaatinniqeqarnissa naatsorsuutigineqarpoq.

**Suliassaq 4.1.b: Atortut pioereersut annertusarnerisigut
eqqakkanik tigooqqaavinnik sanaartorneq**
Sumiiffinni arlalinni eqqakkanik navianaatilinnik
tigooqqaavinnik peqarpoq. Taakku tigooqqaavinnut nutaanut
ilaatinniqeqassapput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani eqqakkanik passutassanik
tigooqqaavinnik sanaartortoqarnissa siunnerfigineqarpoq.
Illoqarfimmi angisuumi imaluunniit akunnattumik
angissusilimmi tigooqqaavimmik sananissamut 6.000.000
koruunit aningaasaliissutigineqartariaqassasut
missiliorneqarpoq. Illoqarfimmi minnerusumi
tigooqqaaviliornissaq 3.000.000 koruuninut
aalajangerneqarpoq. Nunaqarfimmi 500.000 koruunit
atorneqartussatut missiliorneqarput. Ukiut tigooqqaavinnik
sanaartornermut 10.000.000 koruunit atorneqartusatut
missiliorneqarput. Illoqarfinni angisuuni akunnattumillu
angissusilinni ingerlatsinermut ukiumut 1.000.000 koruunit,
illoqarfinni minnerusuni 500.000 koruunit aamma nunaqarfinni
30.000 koruunit atorneqartartussatut missiliorneqarput.

Tigooqqaavinnik sanaartornissamut ingerlatsinissamullu
akiusunut kommunini tigooqqaavinnut tunngatillugu
misileraanernit eqqakkanillu assartuussinernit misilittakkat
tunngavigineqarput.

Illoqarfinni minnerni nunaqarfinnilu eqqakkanik poortuisarneri
kommunini inuit isumalluutit ilaneqarnissaat pisariaqassaaq.
2020-2031-mi kommunimi ataatsimi ukiut tamaasa ukioq
kaajallallugu atorfik ataaseq pisariaqartinneqartassasoq
missiliusoqarpoq.

Illoqarfinni annerni naqitsissutinut aningaasaliissutissat
illoqarfimmut ataatsimut 900.000 koruunit missaat
missiliorneqarput. Illoqarfinni minnerni nunaqarfinnilu
naqitsissutinut aningaasaliissutissat illoqarfimmut minnermut/
nunaqarfimmut ataatsimut 180.000 koruunit missaat
missiliorneqarput.

Illoqarfuit amerlanersaanni tigooqqaaviit minnerit
ingerlanneqarnerinut aningaasartuutit kommunit
missingersuutaannut ilaareerput. Kommunit tamarmik
immikkut illoqarfini marlunniit sisamani naqitsissutinik
peqartoqareerpoq.

**Suliassaq 4.1.c: Sulisut eqqagassalerinermik
ilinniartinneqarneri**

Inuit tigooqqaavinnik ingerlatsinermik isumaginnittussat
ilinniartinneqassapput. Kommunini suliassamut tassunga
ukiumut 150.000 koruunit immikkoortinnejqassapput,

**Suliassaq 4.2.a: Inissiivinnik nakkutigisanik
sanaartorneq avatangiisinsullu akuerineqarneri**

Inissiivimmik nakkutigisamik sananermut aningaasaliinissamut
ningaasartutissat eqqaavissuarnik saliinerit
naammassineqartut tunngavigalugit 3.000.000 koruuninut
missiliorneqarput.

2020-2031-p ingerlanerani illoqarfinni tamani inissiivinnik
nakkutigisanik sanasoqarnissa siunnerfigineqarpoq.

Inissiivimmi ataatsimi ingerlatsinermut aningaasartuutit suliaq
4.1.b-mut ilaatinnejqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

**Suliassaq 4.2.b: Eqqaavissuarni toqqartukkani
mingutsitsinermik misissuineq**

Illoqarfuit marluk-pingasut aamma nunaqarfuit marluk-pingasut
mingutsitsinermik misissuiffingeqartussatut
toqqarneqassapput. Suliassaq Naalakkersuisunit
isumagineqassaaq. Illoqarfimmi eqqaavissuarmut
ningaasartuutissat 750.000 koruuninut aamma
nunaqarfimmeqqaavissuarmut aningaasartuutissat 200.000
koruuninut missiliorneqarput. Tassani siusinnerusukkut
eqqaavissuit avatangiisiini misissuinerit
tunngavigineqassapput. Misissuinerit 2020-2031-p
ingerlanerani sularineqartussat naatsorsuutigineqarpoq.

**Suliassaq 4.2.c: Eqqaavissuarnik pioereersunik saliineq
matusinerlu**

Ukiut tamaasa kommunip ataatsip eqqaavissuaq ataaseq
matusassaga salittassagaaluuunniit naatsorsuutigineqarpoq.
Illoqarfimmi eqqaavissuarmik matusineq/saliineq 10.000.000
koruuninik aamma nunaqarfimmi eqqaavissuarmik matusineq/
saliineq 3.000.000 koruuninik aningaasartuuteqarfingeq-
qartassasoq missiliusoqarpoq. Aningaasartuutissanut
eqqaavissuarnik saliineq pillugu nalunaarusiaq
tunngavigineqarpoq. Eqqaavissuit tamarmik 2031-mi
matuneqarsimassasut/salinneqarsimassasut
naatsorsuutigineqarpoq.

**Suliassaq 4.2.d: Angallatinik sanaartukkani
avatangiisit pillugit akuerisani agguisarneq**

Suliassani inuit isumalluutissat aningaasaliinerillu
pisariaqartinneqarput, angallatinik igitsinermi
nakkutilliisoqarnissaanut pifflissaliisoqarnissa
qulakkeerneqartussaammat. Taamatuttaaq pisariaqarpat
tigooqqaavinnut aningaasaliinissaq pisariaqartinneqarpoq.
Kommunit isumalluutinik atuinerisa aningaasaliinerisalu suliaq
4.1.b-mut ilaatinnejqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq

Tigooqqaviup umiatsiaaqqanik, angallatinik mikisunik, kilisaatinik/aalisiutinik mikisunik biilinillu isumaginnissinanissa naatsorsuutigineqarpoq (ukiumut angallatit 50-it). Angallatit annerit Danmarkimut nassiuunneqartassapput.

Angallatinik igitanik piginnittooq sequtserinermut passussinermulu akiliisussavaaq.

Anguniagaq 5:
Eqqakkanik ikuallaavimmik ataatsimoorussamik, eqqakkanik ikuallaanermi silaannarmut pitsasumik aniatitsisunik aniatitanillu annikillitsisunik sanaartortoqassaaq

Suliassaq 5.1.a: Kommunit ataatsimoorlutik eqqagassalerinermi ingerlatseqatigiiffiataa ESANI A/S-ip ineriartortinneqarnissaa aamma ataatsimoorussamik ikuallaavilornissamut pilersaarutit

Taanna ESANI A/S-im i suliarineqassaaq. Kommunit tamarmik immikkut 2.000.000 koruunit nalinginut aktianik pisinerrik aallarniuteqarput. Aamma 5.000.000 koruunit allat nammineerluni aningasaatitut akileeqataassutigineqassapput.

Sanaartukkut siullit 2021-mi atulerneriniit ukiumut akissarsianut aningasaartuutissat 2.300.000 koruuninut aamma ukiumut aningasaartuutissat allat 500.000 koruuninut missilorneqarput.

Suliassaq 5.2.a: Ikuallaavinnik nutaanik sanaartorneq
Sisimiuni Nuummilu ikuallaavissat marluusut, taakkununngal attaveqaatit immikkoortuinut pilersarusiorissamut katillugit 6.000.000 koruunit immikkoortinneqarput.

Ikuallaaviiit marluk taakku kiisalu attaveqaatit sananeqarnissaannut akiusussaq tamarmiusoq 400.000.000 koruuninut aalajangerneqarpoq. Uuliakunik ikuallaaviiit tamarmik immikkut 9.500.000 koruuninik akeqassapput.

Ikuallaaviliassani suliassat allattorsimaffianni kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat tamarmik immikkut sanaartornerup ingerlanerani sanaartornermut 50.000.000 koruuninik tapiissuteqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Sinneri taarsigassarsinkkut aningasaalersorneqassapput.

Ikuallaavissat uuliakunillu ikuallaavissat ingerlanneqarnissaannut akissarsiassanullu aningasaartuutissat naatsorsorneqarnerinut suliassat, ullumikkut kommuninit isumagineqartut ilaat ilaatinneqarput. Ukiumut ingerlatsinermi ikuallaavimmi sulisut akissarsiassanut aningasaartuutissat 3.400.000 koruuninut, kiisalu ingerlatsinermi aningasaartuutissat allat 3.000.000 koruuninut ESANI A/S-imit missilorneqarput. Uuliakunik ikuallaaviiit tamarmik immikkut ingerlanneqarnerinut aserfallatsaalineqarnerinullu aningasaartuutissat tamarmiusut 700.000 koruuninut missilorneqarput.

Kommunit ullumikkut ikuallaavinni akissarsianut, ingerlatsinermut aserfallatsaaluiuinermulu aningaasar-tuuteqartareerput. Nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermi aaqqiussutissat atulernerini ikuallaaviiit ingerlanneqarnerini pisussaaffit ESANI A/S-imut nuunneqassapput.

Suliassaq 5.2.b: Eqqakkanik ikuallaanermiit kissamik atorluaanissaq

Suliassap ESANI A/S-imut sinaakkusiussat pioreersut iluanniitinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq 5.2.c: Eqqaavinnik pioreersunik matooqqaanissamut pilersarusiorneq

Ikuallaaviup ataatsip matuneqarnera 1.000.000 koruunit missaannik akeqartussatut missilorneqarpoq. Illut tigooqqavaaqt/toqqorsivit pillugit ilivitsumik pilersarusiornermut ilanngunneqarsinnaapput.

Suliassaq 5.3.a: Eqqakkanik assartuussisarnermik attuutsitsilerneq aamma ingerlasussanik aaqqissuussisarnermik piareersaasnarnermillu ingerlatsineq

Suliassami assartuussinissamut pilersarusiap tamakiisup ilusilerneqarnissaanut, kiisalu eqqakkanik uninngatitsinissamut assartuussinissamullu atortunut aningasaaliinissamut inuit isumalluutissat pisariaqartinneqarput. Kiisalu sulisunut, eqaakkanik isumaginninnermik assartuussinermillu isumaginnituusussanut akissarsiassaqartitsinissaq pisariaqarpoq.

Kommunini tallimaasuni assartuussinermut aningasaartuutit tamarmiusut ukiumut 10.000.000-13.000.000 koruuninut aalajangerneqarput.

Naliliisarneq

Sanaartukkut naammassisat aammalu naammassiarortut, kiisalu aningaasaqarnermut tungassutilit taakkununnga attuumassuteqartut misissuiffigineqarneri tunngavigalugit aningasaqarnermi naatsorsukkat piffissami pineqartumi ukiut sisamakkaarlugit naliliiffigineqartassapput.

Ilanngussaq 2

Eqqakkanut iliusissanut pilersaarut 2010-2013-imut nalilersuineq

Eqqakkanut iliusissanut pilersaarut 2010-2013 ukioq 2008-mi suliarineqarpoq. Ilusissanut pilersaarummi sammisassatut ukkatarineqartut ukuupput:

- Pilersaarutit aamma aqutsineq
- Paasissutissat
- Eqqakkanut ajornartorsiutaasunut tigooqqaaviit aamma suussutit immikkoiternerri
- Toqqorsiviit sanaartukkat aamma eqqaavissuit pisoqqat
- Ikuallaavinnik inaarinerit
- Eqqakkat inissitat / igitat ukkataat
- Suliffissaquaqfiiit, umiarsualiviit aamma umiarsuit
- Eqqakkanik millisitsineq aamma atueqqinneq

Nalilersuinerup ersersippaa iliusissanut pilersaarut 2010-2013-ip anguniagai tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik anguneqarsimasut. kisianni aamma anguniakkat arlallit piareersarneqartut imaluunniit suli aallartinneqarsimangngitsut. Pingaarnertut ikuallaavinnik inaarsinernut tunngatillugu aamma suliffissaquaqfinnut, umiarsualivinnut aamma umiarsuarnut, anguniakkat anguneqarsimangngillat.

Anguniakkap ilaa 1:

Pileraarutit aamma aqutsineq

Suliniutit	Suliareereroq	Ilaannakortumik suliareereroq	Aallartinneqarpoq	Piareersarneqarpoq	Aallartinneqarsimangngilaq
1.1 Inatsisit tunngaviinik pitsanguineq					
1.2 Eqqakkat pillugit aningaasaliinernut paasiniaaneq					
1.3 Suliffissaquaqfennik aamma kommuninik siunnersuineq					
1.4 Kommunini aqutsinermut, pilersaarusrnermut aamma ingerlatsinermut pitsanguineq					
1.5 Ingerlatsisunik ilinniartitsinermut aaqqissuineq					
1.6 Sanaartukkat eqqaanni immik-koortiterinermut piumasaqaatit					
1.7 Eqqakkanut iliusissatut pilersaarutit pingaarnerit					

- 1.1. Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik 2010-milli pingortitap illersorneqarnissaa pillugu inatsit nutaaq, imaan avatangiisinut inatsit, Avatangiisinut Aningaasaateqarfik pillugu inatsit, ASN-i pillugu nalunaarut, imeq errortuivikoq pillugu nalunaarusiaq aamma kommuninut s.i. maleruagassat arlallit PCB pillugu, akuersisimavoq. Taassuma saniatigut piffissami qanittumi Naalakkersuisoqafiuq naatsorsuutigaa poortuutit, imissaq aamma eqqakkat pillugit nalunaarutit nutaat akuerineqassasut.
- 1.2. 2015-ip kingorna ukiut tamaasa Aningaasanut Inatsimmi, aammaluu 2019-imiit Aningaasanut Inatsimmi konto pingaaneq 77.05.08 Avatangiisinut Aningaasaateqarfik aqqutigalugu 15 mio. koruunit missaat aningaasaliissutigineqartarpit. Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik eqqakkanut tunngatillugu aningaasaliinissamut paasiniaalluni suliniutit aallartissimavaai, nunap iluani eqqakkanut suliassat pillugit suliniutit ingerlatiitigalugit.

- 1.3. Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik pisuni assigiiinngitsuni sulifeqarfinnik aamma kommuninik avatangiisini pissutsit pillugit qanumit oqaloqateqartarsimavoq aamma ilitsersuisarsimavoq.
- 1.4. Kommunini eqqakkanut suliassaqarfik annerusumik ukkatarineqalersimavoq. Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik 2017-imi eqqakkanik assartuussinermut tunngatillugu kommunini tamani suliniutinut ukiuni marlunni ingerlanneqartussanut atorfinititsinissamut ukiunut marlunnut tapiissuteqarsimavoq.
- 1.5. Ingerlatsisunut ilinniartitsinermut ilusissat naammassineqarsimapput. Ilinniartut siullit agusti 2015-imi ilinniarlutik aallartissimapput.
- 1.6. Avatangiisinut inatsit periarfissiivoq kummunit sanaartukkanit eqqakkat immikkoortiterinissaanut piumasaqaateqarsinnaasut. Eqqakkanut navianartunut immikkoortiterinermut piumasaqaatit kummunit aalajangersagaannut ilanggullugit allanneqarnikuupput.
- 1.7. Eqqakkanut iliusissanut pilersaarut 2010-2013 nalilersorneqarsimavoq aamma Eqqakkanut iliusissanut pilersaarut 2020-2031 suliarineqarpoq

Suli aamma ingerlaavartumik eqqakkat pillugit, aqtsineq pitsaanerusoq, kommunini pilersarusiorneq aamma ingerlatsineq, aamma sanaartukkani immikkoortiterinermut piumasaqaatinik ilusilersuineq suliaqartoqarpoq.

Siunissami sulinermut atatillugu aamma taassuma eqqakkanut iliusissanut pilersaarutip nutaap suli atortuulersinnissaanut inatsimmik nutaamik, kommuninut siunnersuinermut, siunissami aningaaasalinermut tunngatillugu aamma sanaartukkani immikkoortiterinermut piumasaqaatinut ingerlatsisoqassaaq.

Sulinuitit ataasiakkaat pillugit unammillernarsinnaasut suli pingaarnertut aningaaasaqarnikkut isumalluutiniippuit, ilaatigut nuna tamakkerlugu ikuallaavinnik pilersitsinermut, sulisunik atorfinititsinermut, Kommuninut siunnersuinernut, kiisalu inatsisiilornermik aamma eqqakkanut suliassaqarfiup iluani ilitsersuutinik suliaqarnermi. Unammillernartup aappaan nalinginnaasumik eqqakkat annertussusaat pillugit nalunaarusianut tunngavoq, maannamut annikitsuararsuusoq. Taakku saniatigut kummunit akisussaasuupput eqqaavilerineq pillugu akiliutinik piumasaqarnissaat il. il., eqqakkat pillugit aningaaasaqarneq qulakkeerniarlugu.

Anguniakkap ilaa 2:

Paasissutissat

Suliniutit	Suliareeropoq	Ilaannakortumik suliareeropoq	Aallartinnikuuvooq	Piareersarneqarpoq	Aallartinneqarsimannilaq
	2.1 Pingaarnertut paasissutissanut pilersausiorneq				
	2.2 Kommunini paasissutissanik suliaqarneq				

2.1 Atuarfinnut ilinniartitsissutinik sanasoqarsimavoq, aamma nuna tamakkerlugu paasissutissiisoqarsimavoq, ilaatigut Qujanaq aamma Pinngortitap Paarsisui.

2.2 Kommunini eqqakkat annertunerusumik ukkanneqalersimapput, aamma kummunit ilaanni paasissutissanik ussassaarusior toqarsimavoq.

Piffissat ilaanni paasissutissanik pingaarnernik pilersarusior toqarsimavoq aamma kummunit ilai paasissutissanik suliaqarput.

Sumiiffinni aamma avataanit suli ussassaarineq ingerlanneqassaaq aamma ingerlaavartumik.

Anguniakkap ilaa 3:

**Eqqakkanut ajornartorsiutaasunut tigooqqaaviit
amma suussutsit immikkoortiterneri**

Suliniutit	Suliareererpooq	Ilaannakortumik suliareererpooq	Aallartinnikuivoq	Piaareersarneqarpooq	Aallartinneqarsimangilaq
3.1 Eqqakkat navianartut akisussaasumik iluarsaanerat aamma toqqornerat					
3.2 Illoqarfinni anginerusuni pinngorfinnik immikkoortiterinermut aaqqissuineq					
3.3 Illoqarfinni akunnattumik angis-susilinni aamma mikinerusuni tigooqqaaviit pinngorfennillu immikkoortiterinermut aaqqissuussat					
3.4 Nunaqarfinni tigooqqaaviit aamma pinngorfinnik immikkoortiterinermut aaqqissuussat					
3.5 Eqqakkat passussilluni navianarsinnaasut pillugit paasiniaanerit					

- 3.1 Eqqakkanik navianartunik toqqortaqanngilaq, iluarsanneqarsimasunik. Kommunilli ilaatigut eqqakkanik navianartunik passussassanik Danmarkimut umiarsuakkut aarlerinangitsumik nassitsisarput, aamma maannakkut illoqarfii tamarmik eqqakkanut navianartunut tigooqqaaveqarput. Tigooqqaaviilli nunaqarfinni amigaataapput.
- 3.2 Anguniagaq anguneqarsimavoq, illoqarfinni anginerusuni tigooqqaavinnut tapiissutinik tigusisoqarnera pissutaalluni.
- 3.3 Illoqarfii akunnattumik angissusillit aamma illoqarfii mikinerusut tamarmik tigooqqaavinnut tapisanik pisimapput.
- 3.4 Qeqqata Kommuniata aamma Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfinni tigooqqaavinnut tapiisoqarsimavoq. Nunaqarfii sinnerinut tigooqqaaviit pillugit naammassisassanik ukiuni tulliuttuni ujaasisoqassaaq.
- 3.5 Eqqakkanut navianarsinnaasunut passussineq pillugu misissuinerit suli aallartinneqanngillat.

Eqqakkat navianartut toqqorsivitoqqaniittut suli iluarsannissaat aamma akisussaasumik toqqornissaat suliarivoq, soorlu nunaqarfinni tigooqqaaviit aamma pinngorfinnik immikkoortiterinermut aaqqissuussineq suliarineqartoq.

Anguniakkap ilaa 4:

Toqqorsiviit sanaartukkatt
amma eqqaavissuit pisoqqat

Suliniutit	Suliareereroq	Ilaannakortumik suliareereroq	Aallartinnikuuvooq	Piareersarneqarpoq	Aallartinneqarsimannngilaq
4.1 Toqqorsivinnik pilersitsinermut amma nakkutigisamik ingerlatsinermut piumasaqaatit					
4.2 Illoqarfinni toqqorsivinnik pilersitsineq					
4.3 Nunaqarfinni toqqorsivinnik pilersitsineq					
4.4 Eqqaavissuatoqqanik matusineq					
4.5 Isumannaallisaatisiineq – toqqorsiviit immikkullarissut					

- 4.1. Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup kommunini atugassatut 'Toqqorsivinnik nakkutigisanik pilersitsinermi malittarisassat' suliarisimavai.
- 4.2. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni ukiunut 2014-2020-mut eqqaavissuaqarfinnik iluarsassinerit ingerlanneqarsimapput. Alloriarnerup tullerissavaa toqqorsivinnik nakkutigisanik pilersitsineq.
- 4.3. Nunaqarfinni toqqorsivinnik suli pilersitsisoqarsimannngilaq.
- 4.4. Eqqaavissuatoqqanik maanna atorneqanngitsunik isumannaatsumik passussilluni matusinermik suliat, aallartinneqarsimannngillat.
- 4.5. Inatsisit isumannaallisaatisiinermut periarfissiipput. kisianni suli ulloq manna tikillugu atuutsinneqanngillat.

Anguniakkap ilaa 5:

Ikuallaavinnik inaarinerit

Suliniutit	Suliareereroq	Ilaannakortumik suliareereroq	Aallartinnikuuvooq	Piareersarneqarpoq	Aallartinneqarsimannngilaq
5.1 Illoqarfinni akunnattumik angissusilinni aamma illoqarfinni mikinerusuni ikuallaavinnik inaarinerit					
5.2 Nunaqarfinni ikuallaavinnik inaarinerit					
5.3 Nuummi ikuallaavimmik inaarineq					
5.4 Ikuallaavinnit sinnikunik isumannaatsumik passussinerit					
5.5 Ikuallaavinnik silaannarmik pingutsitsisumik aniatitsinermut uuttuinerit					
5.6 Dioxin-imik millisitsinermut pilersaarusiaq					
5.7 Ikuallaavinni tallimaasuni pioreersunik Diox-imik saliinerit					

- 5.1. Siunissami illoqarfinnit akunnattumik angissusilinnit aamma illoqarfinnit mikinerusunit nunap iluani ikuallaavinnut nutaanut akisussaasumik eqqakkanik immikkoortiterineq aamma assartuineq passunneqartassaqq. 2017-imi 15,5 mio. koruuninik aallarniutigalugu suliniummut eqqakkanik assartuinermut piffissamut ukiunut marlunnut aningaasaliisoqarsimavoq.
- 5.2. Nunaqarfinni ikuallaasarnermi aaqqiüssutissanik nassaartoqarsimannngilaq. 2017-imi 15,5 mio. koruuninik eqqakkanik assartuussilluni misiligutitut suliniummut, ukiuni marlunni ingerlanneqartussamut aningaasaliisoqarsimavoq. Siunissami nunaqarfinniit eqqakkanik immikkoortiterineq aamma nuna tamakkerlugu ikuallaavinnut nutaanut isumannaatsumik assartuussineq ingerlanneqalissaqq.

- 5.3. Nuummi ikuallaavimmik Kommuneqarfik Sermersooq nutarterisimavoq. Taassuma saniatigut Paamiunit, Kapislinnit aamma Tunumit eqqakkanik Nuummut ikuallaavimmut assartuisoqartalersimavoq. Nuna tamakkerlugu nunap iluani eqqakkanut Nuummi aamma Sisimiuni ikuallaavinnik nutaanik inaarinissaq suliarineqarpoq.
- 5.4. Arsakut timmioraartut Danmarkimut nassiunneqartasapput. Aamakoq eqqaavissuarmut toqqorneqartassaaq.
- 5.5. Aasianni aamma Nuummi ikuallaavinnit silaannarmut aniatitsinernut misissuinerit nutaat suliarineqarsimapput. Silaannarmut aniatitsinermut misissuinerit sinneri 2001-imeersuupput.
- 5.6. Dioxinimik millisitsinissamut iliusissanut pilersaarutit suli suliarineqanggillat. Nunap iluani nuna tamakkerlugu eqqakkanut inaarerit suliarineqarput, taakkununnga ikuallaaviit nutaat pujup gassianut saliissuteqassapput. Ikuallaaviit tamarmik EU-p silaannarmut aniatitsinermut killigititaasa nalingi 2024-mi atuutissavaat. Dioxinimik sananeqaatinillu ajoqtaasunik aniatitsinerup apparinneqarnissaa anguneqassaaq sanaartukkanut avatangiisinut akuersissutit aqqtigalugit.
- 5.7. Ikuallaavinnut suli pujup gassianut dioxinimut imaluunniit oqimaatsunut saviminernut saliguteqanggilaq. Aasianni ikuallaavimmut avatangiisimut pitsangguinissamut aningaasaliisoqarsimavoq aamma Nuummi ikuallaavimmut dioxinimut saliinissamut suliniummut.

Ikuallaavinni teknikkut misissuinerit ingerlanneqarsimapput aamma Nuummi 2018-imi ikuallaavimmi dioxinimut uuttortaasoqarsimavoq.

Anguniakkap ilaa 6:

Eqqakkat inissitat / igitat ukkataq

Suliniutit	Suliareeropoq	Ilaannakortumik suliareeropoq	Aallartimikuuyoq	Piaareersanneqarpoq	Aallartinneqarsimannngilaq
6.1 Illoqarfinni, nunaqarfinni aamma nunatani ammaannartuni ilursaassinermut suliniutit					

- 6.1 Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik paasititsiniaanernik ingerlataqarpoq, taakkununngalu ilaatigut Qujanaq ilaavoq, tassanilu Kalaallit Nunaata eqqiluitsuunissaa siunnerfigineqarpoq. Taassuma saniatigut Naalakkersuisoqarfip 'Kommunini saviminikunik eqqakkanillu inuttaqanngitsunik isumaginnittarnermut malerugagassat' aamma 'Kommunini silami saliisimannginnej pillugu sulanik isumaginnittarnej' ingerlassimavai. Eqqakkanik assartuineq pillugu suliniutit aammattaaq illoqarfinnik aamma nunaqarfinnik eqqiluitsuutitsineq ukkatarisimavaa.

Anguniakkap ilaa 7:**Suliffissaqarfitt, umiarsualiviit
amma umiarsuit**

Suliniutit	Suliareeropoq	Ilaannakortunik suliareeropoq	Aallartinnikuvoq	Piareersarneqarpoq	Aallartinneqarsimannngilaq	
7.1 Umiarsualivimmi uuliamik useqarsimasumik passussinermut nalilersuinerit						7.1. Umiarsualivinni uuliamik kuutsitsinermut passussinermik nalilersuinerit suli suliarineqarsimannngillat.
7.2 Umiarsuit aamma angallatit isatigaanerat pillugu misissuinerit						7.2. Umiarsuit aamma angallatit pillugit isaterivinnut misissuinermut suliniutit ukiualuit matuma siornatigut Attaveqaqtiginnermut Naalakkersuisoqarfliup suliarisimavai.
7.3 Isaterivinnik pilersitsineq						7.3. Isaterivinnik pilersitsisoqarsimanngilaq.
7.4 Isaterivinnik qularnaveeqquusiineq						7.4. Inatsit qularnaveeqquusiinerut periarfissiisimavoq. Immikkut inatsimmit imaluunniit isaterivinnut isumannaallisaaneq pillugu misissuinerit suliarineqarsimanngillat.
7.5 Tunisassiorfinnit uumassusilinnik eqqakkat pillugit misissuinerit						7.5. Tunisassiorfinnit uumassusilinnik eqqakkat suli misissuinermut suliniuteqanngilaq.
7.6 Suliffissaqarfinnit anginerusunit avatangiisimut aamma pitsaassutsimut aqutsinermut aaqqissuussat						7.6. Inatsit periarfissiivoq suliffissaqarfinnut anginerusunit avatangiisinut aamma pitsaassutsimut aqutsinermut aaqqissuussinernut.
7.7 Suliffissaqarfinni avatangiisinut misissuinerit, piumasarisaat kingorna						7.7. Avatangiisinut nalunaarusiat pillugit suliniutinik aallartitsisoqarsimanngilaq. Suliffissaqarfitt anginerit CRS Greenlandimi soqtiginnipput peqataallutik.
						Illoqarfinnit mikinerusunit aamma nunaqarfinnit umiarsuarnik atorunnaarsimasunik illoqarfinnut anginerusunit assartuinernut nalorninartunik arlalinnik peqarpoq. Naak inatsit ammaassisgaluartoq, suliffissaqarfitt avatangiisinut aamma pitsaassutsinut qularnaveeqquusiinerut aaqqissuussanik atuutsitsinissaannik, ikittuinaat taamak illiuseqarsimapput. Tunisassiorfinnit eqqakkanik akisussaasumik passussineq suli nalorninartoqarpoq, pissutigalugu nalinginnaasumik ilitsiviit aamma suliareqqinnissaannut periarfissat amigaataammata.

Anguniakkap ilaa 8:**Eqqakkanik millisitsineq aamma atueqqinnej**

Suliniutit	Suliareereroq	Illaannakortumik suliareereroq	Aallartinnikuuyoq	Piaereersarneqarpoq	Aallartinneqarsimangilaq
8.1 Eqqakkanik millisitsineq pillugu misissuinerit					
8.2 Saviminernik atueqqinnej pillugu misissuinerit					
8.3 Eqqakkat immikkoortitikkat passunneqarneri/atoqqinneri pillugit misissuinerit					

8.1. Eqqakkanik millisitsineq pillugu misissuinerit suli aallartinngillat, kisianni kommunit immikkoortiterinerup annerusitinneqarnissaa, atueqqittarneq atoqqiisernerlu pillugit suliniutinik assigiiungitsunik ingrlataqarput.

8.2. Saviminernik atueqqinnej pillugu misissuinerit ingerlanneqarsimapput, aamma kommunit savimernit ilai Danmarkimut umiarsuakkut isatikkatut nassiuuttarpaat.

8.3. Atueqqinnej pillugu aallarniutitut suliniutit arlallit ingerlanneqarsimapput. Kommunit arlallit eqqakkanik uumassusilinnik toqqorsinernut suliniuteqarput, kiisalu sumiiffinni arlalinni immikkut igalaaminernik misiliutitut katersiveqarluni, taakku sequtserneqartarpot aamma asfaltimut akuliunneqarlutik.

Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

Postboks 1015
3900 Nuuk
Oq + 299 345000